

Oddíl E – učební osnovy
VIII.1.A

KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

VIII.1.A – Kořeny evropské kultury

Charakteristika předmětu: KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY v nižším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Využívá spolupráce s ostatními předměty, především literaturou, zeměpisem, výtvarnou a dramatickou výchovou, připravuje studenty pro další studium dějepisu, společenskovědních, jazykových a estetických oborů.

Vybavuje studenta znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života v demokratické společnosti, pomáhá mu orientovat se v současném kulturním světě.

V kořenech evropské kultury jsou různými formami realizována všechna průřezová témata, která jsou integrována do předmětu nebo se stávají součástí krátkodobých projektů realizovaných v předmětu nebo víceoborově. Konkrétní zařazení je uvedeno v poznámkách a očekávaných výstupech v rozpracovaném vzdělávacím obsahu.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
prima	3	X
sekunda	X	X
tercie	X	X
kvarta	X	X

Organizace výuky

Kořeny evropské kultury jsou zařazeny do učebního plánu primy, předmět je vyučován v celé třídě s využitím odborné učebny pro výuku společenskovědních předmětů, vybavené audiovizuální technikou, připojením k internetu a odbornou knihovnou. K výuce předmětu je využíván školní učební text Kořeny evropské kultury zpracovaný formou pracovních listů s tvůrčími i vědomostními úkoly a s výkladovou částí doplněnou ilustračními materiály.

Součástí předmětu je plnění dlouhodobějších tvůrčích či výzkumných úkolů a dramatizací. Výuka předmětu je doplněna exkurzí do Národní galerie (v době adventní), dílnami Antické mýty, Občanská společnost a škola (Akce BIPO) a Den památky obětí holocaustu (leden) a jednodenní odbornou exkurzí (chrám, klášter, patroni Čech - červen).

VIII.1.A – Kořeny evropské kultury

Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávání v předmětu kořeny evropské kultury významně přispívá k utváření a rozvoji klíčových kompetencí studentů nejen tím, že získávají historické povědomí o základech vlastní kultury a civilizace, orientují se v křesťanské etice, tradicích i umělecké symbolice, ale zároveň se učí zpracovávat a využívat historické zkušenosti v přítomnosti.

Předmět přitažlivou formou vede studenty k uvědomění si vlastní kulturní identity, probouzí v nich zájem o nejstarší dějiny lidstva, prostřednictvím antické a biblické mytologie je učí chápat myšlenkový vývoj lidí a jejich představ i názorů na svět, seznámením s křesťanstvím vysvětluje evropské kulturní základy.

Prostřednictvím předmětu se studenti učí pracovat s primárními i sekundárními prameny, učí se dějinné jevy transformovat a aktualizovat, historickým příkladem jsou vedeni ke všem základním principům chování demokratického občana, k úctě, toleranci, respektu a komunikativní slušnosti.

Kompetence k učení

- při plnění pracovních úkolů společně vyhledáváme správné odpovědi v odborné literatuře, atlasech a encyklopediích, získané informace třídíme, porovnáváme a zobecňujeme, vybíráme základní údaje a ty dále zpracováváme formou diskuzních příspěvků, her a soutěží pro spolužáky
- při přípravě dramatizací vyhledáváme údaje potřebné pro zvládnutí obsahové i formální stránky scénky, dbáme na to, aby všechny složky byly v rovnováze, porovnáváme historické reálie se současností, podobně postupujeme i při výtvarném ztvárnění historických dějů
- v antické mytologii a biblické dějeprově společně vyhledáváme symboly, které se dosud objevují v jazykové komunikaci (rčení, přirovnání...) nebo umění a díky pochopení historického základu se učíme jim porozumět
- při poznávání historie a mytologie podporujeme postupné osvojování nových termínů na základě odvození od slov běžně užívaných nebo od termínů objevujících se v jiných vědních oborech (heliocentrismus, psychologie) nebo oblastech života (Achillova pata), studenti chápou význam užití termínů v historické souvislosti (odysea)
- při popisu i hodnocení historických jevů dbáme na užívání přesných označení a termínů tak, aby se staly součástí aktivní slovní zásoby studentů
- učíme studenty získané poznatky porovnávat se znalostmi získanými v jiných oborech (báje o stvoření v literatuře, dějepisu, zeměpisu; kalendář a letopočet v dějepisu, matematice, zeměpisu...)
- všechny dějinné poznatky porovnáváme se současností (Desatero a dnešní zákony a morálka, vztah rodičů a dětí v antice a současnosti...)
- vedeme studenty k chápání toho, proč se učí dějepis, při každém historickém jevu odvozujeme, jak se promítá do současnosti i budoucnosti (křesťanství v antice a dnes, antické a dnešní divadlo...)
- dramatizacemi, prací s pracovním sešitem, hrami a soutěžemi probouzíme u studentů pozitivní vztah k učení, vedeme je k samostatnému řešení problému a prezentaci výsledků vlastní práce
- společně hodnotíme každé studentské vystoupení i týmovou práci, student hodnotí sám sebe kriticky, ale bez sebepodceňování, ostatní při hodnocení dbají na vyzdvížení pozitiv, při negativech hledáme společně cestu k nápravě

VIII.1.A – Kořeny evropské kultury

- o práci individuální i týmové vedeme diskuzi, jejíž závěry konkretizujeme jak pro autory hodnoceného díla, tak pro posluchače a hodnotitele z řad spolužáků, při hodnocení i sebehodnocení se zaměřujeme na všechny složky (obsah, forma projevu, aktivizační prvky...)
- vedeme studenty k dobrovolné účasti v historických soutěžích (Moje město Liberec)

Kompetence k řešení problémů

- při práci v hodinách okamžitě společně řešíme jakýkoliv problém plynoucí z nepochopení látky, nekázně či nepozornosti tak, aby se situací zabýval jedinec, jehož se týká, v součinnosti s třídním kolektivem
- při řešení výukových a výchovných problémových úloh využíváme konzultací studentů, jak vzájemných, tak s vyučujícími či spolužáky starších ročníků, pracujeme s odbornou literaturou, internetovými zdroji, využíváme i starších poznatků a zkušeností, exkurzí atp. (návštěva baziliky s klášterem je důkazem využití všech zdrojů při řešení zadaných problémových úkolů)
- shromážděné informace a postřehy hodnotíme, porovnáváme a třídíme podle potřeby zadaného úkolu a učíme studenty vytvářet různé varianty řešení, které dále vyhodnocujeme a vybíráme z nich ty nejefektivnější – základem postupu zůstává diskuze nad každým krokem
- při společných i individuálních činnostech vedeme studenty k tomu, aby uměli vysvětlit a zhodnotit každý svůj názor, aby o něm diskutovali a byli schopni při polemice věcně a správně argumentovat

Kompetence komunikativní

- v průběhu každé činnosti vedeme studenty k tomu, aby komentovali a vysvětlovali svá stanoviska, na kladené otázky odpovídali souvisle, své myšlenky logicky řadili
- při dramatizacích a hrách sestavujeme společně se studenty osnovu vždy tak, aby vystihovala zobrazovaný jev, a současně dbáme na to, aby herecký projev byl zřetelný a srozumitelný, doplněný odpovídající pohybovou a mimickou složkou
- v průběhu diskuze dbáme na to, aby se studenti vzájemně poslouchali a reagovali na tvrzení ostatních
- historické látky využíváme k pochopení a prožití uměleckých děl studenty (antické a biblické náměty a symboly ve výtvarném umění nebo literatuře)
- vedeme studenty k tomu, aby své komunikativní dovednosti efektivně využívali ke spolupráci s ostatními, aby byli ochotni se domluvit, naslouchat si a respektovat druhého

Kompetence sociální a personální

- všechny sociální a personální kompetence rozvíjíme při každé činnosti, protože hodiny kořenů evropské kultury jsou založeny především na vzájemné spolupráci, komunikaci a respektování; skupinová práce je jejich běžnou součástí, proto je logické, že se při ní studenti učí spolu vzájemně plnit daný úkol, tvořit společné dílo
- prací ve skupině učíme studenty spolupráci, rozvíjíme jejich schopnost rozdělit si úkoly a efektivně si práci zorganizovat, podporujeme vědomí, že bez

VIII.1.A – Kořeny evropské kultury

znalosti a dodržování pravidel společné práce nelze stvořit kvalitní společné dílo

- častou společnou prací přispíváme k otevřenějšímu přístupu studenta, který se nebojí požádat o pomoc a zároveň je sám ochoten nezištně pomoc poskytnout
- při společných aktivitách komentujeme přípravu výsledného produktu a diskutujeme se studenty o průběhu a výsledcích práce
- posilujeme studentovu sebedůvěru, odpovědnost za vlastní jednání i organizační schopnosti

Kompetence občanské

- občanské kompetence plníme v průběhu každé hodiny kořenů evropské kultury
- při seznámení s historickými i mytologickými jevy studenti poznávají mnoho kulturních odlišností v jednání předků, proto je učíme na historických příkladech pochopit, jak důležitý a nezbytný je respekt k druhému, snaha o pochopení jeho odlišností i uvědomění si vlastních specifik
- díky dobré orientaci v minulosti umožňujeme studentům důkladné a logicky podložené pochopení základních zákonných i společenských norem (Desatero, morální kodex starověku, středověku i novověku)
- křesťanskými tradicemi umocňujeme úctu studentů k národním tradicím
- seznámením s kořeny evropské kultury pokládáme základy pro studentské pochopení kulturního a historického dědictví, prohlubujeme pozitivní vztah k uměleckým dílům a smysl pro kulturu a tvořivost

Kompetence pracovní

- při všech aktivitách v hodinách dodržujeme vymezená pravidla a plníme své povinnosti a závazky, vyučující vždy v součinnosti se studenty
 - prostřednictvím dějinného poznání vedeme studenty k ochraně kulturních a společenských hodnot
-

VIII.1.A – Kořeny evropské kultury

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

P R I M A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Člověk v dějinách • úvod do studia dějepisu • výchozí pojmy • prameny historického poznání • historická věda	○ <i>student si uvědomuje odraz dějin v každodenním životě na základě vlastní zkušenosti (umění, politika, cestování, vynálezy...) a na základě konkrétních situací odvodí význam studia dějin pro člověka</i> ○ <i>rozpozná důležitost studia dějepisu (společenský a politický systém, architektura, křesťanská morálka...)</i> ○ <i>díky pochopení významu dějepisu lépe analyzuje vlastní postoje a hodnoty</i> ○ <i>analyzuje potřebu člověka vysvětlit si vlastní minulost (báje o stvoření světa, víra v nadpřirozené jevy)</i> ○ <i>vymezí pojem „historický pramen“, uvede jeho konkrétní příklady nejvhodnější pro výzkum jednotlivých historických období, správně rozlišuje historické prameny podle funkce a vzniku</i> ○ <i>ví, co může najít v primárních, co v sekundárních pramenech, chápe rozdíl mezi písemným, hmotným, zvukovým pramenem a literaturou</i> ○ <i>správně se orientuje při vyhledávání jednotlivých typů pramenů a ví, jak s nimi pracovat (archivy, muzea, pramenné edice), orientuje se v odborné literatuře (vyhledávání podle hesla, obsahu, práce s poznámkou a odkazem)</i> ○ <i>chápe nutnost kritického přístupu k historickým pramenům</i> ○ <i>uvědomuje si nutnost chránit historické památky a jejich význam pro společnost</i> ○ <i>respektuje stanovená pravidla práce</i>	Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí Předmět využívá učivo a poznatky z krátkodobých aktivit a dílen: Občanská společnost a škola (realizován v rámci výjezdové výuky v září) Den památky obětí holocaustu (leden) Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (hodnoty, postoje), Výchova demokratického občana (škola-model otevřeného partnerství), Environmentální výchova (ochrana památek), Mediální výchova (kritické čtení)
Vznik vesmíru a života na Zemi • poznávání vesmíru • vývoj života na Zemi, vývoj člověka • vznik civilizace a její rysy • kultura a její kořeny	○ <i>student správně chápe základní historické pojmy, přesně je vysvětlí a adekvátně používá (historie, kultura, civilizace, epocha...)</i> ○ <i>kriticky rozlišuje jednotlivé teorie o vzniku života</i> ○ <i>vymezí pojmy civilizace a kultura, na konkrétních příkladech uvede proměny civilizace a kultury v čase</i>	Průnik s učivem zeměpisu
Historické epochy a etapy • základní rysy historických epoch • rozdíl mezi epochou a etapou • periodizace dějin, její zaznamenání	○ <i>student rozpozná souslednost a následnost dějů, je schopen představit si rozdíly absolutních časových úseků (miliony, tisíce, stovky let)</i>	

VIII.1.A – Kořeny evropské kultury

	- o <i>správně odliší historickou epochu, etapu a událost</i> - o <i>epochy chronologicky seřadí, charakterizuje jejich odlišnosti a základní rysy, vnitřně je rozčlení</i> - o <i>chápe periodizaci dějin a důvody její odlišnosti v obecném a národním pojetí</i>	
Představy člověka o vzniku světa • báje o stvoření světa	- o <i>student akceptuje existenci různých teorií o vzniku světa a vidí jejich nedostatky</i> - o <i>nachází vztah mezi mýty, bájemi a historickou vědou</i> - o <i>uvědomuje si odlišné vnímání světa v dávnověku a dnes a rozmanitost názorů na jeho vznik</i>	Realizováno PT Multikulturní výchova (odlišné myšlení a vnímání světa) Využití znalostí učiva literatury
Měření času • potřeba člověka měřit čas • vznik a vývoj kalendáře • typy kalendářů	- o <i>student si uvědomuje nutnost měření času pro člověka, odvodí principy vedoucí ke vzniku kalendáře</i> - o <i>chápe odlišnost mezi kalendářem lunárním a solárním</i> - o <i>rozlišuje cyklické a lineární vnímání času</i> - o <i>zhodnotí význam lunárního kalendáře pro starověkou společnost a vystihne shody a rozdíly mezi kalendáři v různých oblastech světa, zná historické kořeny našeho kalendáře</i> - o <i>správně určuje století, tisíciletí i desetiletí</i>	Využití znalostí učiva zeměpisu Užití matematického aparátu
Vznik a vývoj písma • potřeba grafického dorozumívání • předchůdci písma • typy písma • nejstarší písma světa • psací náčiní a materiály	- o <i>student si uvědomuje klíčový význam písma v dějinách</i> - o <i>rozliší předchůdce písma od jeho nejstarších typů, ty rozpozná a charakterizuje</i> - o <i>popíše obecný mechanismus zjednodušování písma od obrázkového až po hláskové</i> - o <i>uvede nejstarší literární památky</i> - o <i>vidí vztah mezi složitostí učení písma a vysokým společenským postavením písařů ve starověkých společnostech</i> - o <i>má základní poznatky o psacích materiálech a náčiní</i>	
Nejstarší civilizace světa • starověký Egypt a jeho kultura • starověká Mezopotámie • kultura antického Řecka a Říma • sedm divů světa • archeologické památky starověku	- o <i>student odvodí základní rysy lidské civilizace na základě uvědomění si rozdílu mezi pravěkem a starověkem a vlivu přírodního prostředí na vznikající rozdíly ve vývoji společnosti</i> - o <i>chápe souvislost mezi různými specifickými přírodními podmínkami a politickým vývojem jednotlivých států</i> - o <i>na základě studia hlavních rysů starověkých civilizací postihne jejich přínos dnešku, zná</i>	Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (kořeny a zdroje evropské civilizace), Multikulturní výchova (kořeny kulturní odlišnosti) a Environmentální výchova (přírodní podmínky civilizací)

VIII.1.A – Kořeny evropské kultury

	<i>nejvýznamnější starověké hmotné a písemné památky</i> - o <i>na základě komparace pochopí odlišnosti ve vývoji starověkých civilizací tím, že sám vymezuje shody a rozdíly v ekonomice, kultuře, politice...</i> - o <i>vyjmenuje nejdůležitější archeologické památky, jejich význam pro tehdejší civilizace, přesně geograficky je vymezí na dnešní mapě světa</i>	Využití znalostí učiva zeměpisu
Antická mytologie • postavy řecké i římské mytologie • významná mytologicko-epická díla antiky	- o <i>student se orientuje ve starověké a antické mytologii, rozlišuje hlavní božstva podle atributů a patronace</i> - o <i>na příkladu různých bohů vystihne náboženské představy člověka a jejich vliv na tehdejší společnost</i> - o <i>dramatizací mytologického příběhu rozvíjí svou kreativitu a vnímá báji vícesmyslově</i> - o <i>analyzuje cizí a zprostředkovaně i vlastní postoj v příběhu i k příběhu</i> - o <i>analýzou jednání bájných postav a vlivu mýtů na společnost získává povědomí o pojmech spolehlivost, respekt, spravedlnost</i> - o <i>chápe úzké sepětí antické mytologie s evropským výtvarným uměním, literaturou i jazykem (rčení, přirovnání)</i> - o <i>zhodnotí odkaz antické mytologie pro dnešní svět a dokáže využít získané poznatky k charakteristice a pochopení díla s antickými motivy</i>	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova (kreativita, hodnoty, postoje, etika) Využití znalostí učiva zeměpisu, literatury, výtvarné a dramatické výchovy
Advent a Vánoce • křesťanské i pohanské zvyky a tradice • kořeny adventních a vánočních svátků	- o <i>student rozumí tradicím adventu a Vánoc i jejich křesťanským a pohanským kořenům</i> - o <i>vysvětlí podstatu svátků, začlení je do širšího historického kontextu a zhodnotí jejich význam pro současnou civilizaci</i> - o <i>zná adventní a vánoční zvyky a tradice evropských národů</i>	Téma je doplněno jednodenní exkurzí do Národní galerie v Praze (Advent a Vánoce ve výtvarném umění) Realizováno PT Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech
Bible – Starý zákon význam Bible pro křesťanství, judaismus i slám • vznik a vývoj Bible, její jazyk • členění Bible • Starý zákon • příběhy Starého zákona • kniha jako morální kodex • starověké dějiny hebrejského národa • starozákonní postavy a proroci	- o <i>student chápe význam Bible jako historického pramene</i> - o <i>objasní vznik Starého zákona a jeho význam pro tehdejší civilizaci</i> - o <i>na konkrétních příkladech připomene význam hebrejské a křesťanské starozákonní tradice pro dnešní svět</i> - o <i>zná hlavní starozákonní příběhy a postihuje jejich symboliku</i> - o <i>vnímá kulturní význam Bible a její aktuálnost v současném světě</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (mezilidské vztahy, komunikace, kooperace, rozhodování, etika), Výchova demokratického občana (demokratické vztahy)

VIII.1.A – Kořeny evropské kultury

	<i>umění a etiky</i> - o na základě biblického studia chápe kořeny lidských vztahů, práv i empatii - o dramatizací příběhu rozvíjí své komunikativní dovednosti - o diskuzí při zobecnění příběhů rozvíjí kooperaci i kompetici, učí se řešit problémy v mezilidských vztazích - o analýzou Desatera rozvíjí své etické a právní vědomí - o prostřednictvím sledování vztahů starozákonních postav chápe historické kořeny společenského řádu, norem, morálky	Využití znalostí učiva zeměpisu, literatury, dramatické a výtvarné výchovy
Judaismus • židovské zvyky a tradice • příběhy a legendy židovské Evropy	- o student na základě znalostí biblické dějepřavy chápe historické kořeny i současné odlišnosti křesťanství a judaismu - o rozpozná základní specifika židovské kultury, zhodnotí jejich vliv na osud židů v dějinách - o zná základní zvyky a tradice židovského národa	Realizována PT Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech, Multikulturní výchova (rovnocennost kultur, vstřícný postoj k odlišnostem)
Počátky křesťanství • Bible - Nový zákon • evangelia, život a skutky Ježíše Krista • Velikonoce • kořeny svátků, zvyky a tradice • šíření křesťanství • misijní činnost apoštolů • prvotní křesťanské komunity • křesťanství v římské říši, jeho legalizace • význam křesťanství ve středověku • rozštěpení křesťanské církve, reformace	- o student vysvětlí okolnosti vzniku Nového zákona, zhodnotí osobnost Ježíše Krista, jeho význam pro tehdejší i dnešní společnost hlásící se k jeho tradici - o objasní historickou podstatu Velikonoc, podstatu velikonočních zvyků a tradic, jejich význam pro dnešní společnost - o vysvětlí vztah křesťanů k římskému státu a význam prvotní církevní organizace a misijní činnosti pro pozdější fungování křesťanských církví - o na základě novozákonních příběhů chápe odlišnost křesťanství, ví, jakými cestami se toto náboženství rozšířilo, a chápe důvody jeho rychle rostoucí „popularity“ v Evropě i jeho zásadní vliv na utváření středověké a novověké Evropy i formování mezilidských vztahů - o rozumí základním pojmům souvisejícím s dějinami křesťanství v kontextu historickém i současném (misie, christianizace, kanonizace, liturgie, pontifikát...)	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (mezilidské vztahy) Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech Využití znalostí učiva zeměpisu, literatury, dramatické a výtvarné výchovy
Křesťanská liturgie • základní liturgické obřady • liturgický rok • chrám a jeho členění, výzdoba	- o student na základě pochopení historických kořenů správně odlišuje pojmy náboženství, církev, křesťanství, katolicismus, protestanti atp. - o na konkrétních existujících příkladech popíše chrám, funkci	Téma je doplněno jednodenní odbornou exkurzí zaměřenou na chrámovou a klášterní architekturu, interiér

VIII.1.A – Kořeny evropské kultury

	<i>jeho jednotlivých částí, základní symboliku a význam církevních obřadů</i> ○ <i>uvědomuje si vliv křesťanství na dnešního člověka (morálka, společenské vazby, umění, komunikace) a vysvětlí křesťanské tradice „běžných“ společenských jevů</i>	chrámu a kláštera Využití znalostí učiva výtvarné výchovy
Světcí • kanonizace • atributy svatých • patroni Čech a Evropy	○ <i>student vysvětlí význam světce a atributu</i> ○ <i>na konkrétních příkladech z Čech zhodnotí jejich význam pro národní dějiny a identitu</i> ○ <i>rozvíjí své povědomí o celoevropských tradicích seznámením se s patrony Evropy</i>	Realizováno PT Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech Využití znalostí učiva literatury a výtvarné výchovy
Další světová náboženství • islám • buddhismus • hinduismus	○ <i>student získá základní poznatky o dalších světových náboženstvích, rozpozná základní rozdíly mezi jednotlivými náboženstvími, vysvětlí jejich podstatu a najde příklady zemí, kde se vyznávají</i> ○ <i>porovná je se znalostmi o křesťanství a následně využije v diskuzi o aktuálních náboženských otázkách a problémech ve světě</i> ○ <i>na světová náboženství pohlíží s respektem, „očima druhého“</i> ○ <i>analyzuje cizí postoje a hodnoty a usiluje o jejich pochopení</i> ○ <i>uznává rovnocennost všech vyznání, má vstřícný postoj k odlišnostem jiných náboženských kultur a respektuje je</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (empatie a pohled na jiný svět), Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech, Multikulturní výchova

Oddíl E – učební osnovy
VIII.1.B

KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

VIII.1.B – Kořeny evropské kultury

Charakteristika předmětu: KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY ve vyšším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia. Využívá spolupráce s ostatními předměty, především literaturou, dějepisem, zeměpisem, základy společenských věd i estetickými obory.

Vybavuje studenta znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života v demokratické společnosti, pomáhá mu orientovat se v současném kulturním světě.

V kořenech evropské kultury jsou různými formami realizována všechna průřezová témata. Osobnostní a sociální výchova prostupuje téměř všemi činnostmi v seminární výuce, výstupy ostatních jsou uvedeny v poznámkách učebních osnov.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
kvinta	(1)	X
sexta	X	X
septima	X	X
oktáva	X	X

Organizace výuky

Kořeny evropské kultury jsou zařazeny do učebního plánu kvinty jako volitelný předmět. Je veden seminární formou, vyučován v odborné učebně pro výuku společenskovědních předmětů, vybavené audiovizuální technikou, připojením k internetu a odbornou knihovnou. K výuce předmětu je využíván školní učební text Kořeny evropské kultury a stejnojmenný soubor interaktivních pomůcek. Součástí předmětu je plnění dlouhodobějších tvůrčích a výzkumných úkolů s různými výstupy (referát, prezentace, obrazový dokument, didaktická pomůcka atp.).

Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávání v předmětu kořeny evropské kultury prohlubuje znalosti z nižšího stupně gymnázia a přispívá k utváření a rozvoji klíčových kompetencí studentů nejen tím, že získávají historické povědomí o základech vlastní kultury a civilizace, orientují se v křesťanské etice, tradicích i umělecké symbolice, ale zároveň se učí zpracovávat a využívat historické zkušenosti v přítomnosti.

Předmět vede studenty k uvědomění si vlastní kulturní identity, probouzí v nich zájem o nejstarší dějiny lidstva, prostřednictvím antické a biblické mytologie je učí chápat

VIII.1.B – Kořeny evropské kultury

myšlenkový vývoj lidí a jejich představ i názorů na svět, seznámením s křesťanstvím vysvětluje evropské kulturní základy. Student se učí řešit výzkumné úkoly, zvládá základy společenskovední analýzy a historické kritiky, učí se zásadám heuristiky i zpracování odborného textu.

Kompetence k učení

- výuku koncipujeme tak, aby studenti co nejvíce nových informací získali vlastní aktivní badatelskou činností
- získané informace třídíme, porovnáváme, zobecňujeme, základní údaje dále zpracováváme formou diskuzních příspěvků, referátů i odborných textů
- vedeme studenty k tomu, aby své badatelské i tvůrčí aktivity dokázali zorganizovat, časově rozvrhnout, aby si dokázali stanovit dílčí cíle i pracovní postup
- pomocí komparace vedeme studenty k objektivizaci získaných informací, seznamujeme je s postupy vedoucími k posuzování věrohodnosti pramene
- v antické mytologii a biblické dějepřevě společně vyhledáváme symboly, které se dosud objevují v jazykové komunikaci (rčení, přirovnání...) nebo umění a díky pochopení historického základu se učíme jim porozumět
- při popisu i hodnocení historických jevů dbáme na užívání přesných označení a termínů tak, aby se staly součástí aktivní slovní zásoby studentů
- všechny dějinné poznatky porovnáváme se současností (Desatero a dnešní zákony a morálka, vztah rodičů a dětí v antice a současnosti...)
- společně hodnotíme každé studentské vystoupení i týmovou práci, student hodnotí sám sebe kriticky, ale bez sebepodceňování, ostatní při hodnocení dbají na vyzdvížení pozitiv
- různorodými, účelnými, přínosnými a komplexně zhodnocenými činnostmi prohlubujeme studentův zájem o historii i pozitivní přístup k učení

Kompetence k řešení problémů

- shromážděné informace a postřehy hodnotíme, porovnáváme a třídíme podle potřeby zadaného úkolu a učíme studenty vytvářet různé varianty řešení, které dále vyhodnocujeme a vybíráme z nich ty nejefektivnější – základem postupu zůstává diskuze nad každým krokem
- při volbě variant řešení vycházíme z uplatňování různorodých myšlenkových operací, student smysluplně kombinuje heuristické, logické, empirické i tvůrčí postupy, ověřuje si výsledky své práce a porovnává je se známými skutečnostmi
- vedeme studenty k efektivním pracovním postupům vedoucím k vyřešení problému, učíme je problém segmentovat a analyzovat i volit efektivní způsob a možnosti jeho řešení
- shromážděné informace a postřehy hodnotíme, porovnáváme a třídíme podle potřeby zadaného úkolu a vytváříme různé varianty řešení, které dále vyhodnocujeme a vybíráme z nich ty nejefektivnější – základem postupu zůstává diskuze nad každým krokem
- při společných i individuálních činnostech vedeme studenty k tomu, aby uměli vysvětlit a zhodnotit každý svůj názor, aby o něm diskutovali a byli schopni při polemice věcně a správně argumentovat

VIII.1.B – Kořeny evropské kultury

Kompetence komunikativní

- využíváme při výuce všechny dostupné zdroje informací a komunikační prostředky a vedeme studenty k tomu, aby s nimi uměli efektivně a tvořivě pracovat i bez pedagogického vedení
- v průběhu každé činnosti usilujeme o to, aby student komentoval a vysvětloval svá stanoviska, na kladené otázky odpovídal souvisle, své myšlenky logicky řadil a argumentačně obhájil, aby jeho vyjadřování bylo srozumitelné, kultivované, s využitím bohaté, odborné slovní zásoby
- v průběhu diskuze dbáme na to, aby se studenti vzájemně poslouchali a reagovali na tvrzení ostatních
- při samostatných výzkumných úkolech i tvůrčích činnostech využíváme všech dostupných prostředků a forem komunikace k rozvoji komunikačních schopností studentů
- vedeme studenty k tomu, aby své komunikativní dovednosti efektivně využívali ke spolupráci s ostatními, aby byli ochotni se domluvit, naslouchat si a respektovat druhého

Kompetence sociální a personální

- vedeme studenty k tomu, aby dokázali přizpůsobit svou práci v předmětu svým schopnostem a možnostem, požadavkům zadání i očekávání pracovních partnerů, aby si utvářeli realistický pohled na skutečnost
- prací ve skupině učíme studenty spolupráci, rozvíjíme jejich schopnost rozdělit si úkoly a efektivně si práci zorganizovat i zhodnotit vlastní přínos společné činnosti
- volíme složení pracovních týmů tak, aby se zde utvářela příjemná pracovní atmosféra, vedeme studenty k ohleduplnosti a úctě k druhým i sobě samému
- při společných aktivitách komentujeme přípravu výsledného produktu a diskutujeme se studenty o průběhu a výsledcích práce
- posilujeme studentovu sebedůvěru, odpovědnost za vlastní jednání i organizační schopnosti

Kompetence občanské

- podporujeme studenta ve schopnosti stanovit si cíl výuky, inspirujeme jej historickými příklady pro řešení současných problémů
- na historických příkladech ukazujeme studentům, jak důležitý a nezbytný je respekt k druhému, snaha o pochopení jeho odlišností i uvědomění si vlastních specifik, a tím posilujeme studentovu toleranci, vstřícnost i otevřenost ve vztahu k druhým lidem
- díky dobré orientaci v minulosti umožňujeme studentovi důkladné a logicky podložené pochopení základních zákonných i společenských norem
- prohlubujeme studentovo pochopení kulturního a historického dědictví, jeho pozitivní vztah k uměleckým dílům a smysl pro kulturu a tvořivost
- křesťanskými tradicemi umocňujeme úctu studentů k národním tradicím

Kompetence pracovní

- při všech aktivitách v hodinách dodržujeme vymezená pravidla a plníme své povinnosti a závazky, vyučující vždy v součinnosti se studenty
 - prostřednictvím dějinného poznání vedeme studenty k ochraně kulturních a společenských hodnot
-

VIII.1.B – Kořeny evropské kultury

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

K V I N T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Antická mytologie - postavy řecké i římské mytologie - antičtí heroové - významná mytologicko-epická díla antiky - odraz antické mytologie v umění, slovní zásobě, tradicích	<i>student se orientuje v antické mytologii, rozlišuje hlavní božstva podle atributů a patronace</i> <i>na příkladu různých bohů vystihne náboženské představy člověka a jejich vliv na tehdejší společnost</i> <i>analyzuje vliv antické mytologie na starořeckou i římskou společnost a politiku</i> <i>chápe úzké sepětí antické mytologie s evropským výtvarným uměním, literaturou i jazykem (rčení, přirovnání)</i> <i>zhodnotí odkaz antické mytologie pro dnešní svět a dokáže využít získané poznatky k charakteristice a pochopení díla s antickými motivy</i>	Předmět využívá učivo a poznatky z krátkodobých aktivit a dílen: Světová náboženství, Kulturně historický kurz v Praze Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova (heuristika – řešení problému, zodpovědnost za výsledky vlastní práce a její prezentace, kooperace), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (odlišné názory na svět a víru, náboženská tolerance, respekt ke kulturnímu dědictví), Multikulturní výchova, Mediální výchova (kritická práce s textem), Environmentální výchova (ochrana památek) Celoroční využití učiva literatury, dějepisu, společenskovedních a estetických oborů
Bible – Starý zákon výchova Bible pro křesťanství, judaismus i slám - vznik a vývoj Bible, její jazyk - členění Bible - Starý zákon - příběhy Starého zákona - kniha jako morální kodex - starověké dějiny hebrejského národa - starozákonní postavy a proroci	<i>student chápe význam Bible jako historického pramene</i> <i>objasní vznik Starého zákona a jeho význam pro tehdejší civilizaci</i> <i>na konkrétních příkladech připomene význam hebrejské a křesťanské starozákonní tradice pro dnešní svět</i> <i>zná hlavní starozákonní příběhy a postihuje jejich symboliku</i> <i>vnímá kulturní význam Bible a její aktuálnost v současném světě umění a etiky</i> <i>na základě biblického studia chápe kořeny lidských vztahů, práv i empatii</i> <i>diskuzí při zobecnění příběhů rozvíjí kooperaci i kompetici, učí se řešit problémy v mezilidských vztazích</i> <i>analýzou Desatera rozvíjí své etické a právní vědomí</i> <i>prostřednictvím sledování vztahů starozákonních postav chápe historické kořeny společenského řádu, norem, morálky</i>	
Judaismus - židovské zvyky a tradice - příběhy a legendy židovské Evropy	<i>student na základě znalostí biblické dějepisy chápe historické kořeny i současné odlišnosti křesťanství a judaismu</i> <i>rozpozná základní specifika židovské kultury, zhodnotí jejich vliv na osud židů v dějinách</i> <i>zná základní zvyky a tradice židovského národa</i>	

VIII.1.B – Kořeny evropské kultury

Počátky křesťanství • Bible - Nový zákon • evangelia, život a skutky Ježíše Krista • Velikonoce • kořeny svátků, zvyky a tradice • šíření křesťanství • misijní činnost apoštolů • prvotní křesťanské komunity • křesťanství v římské říši, jeho legalizace • význam křesťanství ve středověku • rozštěpení křesťanské církve, reformace	○ <i>student vysvětlí okolnosti vzniku Nového zákona, zhodnotí osobnost Ježíše Krista, jeho význam pro tehdejší i dnešní společnost hlásící se k jeho tradici</i> ○ <i>objasní historickou podstatu Velikonoc, podstatu velikonočních zvyků a tradic, jejich význam pro dnešní společnost</i> ○ <i>vysvětlí vztah křesťanů k římskému státu a význam prvotní církevní organizace a misijní činnosti pro pozdější fungování křesťanských církví</i> ○ <i>na základě novozákonních příběhů chápe odlišnost křesťanství, ví, jakými cestami se toto náboženství rozšířilo, a chápe důvody jeho rychle rostoucí „popularity“ v Evropě i jeho zásadní vliv na utváření středověké a novověké Evropy i formování mezilidských vztahů</i> ○ <i>rozumí základním pojmům souvisejícím s dějinami křesťanství v kontextu historickém i současném (misie, christianizace, kanonizace, liturgie, pontifikát...)</i>	
Křesťanská liturgie • základní liturgické obřady • liturgický rok • chrám a jeho členění, výzdoba	○ <i>student správně odlišuje pojmy náboženství, církev, křesťanství, katolicismus, protestanti atp.</i> ○ <i>na konkrétních existujících příkladech popíše chrám, funkci jeho jednotlivých částí, základní symboliku a význam církevních obřadů</i> ○ <i>uvědomuje si vliv křesťanství na dnešního člověka (morálka, společenské vazby, umění, komunikace) a vysvětlí křesťanské tradice „běžných“ společenských jevů</i>	Téma lze doplnit odbornou exkurzí zaměřenou na chrámovou a klášterní architekturu, interiér chrámu a kláštera
Světcí • kanonizace • atributy svatých • patroni Čech a Evropy	○ <i>student vysvětlí význam světce a atributu</i> ○ <i>na konkrétních příkladech z Čech zhodnotí jejich význam pro národní dějiny a identitu</i> ○ <i>rozvíjí své povědomí o celoevropských tradicích seznámením se s patrony Evropy</i>	

Oddíl E – učební osnovy
VIII.2.A

DĚJEPIS

VIII.2.A – Dějepis

Charakteristika předmětu: DĚJEPIS v nižším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, navazuje na kořeny evropské kultury a vychází ze spolupráce s dalšími předměty, především občanskou a estetickou výchovou, zeměpisem a literaturou.

Vybavuje studenta znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života v demokratické společnosti.

V dějepisu jsou různými formami realizována všechna průřezová témata, některá jsou integrována do předmětu (Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova), jiná jsou realizována formou krátkodobých dílen nebo samostatného předmětu (Evropské souvislosti), na nichž dějepis participuje. To se týká především průřezových témat Výchova demokratického občana a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
prima	X	X
sekunda	3	X
tercie	2	X
kvarta	2	X

Organizace výuky

Dějepis je zařazen jako samostatný předmět v sekundě, tercii a kvartě, je vyučován v celé třídě s využitím odborné učebny pro výuku společenskovedních předmětů, vybavené audiovizuální technikou, připojením k internetu a odbornou knihovnou. K výuce předmětu jsou využívány odpovídající učebnice a historické atlasy schválené MŠMT.

Součástí předmětu je plnění dlouhodobějších tvůrčích a výzkumných úkolů. Studenti sekundy zpracovávají vlastní rodokmen, aby si osvojili základy práce s primárními prameny, studenti tercie a kvarty připravují odborný historický referát, v němž prokáží svou schopnost kriticky pracovat se sekundárními prameny.

Výuka dějepisu je doplněna exkurzemi do Národní galerie, Severočeského muzea a Památníku Terezín, jednodenními dílnami – Den lidských práv, Den památky obětí holocaustu a Den památky obětí komunistického režimu.

VIII.2.A – Dějepis

Výchovné a vzdělávací strategie

Dějepisné vzdělání významně přispívá k utváření a rozvoji klíčových kompetencí studentů nejen tím, že získávají základní dějinné povědomí a umí se orientovat v minulosti, ale zároveň se učí zpracovávat a využívat historické zkušenosti v přítomnosti. Dějepis vzbuzuje ve studentech zájem o historii vlastního národa i celého lidstva, ten pak transformuje do zájmu o přítomné dění. Studenti se orientují ve významných jevech a událostech dějin, chápou jejich kořeny, důsledky, specifika i souvislosti s dalšími událostmi. Dokáží dějinné jevy srovnávat, hodnotit i zobecňovat, nalézají jejich odraz v přítomnosti. Při studiu dějin se učí pracovat s prameny i odbornou literaturou, oddělovat zásadní informace od detailů, kriticky přistupovat ke studované látce a snaže se objektivizovat dějiny. Prostřednictvím dějepisu jsou studenti vedeni ke všem základním principům chování demokratického občana, k úctě, toleranci, respektu a komunikativní slušnosti.

Kompetence k učení

- při plnění pracovních úkolů společně vyhledáváme správné odpovědi v odborné literatuře, atlasech a encyklopediích, získané informace třídíme, porovnáváme a zobecňujeme, vybíráme základní údaje a ty dále zpracováváme formou diskuzních příspěvků, referátů a soutěží pro spolužáky
- při poznávání historie vedeme studenty k osvojení a aktivnímu užívání nových termínů a to nejen v soudobém, ale i současném významu, učíme je chápat posun v obsahu termínu i jeho častou mnohotvárnost (nacionalismus, fašismus, revoluce, koalice)
- při popisu i hodnocení historických jevů dbáme na užívání přesných označení a termínů tak, aby se staly součástí aktivní slovní zásoby studentů
- nové poznatky porovnáváme se znalostmi získanými v jiných oborech (rytířství a historický román, objevné plavby a zeměpis) i s poznatky, které již studenti v oblasti historie mají (odlišnosti historických epoch, všední den pravěkého a středověkého člověka...)
- všechny dějinné poznatky porovnáváme se současností, vedeme studenty k chápání toho, proč se učí dějepis, při každém historickém jevu odvozujeme, jak se promítá do současnosti i budoucnosti
- motivujeme studenty k dobrovolné účasti v historických soutěžích (Moje město Liberec) a dějepisných olympiádách
- společně hodnotíme každé studentské vystoupení i týmovou práci, student hodnotí sám sebe kriticky, ale bez sebepodceňování, ostatní při hodnocení dbají na vyzdvížení pozitiv, při negativech hledáme společně cestu k nápravě
- o práci individuální i týmové vedeme diskuzi, jejíž závěry konkretizujeme jak pro autory hodnoceného díla, tak pro posluchače a hodnotitele z řad spolužáků, při hodnocení i sebehodnocení se zaměřujeme na všechny složky (obsah, forma projevu, aktivizační prvky...)

Kompetence k řešení problémů

- historická látka nabízí stále možnosti řešení problémů, proto pracujeme tak, aby studenti sami odvozovali nové historické jevy a řešili problémy svých předků „jak dál a proč“
- při práci v hodinách okamžitě společně řešíme jakýkoliv problém plynoucí z nepochopení látky, nezádnosti či nepozornosti tak, aby se situací zabýval jedinec, jehož se týká, v součinnosti s třídním kolektivem – nalezené řešení je

VIII.2.A – Dějepis

pak pro obě strany závaznější (kolektiv zde plní funkci kontrolní a zároveň si z řešení odnáší poučení pro vlastní postoje)

- při řešení výukových a výchovných problémových úloh využíváme konzultací studentů jak vzájemných, tak s vyučujícími či spolužáky jiných ročníků, pracujeme s odbornou literaturou, internetovými zdroji, využíváme i starších poznatků a zkušeností
- shromážděné informace a postřehy hodnotíme, porovnáváme a třídíme podle potřeby zadaného úkolu a vytváříme různé varianty řešení, které dále vyhodnocujeme a vybíráme z nich ta nejefektivnější – základem postupu zůstává diskuze nad každým krokem
- podobné postupy volíme i při individuálním řešení problémových úloh, student využívá zkušenosti ze skupinové práce pro samostatné řešení problému
- při společných i individuálních činnostech vedeme studenty k tomu, aby uměli vysvětlit a zhodnotit každý svůj názor, aby o něm uměli diskutovat a byli schopni při polemice věcně a správně argumentovat i přijmout názor oponenta

Kompetence komunikativní

- v průběhu každé činnosti vedeme studenta k tomu, aby komentoval a vysvětloval svá stanoviska, na kladené otázky odpovídal souvisle, své myšlenky logicky řadil
- při exkurzích, samostatných výzkumných úkolech i tvůrčích činnostech využíváme všech dostupných prostředků a forem komunikace (anketa, prezentace, diskuze, dramatizace...)
- různé typy studentských projevů na veřejnosti využíváme k uvědomění si nutnosti kultivovaně a správně komunikovat s okolím
- v průběhu diskuze dbáme na to, aby se studenti vzájemně poslouchali a reagovali na tvrzení ostatních
- průběžně pracujeme s historickým dokumentem, na něm učíme studenty chápat text psaný ve starší době, jeho specifika a formální odlišnosti. Porovnáváním se současnými psanými projevy si studenti uvědomují, jak se vyvíjelo myšlení lidí, jak se mění slovní zásoba i vnímání skutečnosti
- vedeme studenta k tomu, aby své komunikativní dovednosti efektivně využíval ke spolupráci s ostatními, aby byl ochoten se domluvit, naslouchat a respektovat druhého

Kompetence sociální a personální

- všechny sociální a personální kompetence rozvíjíme při každé činnosti, protože hodiny dějepisu jsou založeny především na vzájemné spolupráci, komunikaci a respektování
- prací ve skupině učíme studenty spolupráci, rozvíjíme jejich schopnost rozdělit si úkoly a efektivně si práci zorganizovat
- při exkurzích, výjezdové výuce i častých pracích ve skupinách volíme složení pracovních týmů tak, aby se zde utvářela příjemná pracovní atmosféra, vedeme studenty k ohleduplnosti a úctě k druhým i sobě samému, využíváme týmovou práci k prohloubení a zkvalitnění vztahů mezi studenty
- společnou práci přispíváme k otevřenějšímu přístupu studenta, který se nebojí požádat o pomoc a zároveň je sám ochoten nezištně pomoc poskytnout
- při společných aktivitách komentujeme přípravu výsledného produktu a diskutujeme se studenty o průběhu a výsledcích práce, studenti sami jsou

VIII.2.A – Dějepis

schopni vést a řídit diskuzi, efektivně spolupracují s druhými, oceňují jejich zkušenosti a respektují je

- posilujeme studentovu sebedůvěru, odpovědnost za vlastní jednání i organizační schopnosti

Kompetence občanské

- občanské kompetence plníme v průběhu každé hodiny dějepisu
- při seznámení s dějinnými jevy studenti poznávají mnoho kulturních odlišností v jednání předků, proto je učíme na historických příkladech pochopit, jak důležitý a nezbytný je respekt k druhému, snaha o pochopení jeho odlišností i uvědomění si vlastních specifik
- pochopením historických jevů, jejich příčin i důsledků rozvíjíme ve studentech odmítavý postoj k násilí a útlaču i jejich ochotu se proti těmto jevům veřejně postavit a odsoudit je
- díky dobré orientaci v minulosti umožňujeme studentovi důkladné a logicky podložené pochopení základních zákonných i společenských norem (starověká a novověká demokracie; extremismus)
- prostřednictvím pozitivních i negativních historických příkladů učíme studenta zodpovědně se rozhodovat v přítomnosti, poskytnout pomoc druhému a přijmout odpovědnost sám za sebe
- studiem historie vedeme studenty k úctě k národním tradicím, k tomu, aby je chránili a vážili si jich, chápali jejich podstatu a historické kořeny
- dějiny jednotlivých historických epoch kladou základ pro studentovo pochopení kulturního a historického dědictví, prohlubují jeho pozitivní vztah k uměleckým dílům a smysl pro kulturu a tvořivost

Kompetence pracovní

- při všech aktivitách v hodinách dodržujeme vymezená pravidla a plníme své povinnosti a závazky, vyučující v součinnosti se studenty
- prostřednictvím dějinného poznání vedeme studenty k ochraně kulturních a společenských hodnot

VIII.2.A – Dějepis

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

SEKUNDA		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Člověk v dějinách • úvod do studia dějepisu • historické prameny • pomocné vědy historické • periodizace dějin • metody historické práce	○ <i>student si uvědomuje význam znalosti dějin pro člověka (vychází ze znalostí a zkušeností z pramy)</i> ○ <i>správně rozlišuje historické prameny a umí s nimi pracovat, totéž platí i o odborné literatuře</i> ○ <i>aktivně užívá základní historické pojmy, umí je vysvětlit a správně je používá</i> ○ <i>chápe důležitost pomocných věd historických a v praktických činnostech se s některými seznamuje podrobněji (tvorba vlastního rodokmenu a erbu)</i> ○ <i>rozumí důvodům periodizace dějin a bez obtíží přiřadí událost k epoše či etapě dějin</i> ○ <i>zná základní metody historické práce a užívá je při tvorbě vlastního diskuzního příspěvku, písemné práce a rodokmenu</i> ○ <i>osvojí si pravidla práce s dokumentem včetně jeho kritického přijímání</i> ○ <i>pracuje s historickou mapou, uvědomuje si odlišnosti geografického a historického ztvárnění mapy, účelně užívá legendu mapy</i> ○ <i>uvědomuje si význam historických památek pro společnost i nutnost jejich ochrany</i> ○ <i>respektuje stanovená pravidla práce, podílí se na organizaci činností v hodinách i jejich hodnocení</i>	Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí Studenti v rámci předmětu zpracovávají svůj rodokmen (nácvič práce s primárními prameny) Obsah učiva je využit při realizaci jednodenní dílny Den památky obětí holocaustu (leden) Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova a Výchova demokratického občana (škola-model otevřeného partnerství) V tématu Člověk v dějinách realizovaná PT Environmentální výchova (ochrana památek) a Mediální výchova (kritické čtení)
Počátky lidské společnosti • antropogeneze • pravěké osídlení světa • prehistorické kultury	○ <i>student chápe různorodá kritéria periodizace pravěku, vymezí základní rysy epochy a doloží je konkrétními příklady</i> ○ <i>vnímá proměny přírody a lidské společnosti ve vzájemných souvislostech, chápe sepětí mezi přírodními zdroji a vznikem kulturních center</i> ○ <i>rozlišuje mezi jednotlivými vývojovými fázemi člověka, na základě antropogenetických znalostí chápe vznik lidských ras a rostoucí úroveň vyspělosti lidské společnosti</i> ○ <i>popíše paleolitické a mezolitické kultury</i> ○ <i>odvodí kroky kulturního rozvoje</i>	Realizováno PT Environmentální výchova (příroda a civilizace, přírodní zdroje obživy, zemědělství) Využití znalostí učiva biologie a zeměpisu

VIII.2.A – Dějepis

	člověka - o na mapě vymezi nejstarší archeologické nálezy, nejstarší kulturní projevy člověka, porovná život lidí v pravěké společnosti s dnešními kulturami přírodních národů - o chápe význam neolitu pro vznik civilizace, sám odvozuje zákonitosti vzniku zemědělství i řemesel - o charakterizuje jednotlivé kultury pozdního pravěku a přiřazuje k nim konkrétní nálezy	
Naše země v pravěku • periodizace českých pravěkých dějin • pravěké kultury v Čechách a na Moravě • Keltové a Germáni na našem území	- o student chápe variabilitu pravěkého osídlení u nás, má základní znalosti o životě Keltů a Germánů na našem území a jejich přínosu pozdějším generacím, vymezi základní rozdíly mezi keltskou a germánskou kulturou, dokáže posoudit vliv rostoucí majetkové nerovnosti na diferenciaci společnosti - o orientuje se v historickém atlase, vyhledá rozdíly ve vývoji pravěké společnosti, na základě dramatizací a modelových situací odvozuje prehistorický dějinný vývoj - o vymezi nejstarší nálezy na našem území, srovná je s paralelními kulturami ve světě - o popíše významné kulturní a přírodní památky z prehistorické doby, zhodnotí jejich současný stav, ochranu a využití	Realizováno PT Environmentální výchova (ochrana kulturních památek)
Nejstarší civilizace světa • rysy starověku • starověká Mezopotámie a Egypt • antické Řecko a Řím • kulturní odkaz antiky dnešku	- o student odvodí základní rysy starověkých civilizací (vychází ze znalostí a zkušeností z primy), vymezi vliv různých přírodních podmínek na celistvost státních útvarů - o rozlišuje různá politická uspořádání států, porovná postavení jednotlivých skupin obyvatel ve starověkých státech - o zhodnotí kulturní odkaz antického světa v literatuře, filozofii a architektuře; dokládá své závěry na konkrétních příkladech; na základě studia hlavních rysů starověkých civilizací postihne jejich přínos dnešku - o na základě komparace pochopí odlišnosti ve vývoji starověkých civilizací tím, že sám vymezuje shody a rozdíly v ekonomice, politice, vojenské strategii, vzdělání, umění...	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (mezilidské vztahy, lidská práva), Výchova demokratického občana (občanská práva a povinnosti, demokracie, republika, volební systém), Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech (odlišné vnímání světa, rozdílnost kultur)

VIII.2.A – Dějepis

	○ <i>chápe rozdíly mezi rysy despotie, antické demokracie, republiky či římského císařství, popíše společenské schéma starověkých států a najde podobnosti s pozdějšími civilizacemi, dokáže definovat antickou demokracii a porovná ji s dnešním pojetím demokracie</i> ○ <i>zná hlavní osobnosti antiky, které svými činy či díly ovlivnily pozdější vývoj Evropy</i>	
Počátky středověku v Evropě • stěhování národů • vznik barbarských království • Byzance a Arabská říše • utváření středověké Evropy • struktura středověké společnosti • úloha křesťanství, papežství a Svatá říše římská	○ <i>student připraví medailonek raně středověké osobnosti a ve dvojici tzv. učený spor středověkého člověka – na základě těchto činností rozvíjí svou kreativitu, komunikační schopnosti, kooperaci, kompetici i schopnost rychle a adekvátně reagovat na problém</i> ○ <i>chápe vliv římského impéria na utváření evropské vzdělanosti, doloží vliv Říma na raně středověké státy konkrétními příklady</i> ○ <i>s pomocí atlasů a odborné literatury se dobře orientuje v problematice malého i velkého stěhování národů, chápe jeho kořeny, průběh i důsledky</i> ○ <i>odvodí, jak kulturní krajina a příroda ovlivňovala utváření středověkých států</i> ○ <i>porovná centralizovaný státní systém Byzance s expanzivním charakterem arabských říší, vymezí hlavní rozdíl v náboženství a jeho kulturní a společenský dopad, vymezí hlavní rozdíly vůči západoevropskému kulturnímu okruhu</i> ○ <i>na konkrétních příkladech vysvětlí postupný přechod k novému společenskému zřízení – feudalismu</i> ○ <i>kriticky posuzuje vliv křesťanství na utváření středověké Evropy, vliv Byzance a Arabské říše na evropské státy</i> ○ <i>na základě komparace správně odvozuje rysy středověké společnosti, rozumí přechodu od kmenové společnosti ke knížectví a království, chápe mezníky medievestické periodizace, popíše středověkou společnost a rozumí vztahům v ní; na konkrétních příkladech vysvětlí vztahy jednotlivých společenských vrstev</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana (soužití s minoritami), Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech (odlišné vnímání světa, rozdílnost kultur), Environmentální výchova (příroda a společnost), Mediální výchova (kritické čtení, objektivizace pramene) Využití znalostí učiva zeměpisu

VIII.2.A – Dějepis

	a jejich vzájemné vazby (panovník – šlechta, panovník – církev, šlechta – poddaný, zvláštní postavení měst) - o popíše úlohu církve jako opory panovnické moci, soupeření církevní a světské moci, definuje pojem „Svatá říše římská“ a geograficky ho vymezí, srovná ho s pojetím antického císařství - o chápe výlučnost postavení židů ve středověké společnosti i kulturní střet arabského a křesťanského světa jako jedny z kořenů následné etnické nesnášenlivosti - o pracuje s přepisy dobových dokumentů, odlišuje při čtení subjektivní a objektivní hledisko, identifikuje společensky významné hodnoty v textu	
Raný středověk v českých zemích • vznik kmenů a knížecí moci • Velkomoravská říše a křesťanské poselství • přemyslovské Čechy v 10. století a Slavníkovci • české knížectví v 11. a 12. století	- o student vysvětlí vztah mezi Slovy, Avary a Franky, dokáže srovnat pojmy „kmenový svaz“ a „státní útvar“ - o vymezí vztah mezi Byzancí, Velkou Moravou a Franckou říší, zhodnotí význam byzantské křesťanské misie (doloží na konkrétních literárních památkách) - o vymezí vztah mezi nejstaršími českými rody, jejich soupeření - o definuje specifika raného českého státu, vymezí geograficky jeho území a vysvětlí jeho proměnlivý vztah k Svaté říši římské - o charakterizuje systém panovnické moci – seniorátu, jeho přednosti a úskalí, vysvětlí proces emancipace jednotlivých společenských vrstev (církev, šlechta, měšťanstvo), popíše životní podmínky poddaných - o vysvětlí okolnosti vedoucí k získání královského titulu, jeho význam pro česká knížata - o vymezí základní mezníky v dějinách Velké Moravy a českého státu od jeho vzniku do doby lucemburské, vnímá české dějiny v kontextu evropského dění, na základě studia dobových pramenů a komparace chápe příčiny klíčových dějů i jejich obecné následky	Realizováno PT Mediální výchova (kritické čtení, objektivizace pramene) Využití znalostí učiva literatury (legendy)
Evropa v 11. - 14. století • křížové výpravy • románská kultura • přechod k rozvinutým etapám středověku • Anglie, Francie, Svatá říše římská	o student chápe úlohu papežského státu a Svaté říše římské ve středověku, rozumí pojmům vycházejícím z dané tematiky i konfliktům, které z prioritního postavení císaře a papeže	Realizována stejná PT jako v celku raný středověk + PT Environmentální výchova (ochrana kulturních památek)

VIII.2.A – Dějepis

• mimoevropské civilizace • gotická kultura	<i>vyrůstaly (hereze, křížové výpravy, schizma světské i církevní)</i> ○ <i>vymezí význam křesťanské věrouky a úlohy církve pro život středověkého člověka, zhodnotí dopad křesťanské věrouky na všední život středověkého člověka</i> ○ <i>popíše v hrubých rysech fungování středověkého zemědělství, srovná s dnešním stavem</i> ○ <i>charakterizuje vznik nejdůležitějších státních útvarů v západní Evropě</i> ○ <i>definuje pojem „křížová výprava“, vymezí jejich příčiny a důsledky pro západní Evropu</i> ○ <i>vysvětlí příčiny soupeření Anglie a Francie a příčiny stoleté války, porovná centralizované státní útvary s odstředivými tendencemi ve Svaté říši římské</i> ○ <i>postihne základní rysy mimoevropských civilizací, jejich největší rozdíly vůči evropským civilizacím</i> ○ <i>rozliší rysy románského a gotického umění v architektuře, výtvarném umění i literatuře, nachází projevy uměleckého slohu i v „dějinách všedního dne“ středověkého člověka, na konkrétních příkladech demonstruje rozdíly mezi románskou a gotickou kulturou</i>	Využití znalostí učiva výtvarné výchovy a literatury
České království ve 13. a 14. století • století posledních Přemyslovců • Jan Lucemburský na českém trůně • doba Karla IV. a Václava IV. • předhusitská kultura	○ <i>student zhodnotí význam Zlaté buly sicilské, popíše a zhodnotí územní expanzi posledních Přemyslovců, porovná vztah panovníka a šlechty za vlády Přemysla Otakara II. a Václava II., posoudí dopady vnější kolonizace na další vývoj v českých zemích</i> ○ <i>vysvětlí rozporuplný vztah Jana Lucemburského k českému státu, popíše jeho územní expanzi a přínos Jana Lucemburského v říšské politice, objasní pojem „volební kapitulace“</i> ○ <i>na konkrétních příkladech objasní vztah Karla IV. k českým zemím, zhodnotí jeho úlohu jako českého krále a římského císaře, vysvětlí jeho státnickou koncepci (vztah k církvi, šlechtě)</i> ○ <i>zohledňuje komplikovanou situaci při nástupu Václava IV. na český trůn (schizma, morová epidemie) i míru osobního selhání Václava IV.</i> ○ <i>určí hlavní příčiny společenské krize na počátku 14. století</i>	Realizováno PT Mediální výchova (kritické čtení, objektivizace pramene)

VIII.2.A – Dějepis

	v českých zemích - o zhodnotí přínos církve při šíření vzdělanosti (činnost klášterů) - o na základě konkrétních ukázek vymezí kulturní přínos nových společenských vrstev (měšťanstvo, šlechta) , uvede konkrétní příklady vrcholné gotické kultury v českých zemích v architektuře, literatuře a výtvarném umění	
Období reformace a husitských válek • církevní reformace • proměny politického a společenského dění, kořeny, příčiny a cíle husitského zápasu • osobnost Jana Husa a období válek • od Lipan po Jiřího z Poděbrad, hospodářské a sociální změny v době pohusitské	- o student vymezí v odkazu na učivo primy (antické ideály, rané křesťanství) kořeny evropské církevní reformace, její dobová i územní specifika, umí pochopit a popsat její konkrétní projevy - o na základě modelových situací (spory, dialogy, zasedání zemského sněmu a koncilu) rozvíjí komunikativní dovednosti - o vysvětlí učení Martina Luthera a srovná je s požadavky Jana Husa - o je schopen posoudit celospolečenský dopad reformace, objasní její důsledky pro Svatou říši římskou - o rozpozná základní krizové společenské problémy na přelomu 14. a 15. stol. v českých zemích, vymezí základní body husitského programu, kriticky posoudí reformační činnost Jana Husa, poukáže na příklady spolupráce i rozporů mezi jednotlivými husitskými proudy během husitských válek - o na konkrétních příkladech doloží negativní a pozitivní dopady husitství na českou společnost, určí příčiny bitvy u Lipan a jejího dopadu na husitské hnutí - o poukáže na snahy Jiřího z Poděbrad o uchování husitského odkazu a prolomení mezinárodní izolace - o chápe kořeny husitství, jeho projevy, důsledky i význam husitské tradice pro český národ, kriticky hodnotí názory českých historiků i umělců na husitskou dobu a věcnou argumentaci obhajuje svůj vlastní názor	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (modelové situace), Výchova demokratického občana (konflikt mezi řádem, právem a morálkou)
Evropa a svět v 15. a 16. století • zámořské objevy a počátky dobývání nového světa • důsledky zámořských objevů a proměny evropské společnosti • pojmosloví kulturní etapy: humanismus, renesance, reformace, protireformace	- o student chápe příčiny a důsledky zámořských objevů, popíše jejich průběh a jmenuje nejvýraznější osobnosti, nejdůležitější objevné plavby - o na základě objevů a reformace chápe vznikající rozdíly mezi evropskými státy i změny ve vývoji	Realizováno PT Environmentální výchova (ochrana kulturních památek) Využití znalostí učiva zeměpisu a výtvarné výchovy

VIII.2.A – Dějepis

	<i>mimoevropských civilizací, objasní společenské a ekonomické důsledky zámořských objevů pro evropský kontinent a popíše odlišnosti zámořských civilizací</i> - o <i>na základě znalostí společenských dějin 14. a 15. století vymezí základní kořeny a rysy renesance, konkrétními příklady doloží její projevy ve všech sférách společenského života</i> - o <i>zná základní prvky a díla renesančního umění, vysvětlí jeho myšlenkovou podstatu, umí vystihnout rozdíl mezi evropskou renesancí a českým humanismem</i> - o <i>srovná odlišný politický a ekonomický vývoj na evropském kontinentě, zdůrazní hrozbu tureckého nebezpečí, vyzdvihne význam renesančního myšlení pro další vývoj evropských zemí</i> - o <i>vysvětlí myšlenkovou podstatu reformace a protireformace</i>	
Český stavovský stát • Jagellonci na českém trůně • formování a vývoj stavovského státu • nástup Habsburků na český trůn, habsburská mnohonárodnostní monarchie • česká stavovská opozice, směřování k Bílé hoře • hospodářství a společnost v době předbělohorské • kultura českého stavovského státu	- o <i>student vymezí okolnosti nástupu Jagellonců na český trůn, jejich politickou koncepci</i> - o <i>definuje význam zemského sněmu a proměny české stavovské společnosti po husitských válkách</i> - o <i>vystihne okolnosti a důvody, pro které byli Habsburkové dosazeni na český trůn, geograficky vymezí území habsburské monarchie</i> - o <i>charakterizuje základ konfliktu mezi českými stavy a Habsburky a jeho postupné proměny</i> - o <i>objasní hlavní rysy hospodářství a nové formy podnikání šlechty</i> - o <i>na konkrétních příkladech doloží příklady jagellonské pozdní gotiky, uvede nové literární proudy</i> - o <i>vymezí základní mezníky v dějinách českého státu od husitství do třicetileté války, vnímá české dějiny v kontextu evropského dění</i> - o <i>na základě studia dobových pramenů a komparace chápe příčiny klíčových dějů i jejich obecné následky</i> - o <i>správně a kriticky posuzuje úlohu Habsburků v našich dějinách, rozumí specifice mnohonárodnostní monarchie, sám hledá odpovědi na spor o smysl českých dějin v 16. a 17. století s ohledem na stavovskou opozici a českou reformaci</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (modelové situace), Výchova demokratického občana (změna formy vlády), Mediální výchova (kritické čtení, objektivizace pramene)
Vývoj regionálních dějin do	o <i>student konkretizuje epochu</i>	Půldenní exkurze do

VIII.2.A – Dějepis

poloviny 16.století • osídlení Liberecka • dějiny libereckého panství za Biberštejnů • Liberec za husitských válek • Redernové	<i>středověku na regionálních příkladech</i> ○ <i>na základě studia místní literatury a dalších pramenů z regionálních dějin objasní základní mezníky regionálních dějin</i>	Severočeského muzea v Liberci
Evropa na počátku 17. století náboženské, politické a ekonomické rozpory • třicetiletá válka • české země za třicetileté války	○ <i>student popíše a zhodnotí náboženské, politické a ekonomické rozpory Evropy na počátku 17. století, úlohu náboženství v těchto konfliktech</i> ○ <i>na konkrétních příkladech demonstruje odlišný ekonomický vývoj v západní, střední a východní Evropě, na jejich základě vymezí základní rozpory mezi evropskými velmocemi, odvodí příčiny i záminky třicetileté války, objasní nejdůležitější zlomové momenty bojů, vystihne charakter války, její dopad na civilní obyvatelstvo, její politický dopad na Evropu a důsledky pro české země</i>	

T E R C I E		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Počátky nové doby • politické změny v Evropě po třicetileté válce • politické a hospodářské důsledky války pro české země • vláda Leopolda I., poddanské povstání, robotní patent	○ <i>student na základě znalostí z předchozího ročníku odvodí a definuje důsledky třicetileté války a s nimi související celoevropské změny, zhodnotí politický a hospodářský dopad konfliktu na české země</i> ○ <i>na základě rozboru robotního patentu posoudí sociální situaci poddaných</i>	Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí Studenti v rámci předmětu zpracovávají referát určený k ústnímu přednesu (portrét historické osobnosti) jako nácvik práce se sekundárními prameny Obsahu učiva je doplněn dílnami realizovanými v součinnosti s občanskou výchovou: Den lidských práv a Den památky obětí komunistického režimu Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Výchova

VIII.2.A – Dějepis

		demokratického občana (škola-model otevřeného partnerství) a Mediální výchova (kritické čtení)
Barokní kultura • myšlení člověka v době baroka • problematika rekatolizace v českých zemích • české baroko – architektura, malířství a sochařství, literatura	○ <i>student porovná představy renesančního a barokního člověka</i> ○ <i>objektivně zhodnotí postup, formy a dosah rekatolizace v českých zemích a vysvětlí důležitost kultu Jana Nepomuckého</i> ○ <i>pozná základní prvky barokního stylu, uvede příklady barokní architektury</i> ○ <i>jmenuje nejdůležitější barokní umělce a doplní jejich významná díla, zhodnotí dopad baroka na ráz českých měst a vesnic</i>	Realizována PT Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech (vliv víry na vnímání světa) a Environmentální výchova (ochrana památek) Využití znalostí učiva výtvarné výchovy a literatury
Absolutismus a parlamentarismus v Evropě • anglická revoluce • vláda Ludvíka XIV. ve Francii • Petr Veliký a Rusko • rozmach Pruska	○ <i>student objasní příčinu konfliktu mezi anglickým králem a parlamentem, odliší hlavní revoluční proudy a jejich zájmy, zhodnotí důsledky revoluce až do roku 1689 a jejich vliv na další vývoj Anglie</i> ○ <i>poukáže na podobnosti a rozdílnosti v politickém uspořádání daných zemí, na konkrétních příkladech demonstruje politiku absolutismu</i> ○ <i>na příkladech z evropských dějin prokáže pochopení odlišného politického a společenského vývoje velmocí (absolutismus, parlamentarismus, konstituční monarchie, reformní absolutismus), který porovná se systémy starověkými i středověkými</i>	Realizováno PT Výchova demokratického občana (novověké formy vlády) Využití znalostí učiva zeměpisu
Habsburská monarchie na cestě reform • války o dědictví španělské vláda Karla VI. – snaha o prosazení pragmatické sankce • Marie Terezie a Josef II. ve víru mezinárodních událostí (válka o dědictví rakouské, sedmiletá válka, dělení Polska) • reformy Marie Terezie a Josefa II.	○ <i>student vysvětlí důležitost soupeření o španělský trůn (příklad soupeření Francie a Habsburků)</i> ○ <i>objasní důležitost dokumentu (pragmatická sankce) z hlediska celistvosti monarchie a mechanismu nástupnictví, uvede příklady konkrétních ústupků nutných pro jeho prosazení</i> ○ <i>zdůrazní důležitost ztráty Slezska, problematický vztah české šlechty k Marii Terezii, snahy rakouské monarchie o mezinárodní upevnění – podíl na dělení Polska, mezinárodní vazby sedmileté války</i> ○ <i>na konkrétních příkladech uvede snahy o zmodernizování státu a prosazení ideálů osvíceneckého</i>	

VIII.2.A – Dějepis

	<i>absolutismu v českých zemích, zhodnotí pozitivní a negativní dopady prováděných společenských změn</i> o <i>na základě znalostí českých dějin 17. a 18. století chápe změnu v politické koncepci českých králů i složitou politickou orientaci Habsburků v celoevropském dění a následnou nutnost reform, české dějiny vnímá v celoevropském kontextu</i>	
Modernizace společnosti snahy o vytvoření občanské společnosti • americká revoluce, vývoj amerických osad v první polovině 18. století, spor s anglickou korunou, prohlášení nezávislosti a přijetí americké ústavy • Velká francouzská revoluce, krize francouzské společnosti v druhé polovině 18.století, zasedání generálních stavů, pád Bastily, Deklarace práv člověka a občana, příklady zneužití revolučních ideálů • Napoleon a Evropa (snaha zamezení šíření revoluce v Evropě, Vídeňský kongres)	- o <i>student odvozuje ze znalostí středověkých dějin a díky pochopení ekonomických a politických změn ve společnosti po zámořských objevech základní rysy novověku a dokládá je konkrétními příklady ze starších dějin, chápe mezníky novověké periodizace a porovná změny ve společnosti ve vybraných zemích se situací u nás</i> - o <i>při řešení modelových situací z dějin 19. století promýšlí proměny v mezilidských vztazích, hledá analogie se současností, vciťuje se do situace našich předků a domýšlí jejich jednání</i> - o <i>s využitím starších poznatků syntetizuje své představy o koloniálním světě a postavení osadníků v mimoevropských oblastech, chápe jejich možné spory s mateřskými zeměmi i následnou snahu o vytvoření americké občanské společnosti, zhodnotí její důsledky pro obecné dějiny</i> - o <i>objasní rozdíl mezi americkou společností demokratických osad a kontinentálním feudálním pořádkem, porovná různé předpoklady vývoje amerického Jihu a Severu</i> - o <i>porovná spor mezi anglickým panovníkem a americkými osadami s konfliktem Karla I. s britským parlamentem</i> - o <i>na konkrétních článcích Deklarace nezávislosti vysvětlí pojetí americké demokracie, dopad americké revoluce na povahu a další vývoj USA</i> - o <i>s připomenutím kořenů anglické a nizozemské revoluce a situací v Evropě v 18. století pochopí příčiny Velké francouzské revoluce, určí základní důvody společenské nespokojenosti</i>	Realizovaná PT Osobnostní a sociální výchova (mezilidské vztahy, řešení problémů), Výchova demokratického občana (občanská společnost), Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech (národní hnutí, princip sociálního a etnického smíru, ústavní systémy) Využití znalostí učiva občanské výchovy a zeměpisu

VIII.2.A – Dějepis

	<i>v předrevoluční Francii</i> - o <i>orientuje se v průběhu revoluce, zhodnotí počínání třetího stavu, na základě Deklarace práv člověka a občana definuje pojem občan, na konkrétních příkladech poukáže na nebezpečí zneužití revolučních ideálů, zhodnotí význam Velké francouzské revoluce pro vznik moderní občanské společnosti</i> - o <i>chápe vyústění revoluce do napoleonských válek, s pomocí mapy vysvětlí změny, k nimž došlo v Evropě během Napoleonových tažení, uvede nejdůležitější bitvy, zhodnotí Napoleonův vztah k francouzské revoluci</i> - o <i>zhodnotí postoj evropských velmocí vůči Napoleonovi, jejich snahu o zamezení dalších revolucí a následné změny v evropských společenských strukturách i myšlení</i>	
Na cestě k novodobým národům • industrializace společnosti - Evropa po Vídeňském kongresu – systém Svaté aliance • české země v letech 1815 - 1848 • vznik moderního národního vědomí, národní hnutí velkých a malých národů	- o <i>student zhodnotí důsledky zavádění parního stroje do výroby, vysvětlí rozdíl mezi manufakturou a továrnou, poukáže na vznik nových sociálních vrstev a jejich specifické problémy (dělníci), poukáže na vznik radikálních politických hnutí usilujících o nápravu společnosti, kriticky zhodnotí jejich možná řešení</i> - o <i>chápe pojem industrializace společnosti a vymezí její základní mezníky, popíše ekonomické i sociální důsledky</i> - o <i>vysvětlí princip Svaté aliance, na konkrétních příkladech poukáže na jeho slabiny (řecké povstání), objasní základní rysy fungování „protirevolučního režimu“ V.K.Metternicha a jeho nástroje k udržení „klidu a pořádku“</i> - o <i>v souvislosti se znalostí historického kontextu doby po Vídeňském kongresu charakterizuje a hodnotí národní hnutí vybraných evropských národů, především pak snahu o utvoření moderního českého národa</i> - o <i>na příkladě českého národa definuje pojem „národ“, dokáže na konkrétních příkladech poukázat na rozdíl mezi „malými“ a „velkými“ národy (Češi a Němci v českých zemích), rozpor mezi Rusy a Poláky</i> - o <i>na konkrétních příkladech</i>	Realizováno PT Environmentální výchova (využití přírodních zdrojů k rozvoji společnosti, nové energetické zdroje) Využití znalostí učiva zeměpisu a přírodovědných oborů

VIII.2.A – Dějepis

	<i>z kultury, vědy a literatury demonstruje postupné dozrávání českého národa</i>	
Revoluce 1848 v Evropě a českých zemích - kořeny revoluce a její cíle - shody a rozdíly revolučních programů - důsledky revoluce, proměny evropské společnosti	- student určí společné příčiny revoluce, poukáže na specifické cíle sjednocení (Německo a Itálie), na příkladu českých zemí doloží komplexnost revolučních požadavků) - na základě komparace odvodí kořeny revoluce 1848 v Evropě, porovná průběh v jednotlivých zemích i splnění výchozích cílů a společenské či politické porevoluční proměny - následně definuje nové politické pojmy a proudy (ústavnost, občanská práva, konzervatismus, liberalismus, socialismus ...)	
Rakousko mezi lety 1848 a 1867 - bachovské období - vznik Rakouska - Uherska	student objasní základní mezníky postupné demokratizace Rakouska a uvede je do souvislosti s mezinárodní situací, definuje základní českou politickou koncepci Františka Palackého, vysvětlí pojmy dualismus a federace	Realizováno PT Výchova demokratického občana (občanská společnost R-U)
Proměny společnosti po roce 1848 - sociální otázka, počátky dělnického hnutí - sjednocení Itálie a Německa - vývoj USA, Ruska a Velké Británie v druhé polovině 19. století – základní mezníky, občanská společnost, politické proudy a strany	- student na konkrétních příkladech poukáže na negativní dopady tovární výroby, různé snahy o nápravu tohoto stavu, označí jejich ideologická i společenské rizika - poukáže na rozdílný způsob sjednocení Itálie a Německa, zhodnotí důsledky těchto procesů pro další vývoj politické situace v Evropě - odvodí a pochopí příčiny i důsledky občanské války v USA - na konkrétních příkladech doloží prohlubující se zaostalost Ruska - jednoduše definuje jednotlivé moderní politické proudy (na příkladu V. Británie, USA i Ruska)	Realizováno PT Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech (princip sociálního smíru, ústavní systémy) Využití znalostí učiva zeměpisu a občanské výchovy
České země po roce 1867 - neúspěšné snahy o „české vyrovnání“ - vznik českých politických stran - Rakousko – Uhersko na prahu 20. století	- student objasní na příkladu tzv. pasivní rezistence a „drobečkové politiky“ různé přístupy českých politiků ke snaze o „české vyrovnání“ - charakterizuje hlavní české politické strany - popíše a zhodnotí hlavní události českých dějin konce 19. století v celosvětovém kontextu a se zvláštním přihlédnutím k pozici českého království v rámci habsburské monarchie - srovná úroveň ekonomického, kulturního i politického rozvoje se	Realizováno PT Mediační výchova (rozšíření tisku)

VIII.2.A – Dějepis

	<i>západoevropskými státy, poukáže na specifické národnostní problémy Rakouska – Uherska</i> o <i>na základě práce s dobovými periodiky kriticky přistupuje ke zpravodajství, odliší různé typy sdělení a analyzuje je</i>	
Koloniální svět • rozdělení kolonií • správa kolonií • konflikty mezi velmocemi	- o <i>student objasní vztahy mezi velmocemi na přelomu 19. a 20. st.</i> - o <i>na konkrétních příkladech uvede pozitivní a negativní dopady nadvlády evropských mocností nad koloniemi, určí základní ohniska svárů mezi velmocemi</i> - o <i>evropské dějiny 19. století chápe v celosvětovém kontextu a dokáže propojit situaci v Evropě se stavem v koloniích, včetně odvození kořenů koloniálních problémů a sporů mezi velmocemi</i>	Využití znalostí učiva zeměpisu
Kulturní vývoj v 19. století	- o <i>student charakterizuje kulturní směry 19. století, popíše jejich společenské kořeny a vliv na umění, jmenuje nejvýraznější představitele či díla</i> - o <i>uvede nejdůležitější představitele českého kulturního a vědeckého života, vysvětlí funkci důležitých kulturních institucí a jejich přínos pro české národní obrození</i>	Realizováno PT Environmentální výchova (ochrana kulturních památek) Využití znalostí učiva literatury a výtvarné výchovy
Přehled regionálních dějin Liberecka 18. a 19. století • politický vývoj panství • rozvoj textilního průmyslu rozmach města v druhé polovině 19. století	- o <i>student raně novověké dějiny konkretizuje na příkladech z dějin regionálních s využitím muzejních a archivních exponátů vztahujících se především k průmyslovému rozvoji Liberecka ve sledovaném období</i> - o <i>poukáže na specifické znaky vývoje regionu, vymezí nejdůležitější jevy regionálního vývoje, začlení je do kontextu vývoje celých českých zemí, podá základní obraz o rozvoji regionu v dané době</i>	
Svět na prahu 20. století • občanské společnosti • technická revoluce • koloniální války a rozdělení světa • vznik velmocenských bloků • příčiny 1. sv. války	- o <i>student zhodnotí stav občanské společnosti na prahu 20. století, srovná se společenskou situací před rokem 1848 a se současným stavem</i> - o <i>na konkrétních příkladech demonstruje proces globalizace světa, vyzdvihne význam nových technologií (zbraně, telekomunikace, dopravní spojení) a její důsledky</i> - o <i>poukáže na konkrétní konflikty mezi velmocemi, odvodí jejich hlavní příčiny</i> - o <i>vyjmenuje hlavní sféry vlivu jednotlivých velmocí</i>	Využití znalostí učiva zeměpisu, občanské výchovy, literatury a výtvarné výchovy

VIII.2.A – Dějepis

	o <i>popíše mechanismus vzniku Trojspolku a Trojdohody, zhodnotí shody a rozdíly těchto procesů</i>	
První světová válka a její důsledky • situace na frontách • české země za války • ruské revoluce, vstup USA do války • snaha o vytvoření samostatného státu • vznik ČSR	- o <i>student zhodnotí motivaci jednotlivých velmocí pro vstup do války, posoudí otázku „viny Německa“ na rozpoutání 1. světové války</i> - o <i>chápe kořeny první světové války, vysvětlí a odliší příčinu od záminky, popíše průběh a vystihne výjimečnost konfliktu a jeho důsledky, vysvětlí přechod od války bleskové k válce zákopové, vyjmenuje nejdůležitější vojenské operace</i> - o <i>objasní hlavní příčiny, průběh a důsledky revolučních událostí v Rusku na další vývoj světové války, vysvětlí příčiny a důsledky vstupu USA do války</i> - o <i>charakterizuje dopad války na život lidí v českých zemích a postoj českých politiků k možnosti vytvoření samostatného českého státu</i> - o <i>na základě rozboru předválečné i válečné situace odvodí kroky vedoucí k přípravě vzniku ČSR</i> - o <i>poukáže na činnost České národní rady a její spolupráci s Národním výborem, zhodnotí změny postoje velmocí k otázce samostatného státu, vyzdvihne význam působení československých legií</i> - o <i>popíše nejdůležitější mezníky vzniku ČSR a mezinárodní situaci, za níž k němu došlo, zhodnotí přínos politiků působících v našich zemích a v cizině</i> - o <i>na základě modelových situací se vcítí do společenské atmosféry ovlivněné válkou, chápe změny v chování člověka v mezní situaci</i>	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova (modelové situace: mezilidské vztahy za války a po ní)

K V A R T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Svět v meziválečném období • versailleský mírový systém • demokracie, fašismus, komunismus, počátky totalitárních režimů v Evropě a Asii • velká hospodářská krize a její důsledky • vývoj USA a SSSR ve 20. a 30. letech • nástup fašismu a ohrožení demokracie v Evropě	- o <i>student vysvětlí pojmy Versailleský systém a Společnost národů, zhodnotí pozitiva i negativa obou institucí pro další vývoj světa</i> - o <i>na konkrétních příkladech srovná shody a rozdíly jednotlivých forem vlády, určí předpoklady, za kterých se tyto formy vlády mohou prosadit</i> - o <i>chápe příčiny nástupu totalitních systémů v meziválečném světě, rozlišuje jejich rysy a projevy</i>	Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dnů a výročí Studenti v rámci předmětu zpracovávají referát určený k ústnímu přednesu (rozbor

VIII.2.A – Dějepis

• ČSR ve 20. a 30. letech • předmnichovská krize a Mnichovská konference 1938 • kultura v meziválečné Evropě a ČSR	<i>(komunismus x krajní nacionalismus, fašismus) a odvozuje důsledky jejich existence pro svět</i> ○ <i>popíše mechanismus průběhu hospodářské krize, uvede její některá možná řešení, zhodnotí její dopad na stabilitu politických systémů v jednotlivých zemích (Francie, ČSR, Německo)</i> ○ <i>charakterizuje novou úlohu USA a meziválečné demokratické systémy, kriticky zhodnotí jejich přínos i chyby v diplomacii, ekonomice i sociální politice</i> ○ <i>rozumí historickým kořenům pojmů rasismus, antisemitismus, stalinismus..., popíše jejich konkrétní projevy a chápe jejich společenskou nebezpečnost</i> ○ <i>vystihne příčiny nástupu fašismu v Německu, poukáže na jeho společenskou nebezpečnost, vysvětlí postoj západních demokracií k Německu a Itálii</i> ○ <i>popíše a zhodnotí vývoj ČSR do roku 1938 v celosvětových souvislostech, vymezí nejdůležitější politické mezníky období, charakterizuje státní zřízení, hlavní rysy zahraniční politiky, objasní úskalí národnostní politiky, uvede příčiny zániku ČSR</i> ○ <i>na konkrétních příkladech literatury, hudby, filmu, architektury, divadla a výtvarného umění objasní nejdůležitější kulturní trendy u nás a v Evropě</i>	vybrané historické události) jako nácvik práce s primárními i sekundárními prameny Obsah učiva je doplněn výsledky krátkodobých dílen realizovaných v součinnosti s občanskou výchovou: Den lidských práv, Den památky obětí komunistického režimu Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana (škola - model otevřeného partnerství, občan 20. století) a Mediální výchova (kritické čtení)Realizována PT Výchova demokratického občana (demokracie jako protiváha diktatury), Multikulturní výchova (postavení národnostních menšin v ČSR, antisemitismus, rasismus) a Environmentální výchova (meziválečné umění, jeho současný stav a ochrana památek) Využití znalostí učiva zeměpisu, občanské výchovy, literatury a výtvarné výchovy
Druhá světová válka • příčiny, průběh bojů, nejdůležitější válečné operace • diplomacie za války • život v obsazené Evropě – holocaust • období Protektorátu Čechy a	○ <i>student ze znalostí dějin 30. let odvodí příčiny 2. světové války</i> ○ <i>popíše jednotlivé fáze války se zaměřením na zneužití techniky, válečnou diplomacii (proces postupného vytváření koalice proti fašismu, postupné proměny vztahů</i>	Realizována PT Výchova demokratického občana (teror a bezpráví jako protiváha demokracie),

VIII.2.A – Dějepis

Morava československý zahraniční a domácí odboj	<i>spojenců během 2. sv. války), situaci na všech světových frontách, život v okupovaných zemích, koncentrační tábory, holocaust</i> <i>poukáže na konkrétních životních podmínkách jednotlivých skupin obyvatel na hrubé porušování lidských práv zaviněné fašistickým režimem</i> <i>popíše život v protektorátu, doloží omezování lidských práv (Lidice, Ležáky, Heydrichiáda)</i> <i>zhodnotí účast čs. vojáků v různých oblastech světa v boji proti fašismu, vymezí vztah londýnské vlády a druhého odbojového centra v Moskvě, poukáže na význam SNP a Pražského povstání</i> <i>vysvětlí kořeny politických, mocenských, ekonomických i sociálních důsledků války</i>	Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech (Evropa rozdělená válkou) a Multikulturní výchova (netolerance, rasismus, popírání základních lidských práv)
Svět po roce 1945 - poválečné uspořádání světa - vznik tzv. studené války a bipolární rozdělení světa - významné mezinárodní konflikty: Korea, Vietnam, karibská krize, arabsko – izraelský konflikt - formování evropských struktur, role USA a SSSR - rozpad koloniálního systému - vývoj tzv. socialistického bloku - zánik bipolárního světa, válka v bývalé Jugoslávii	<i>student zhodnotí důsledky 2. světové války pro další uspořádání světa a Evropy, poukáže na snahu závislých států o emancipaci, objasní příčiny zhoršujícího se vztahu mezi USA a SSSR, vznik jednotlivých mocenských sfér vlivu</i> <i>na základě znalostí starších dějin odvodí kořeny vzniku bipolárního světa a studené války, kriticky zhodnotí úlohu velmocí bezprostředně po r.1945 a uvede příklady prohlubujících se problémů mezi oběma bloky</i> <i>charakterizuje příčiny a specifika jednotlivých konfliktů, jejich dopady na dnešní politickou situaci v jednotlivých oblastech, na základě orientace v největších poválečných mezinárodních konfliktech posoudí úlohu velmocí</i> <i>pochopí rozpad koloniálního systému a následné problémy tzv. třetího a čtvrtého světa</i> <i>definuje příčiny a popíše i zhodnotí proces evropské integrace a euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce</i> <i>na konkrétních příkladech poukáže na integrační vztahy západní Evropy, na proměny vztahů mezi USA a SSSR (karibská, berlínská krize, KBSE)</i> <i>chápe postavení ČR v EU a NATO</i>	Průnik s učivem předmětu Evropské souvislosti (PT Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech) Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (empatie a pohled na svět očima druhého, lidská práva), Výchova demokratického občana (občan jako odpovědný člen lidské společnosti, základní práva a svobody, principy a hodnoty demokratického systému, soužití s minoritami, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů; volební systémy, participace občanů v politickém životě, společenské organizace a hnutí) a Multikulturní výchova (etnika, koloniální politika, multikulturalita současného světa)

VIII.2.A – Dějepis

	- o vymezí společné znaky i specifika postupného rozpadu koloniálního panství, poukáže na rozdíly mezi jednotlivými kontinenty, zhodnotí perspektivy nově samostatných území - o poukáže na základní shody a rozdíly ve vývoji jednotlivých socialistických zemí, na konkrétních příkladech doloží hegemonní vliv SSSR na jeho satelitní státy - o poukáže na hlavní příčiny a průběh rozpadu bipolárního světa - o chápe nebezpečnost dezintegračních snah v Evropě - o postihne nebezpečné rysy konfliktu v bývalé Jugoslávii - o na základě společenské analogie z moderních dějin odhaluje a řeší problémy v mezilidských vztazích	Využití znalostí učiva zeměpisu, občanské výchovy, literatury
České země po roce 1945 • poválečné změny v ČSR, odsun Němců • únor 1948, nástup komunistů k moci • politický teror 50. let • uvolnění 60. let a rok 1968 • období normalizace • listopad 1989 a obnova demokracie • rozpad ČSFR • kam směřuje Česká republika	- o student popíše a zhodnotí vnitřní situaci ČSR v letech 1945 – 1948 a postupné začleňování našeho státu do tzv. východního bloku - o porovná specifický svět obou bloků - o zhodnotí příčiny, průběh a důsledky odsunu sudetských Němců z ČSR - o poukáže na největší změny v charakteru poválečného státu, vysvětlí příčiny vedoucí k nástupu komunistů k moci - o objasní proměnu charakteru československého státu po únoru 1948 - o na konkrétních příkladech uvede doklady hrubého porušování lidských práv, poukáže na zvrhlost komunistické mašinérie - o charakterizuje liberální trendy a uvolnění politického režimu v první polovině 60. let a jeho odraz ve společenském a kulturním životě - o zhodnotí hlavní příčiny a důsledky srpnové invaze na další politický vývoj v Československu - o na konkrétních příkladech vysvětlí porušování lidských práv v ČSSR, srovná stav s obdobím padesátých let - o pochopí hlavní příčiny zeslábnutí komunistického režimu, charakterizuje změny v politickém, hospodářském a společenském životě v letech 1989 - 1991 - o rozumí rozdílným představám české a slovenské politické reprezentace o soužití ve společném státě, chápe důsledky	Realizováno PT Výchova demokratického občana (občan, demokracie a diktatura, porušování lidských práv v totalitní společnosti, soužití více etnik) Využití znalostí učiva občanské výchovy a literatury

VIII.2.A – Dějepis

	<i>rozpadu federace a vzniku nových suverénních států</i> ○ <i>zhodnotí důležitost integračních snah ČR (vstup do NATO a EU), posoudí úlohu současného státu v rámci politického vývoje v Evropě</i> ○ <i>umí vymezit základní mezníky našich dějin od roku 1948 do současnosti, chápe průběh událostí let 1968 i 1989 a jejich důsledky</i>	
Regionální dějiny Liberecka ve 20. století • Liberec za 1. světové války a jeho zařazení do ČSR • meziválečné Liberecko • Liberec a 2. světová válka • Proměny Liberce po roce 1945, odsun Němců • Liberec v době totality • Liberecko po roce 1989	○ <i>student dějiny 20. století konkretizuje na příkladech z regionálních dějin</i> ○ <i>vyzdvihne konkrétní odraz závažných událostí 20. století v dějinách regionu (sudetoněmecké hnutí a německá otázka, odsun, znárodnění, politické procesy, období tání i normalizace, sametová revoluce, 90. léta...)</i> ○ <i>zdůrazní specifika ekonomického a společenského vývoje regionu</i>	Půldenní exkurze do Severočeského muzea v Liberci

**Oddíl E – učební osnovy
VIII.2.B**

DĚJEPIS
platný pro školní rok 2016/2017
pro ročníky kvinta, sexta, oktáva

Charakteristika předmětu: DĚJEPIS ve vyšším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia, navazuje na výuku předmětu v nižším stupni gymnaziální výuky (včetně Kořenů evropské kultury) a vychází ze spolupráce s dalšími předměty, především ze vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Jazyk a komunikace. Využívá společenskovední poznatky studenta získané v předchozím vzdělávání a dále je rozvíjí.

Vybavuje studenta znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života v demokratické společnosti, přispívá k utváření historického vědomí i rozvíjení schopnosti aplikovat dějinnou zkušenost v současnosti.

V dějepisu jsou různými formami realizována všechna průřezová témata, některá jsou integrována do předmětu, jiná realizována formou krátkodobých dílen či kurzů. Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova jsou realizovány v předmětu v příslušných ročnících tak, jak je patrné z poznámek a očekávaných výstupů v učebních osnovách. Také Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Multikulturní výchova jsou částečně vkomponovány do předmětu, částečně se stávají náplní dílen rozpracovaných ve zvláštní kapitole ŠVP Student (Den památky obětí holocaustu, Den památky obětí komunistického režimu, Světová náboženství, Kulturně-historický kurz v Praze).

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
kvinta	2	X
sexta	2	X
septima	3	X
oktáva	(3)	X

Organizace výuky

Dějepis je zařazen jako samostatný předmět v kvintě, sextě a septimě, jako volitelný v oktávě. Jako povinný je vyučován vždy v celé třídě s využitím odborné učebny pro výuku společenskovedních oborů. K výuce předmětu jsou využívány odpovídající učebnice a historické atlasy schválené MŠMT.

Součástí předmětu je plnění dlouhodobějších tvůrčích a výzkumných úkolů. Studenti kvinty zpracovávají historické podklady pro kulturně-historický kurz v Praze a učí se tak pracovat s prameny sekundární povahy, studenti sexty analyzují vybraný primární pramen z fondů libereckého archivu nebo muzea, studenti septimy si mohou dle vlastního zájmu zvolit i maturitní práci s historickým tématem.

VIII.2.B – Dějepis

Výuka je doplněna také jednodenními odbornými exkurzemi do Severočeského muzea, okresního archivu, a Krajské vědecké knihovny v Liberci (všechny ročníky dle potřeby).

Výchovné a vzdělávací strategie

Dějepisné vzdělání významně přispívá k utváření a rozvoji klíčových kompetencí studentů nejen tím, že je učí chápat současnost v kontextu minulosti a utvářet si realistický pohled na skutečnost, ale i tím, že student vnímá sounáležitost s evropskou kulturou, zvládá základy společenskovední analýzy a historické kritiky a díky orientaci v historické zkušenosti lidstva rozvíjí vlastní pozitivní hodnotový systém, kultivuje vědomí své osobní, národní i evropské a globální identity. Při studiu dějin si studenti osvojují zásady heuristiky i zpracování odborného textu. Prostřednictvím dějepisu jsou vedeni ke všem základním principům chování demokratického občana, k úctě, toleranci, respektu a komunikativní slušnosti.

Kompetence k učení

- výuku koncipujeme tak, aby studenti co nejvíce aktivně přijímali nové poznatky, pracovali s odbornou literaturou, atlasy i primárními prameny
- získané informace třídíme, porovnáváme, zobecňujeme, základní údaje dále zpracováváme formou diskuzních příspěvků, referátů i odborných textů
- vedeme studenty k tomu, aby své badatelské i tvůrčí aktivity dokázali zorganizovat, časově rozvrhnout, aby si dokázali stanovit dílčí cíle i pracovní postup
- učíme studenty kritické práci s textem, na historických příkladech dokazujeme různorodé povahy pramenů, jejich subjektivitu i možné nepřesnosti
- pomocí komparace vedeme studenty k objektivizaci získaných informací, seznamujeme s postupy vedoucími k posuzování věrohodnosti pramene
- vedeme studenty k tomu, aby získané informace dokázali co nejúčelněji využít ve svém studijním i osobním životě, v každé studované informaci nalézáme její aktuální přínos, nové poznatky uvádíme do kontextu s jinými obory či dějinnými etapami
- rozvíjíme studentovu schopnost správně se orientovat ve společenských jevech a procesech, které jsou součástí každodenního života
- vedeme studenta k chápání vývoje společnosti jako proměny sociálních projevů života v čase a prostoru a k synchronnímu i chronologickému posouzení a porovnání těchto proměn
- při popisu i hodnocení historických jevů dbáme na užívání přesných označení a termínů tak, aby se staly součástí aktivní slovní zásoby studentů
- společně hodnotíme každé studentské vystoupení i týmovou práci, student hodnotí sám sebe kriticky, ale bez sebepodceňování, ostatní při hodnocení dbají na vyzdvížení pozitiv, při negativech hledáme společně cestu k nápravě
- různorodými, účelnými, přínosnými a komplexně zhodnocenými činnostmi prohlubujeme studentův zájem o historii, motivaci i pozitivní přístup k učení

VIII.2.B – Dějepis

Kompetence k řešení problémů

- historická látka nabízí stálé možnosti řešení problémů, proto pracujeme tak, aby studenti sami odvozovali nové historické jevy, promýšleli jejich kauzalitu i důsledky
- při řešení výukových a výchovných problémových úloh využíváme konzultací studentů jak vzájemných, tak s vyučujícími či spolužáky jiných ročníků, pracujeme s odbornou literaturou, internetovými zdroji, využíváme i starších poznatků a zkušeností
- vedeme studenty k efektivním pracovním postupům vedoucím k vyřešení problému, učíme je problém segmentovat a analyzovat i volit efektivní způsob a možnosti jeho řešení
- při volbě variant řešení vycházíme z uplatňování různorodých myšlenkových operací, student smysluplně kombinuje heuristické, logické, empirické i tvůrčí postupy, ověřuje si výsledky své práce a porovnává je se známými skutečnostmi
- shromážděné informace a postřehy hodnotíme, porovnáváme a třídíme podle potřeby zadaného úkolu a vytváříme různé varianty řešení, které dále vyhodnocujeme a vybíráme z nich ty nejefektivnější – základem postupu zůstává diskuze nad každým krokem
- podobné postupy volíme i při individuálním řešení problémových úloh, student využívá zkušenosti ze skupinové práce i pro samostatná řešení
- při společných i individuálních činnostech vedeme studenty k tomu, aby uměli vysvětlit a zhodnotit každý svůj názor, aby o něm uměli diskutovat a byli schopni při polemice věcně a správně argumentovat, aby se dokázali inspirovat také variantou či postupem, které sami dříve nepovažovali za správné či přínosné

Kompetence komunikativní

- využíváme při výuce všechny dostupné zdroje informací a komunikační prostředky a vedeme studenty k tomu, aby s nimi uměli efektivně a tvořivě pracovat i bez pedagogického vedení nejen v rámci předmětu, ale i v běžném životě
- v průběhu každé činnosti usilujeme o to, aby student komentoval a vysvětloval svá stanoviska, na kladené otázky odpovídal souvisle, své myšlenky logicky řadil a argumentačně obhájil, aby jeho vyjadřování bylo srozumitelné, kultivované, s využitím bohaté, odborné slovní zásoby
- v průběhu diskuze dbáme na to, aby se studenti vzájemně poslouchali a reagovali na tvrzení ostatních
- při exkurzích, samostatných výzkumných úkolech i tvůrčích činnostech ve výuce využíváme všech dostupných prostředků a forem komunikace (anketa, prezentace, diskuze, dramatizace...) k rozvoji komunikativních schopností studentů
- různé typy studentských projevů na veřejnosti využíváme k uvědomění si nutnosti kultivovaně a správně komunikovat s okolím s vědomím důležitosti vlastní přesvědčivé prezentace
- průběžně pracujeme s historickým dokumentem, na něm učíme studenty chápat text psaný ve starší době, jeho specifika a formální odlišnosti; porovnáváním se současnými psanými projevy si studenti uvědomují, jak se vyvíjelo myšlení lidí, jak se mění slovní zásoba i vnímání skutečnosti

VIII.2.B – Dějepis

- vedeme studenta k tomu, aby své komunikativní dovednosti efektivně využíval ke spolupráci s ostatními, aby byl ochoten se domluvit, naslouchat a respektovat druhého

Kompetence sociální a personální

- všechny tyto kompetence rozvíjíme při každé činnosti, protože hodiny dějepisu jsou založeny především na vzájemné spolupráci, komunikaci a respektování
- vedeme studenty k tomu, aby dokázali přizpůsobit svou práci v předmětu svým schopnostem a možnostem, požadavkům zadání i očekávání pracovních partnerů, aby si utvářeli realistický pohled na skutečnost
- prací ve skupině učíme studenty spolupráci, rozvíjíme jejich schopnost rozdělit si úkoly a efektivně si práci zorganizovat i zhodnotit vlastní přínos společné činnosti
- při exkurzích, projektové výuce i častých pracích ve skupinách volíme složení pracovních týmů tak, aby se zde utvářela příjemná pracovní atmosféra, vedeme studenty k ohleduplnosti a úctě k druhým i sobě samému, využíváme týmovou práci k prohloubení a zkvalitnění vztahů ve třídě
- častou společnou prací přispíváme k otevřenějšímu přístupu studenta, který se nebojí požádat o pomoc a zároveň je sám ochoten nezištně pomoc poskytnout, učíme jej toleranci i empatii
- při společných aktivitách komentujeme přípravu výsledného produktu a diskutujeme se studenty o průběhu a výsledcích práce, oni sami jsou schopni vést a řídit diskuzi, efektivně spolupracují s druhými, oceňují jejich zkušenosti a respektují je
- posilujeme studentovu sebedůvěru, odpovědnost za vlastní jednání i organizační a tvůrčí schopnosti

Kompetence občanské

- pozitivní motivací a praktickým využitím oboru vedeme studenta k zodpovědnému přístupu k plnění všech úkolů a zájmu o předmět
- na historických příkladech ukazujeme studentům, jak důležitý a nezbytný je respekt k druhému, snaha o pochopení jeho odlišností i uvědomění si vlastních specifik a tím posilujeme studentovu toleranci, vstřícnost i otevřenost ve vztahu k druhým lidem
- pochopením historických jevů, jejich příčin i důsledků rozvíjíme ve studentech odmítavý postoj k násilí a útlaču i jejich ochotu se proti těmto jevům veřejně postavit a odsoudit je, bránit svá lidská práva i práva jiných
- díky dobré orientaci v minulosti umožňujeme studentovi důkladné a logicky podložené pochopení základních zákonných i společenských norem
- rozvíjíme studentovo vnímání sounáležitosti s evropskou kulturou i pochopení civilizačního přínosu různých kultur
- prostřednictvím pozitivních i negativních historických příkladů učíme studenta zodpovědně se rozhodovat v přítomnosti, zaujmout zodpovědný postoj k současnosti i poskytnout pomoc druhému a přijmout odpovědnost za sebe
- studiem historie vedeme studenta k úctě k národním tradicím, k tomu, aby je chránil a vážil si jich, chápal jejich podstatu a historické kořeny, aby se s nimi sžil a díky tomu se aktivně zapojil do občanského života
- prohlubujeme studentovo pochopení kulturního a historického dědictví, jeho pozitivní vztah k uměleckým dílům a smysl pro kulturu a tvořivost

VIII.2.B – Dějepis

Kompetence k podnikavosti

- usilujeme o to, aby si student z každé činnosti uměl vybrat jev, který jej osobnostně či profesně obohatí
 - podporujeme studenta ve schopnosti stanovit si cíl výuky, inspirujeme jej historickými příklady k řešení současných problémů
 - vedeme studenta k tomu, aby při výuce prosazoval vlastní iniciativu a tvořivost
 - na základě historických příkladů seznamujeme studenta s principy podnikání, poukazujeme na jeho možná rizika i dějinné možnosti jejich omezení
 - vedeme studenta k tomu, aby na základě zobecnění dějinných poznatků pochopil podstatu a zákonitosti podnikání, tržního mechanismu apod.
-

VIII.2.B – Dějepis

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

K V I N T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Úvod do studia historie - význam historického poznání pro současnost - práce historika, historické informace, jejich typy, účel a možnost využití	<i>student charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého</i> <i>rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace</i>	Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí Studenti v rámci předmětu zpracovávají odborný text (průvodce pražskou historií) Součástí obsahu učiva je také půldenní dílna Den památky obětí holocaustu a týdenní kulturně-historický kurz v Praze Celoročně realizováno PT Osobnostní a sociální výchova (komunikace, spolupráce při různých činnostech, autoevaluace, tolerance k práci druhých, inspirace historickým příkladem, morálka všedního dne) Realizována PT Multikulturní výchova, Mediální výchova (multikulturní terminologie, kritický rozbor informací, práce s textem)
Počátky lidské společnosti - doba kamenná (paleolit, mezolit, neolit, eneolit) - doba bronzová - doba železná - staroorientální státy (Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína)	<i>student objasní ve shodě s aktuálními vědeckými poznatky materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých vývojových etapách pravěku; charakterizuje pojem archeologická kultura</i> <i>zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku</i> <i>zdůvodní civilizační přínos vybraných starověkých společenství</i> <i>popíše určující procesy a události, uvede významné osobnosti starověkých dějin</i>	Realizována PT Multikulturní výchova (vznik kultur, ras a etnik), Environmentální výchova (životní prostředí a vznik civilizace) Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (evropské kulturní

VIII.2.B – Dějepis

		kořeny), Multikulturní výchova (despocie, odlišnost kultur, rasová tolerance), Environmentální výchova (životní prostředí a vznik starých civilizací, vliv člověka na přírodu)
Náboženství - polyteismus, přírodní náboženství - christianizace, křesťanství, hereze, reformace, protireformace - judaismus, islám a jejich význam v historii i současnosti - asijská náboženství (hinduizmus, buddhismus, konfucianství...) - kulty a sekty - fundamentalismus	<i>student vysvětlí a na příkladech doloží podstatný vliv křesťanství na evropskou civilizaci</i> <i>objasní židovství (vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím)</i> <i>objasní další neevropské náboženské a kulturní systémy</i> <i>orientuje se v historii nejrozšířenějších světových náboženství, chápe sepětí se současností jednotlivých církví</i> <i>odliší specifika jednotlivých církví s ohledem na liturgii, tradice, teologické zásady i spojitost s politikou a kulturou</i> <i>posoudí vliv světových náboženství na současnou celosvětovou politickou, společenskou, ekonomickou i kulturní situaci</i> <i>kriticky pracuje s primárním sekundárním dokumentem, vybrané klíčové údaje uvádí do vzájemných souvislostí</i> <i>na světová náboženství pohlíží s respektem, „očima druhého“, analyzuje cizí postoje a hodnoty a usiluje o jejich pochopení</i> <i>uznává rovnocennost všech vyznání, má vstřícný postoj k odlišnostem jiných církví a kultur a respektuje je</i>	Realizována PT Multikulturní výchova (respekt k odlišné víře a kultuře, úloha náboženství, rasová tolerance), Mediální výchova (práce s dokumentem) Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (evropské kulturní kořeny), Environmentální výchova (životní prostředí a vznik starých civilizací, vliv člověka na přírodu) Téma rozšířeno v průběhu kurzu v Praze (mytologie ve výtvarném umění, dílna o židovských zvycích a tradicích v ŽMP) Součástí je třídní dílna Světová náboženství Využití učiva zeměpisu, literatury a výtvarné výchovy
Státy a vlády - staroorientální despocie - řecká polis, antická demokracie a jiné formy vlády ve starověkém Řecku - politické subjekty starověkého Říma (skupiny a strany, osobnosti); římská republika, triumvirát a císařství - středověký stát a jeho typy, jeho utváření, reprezentanti, příčiny nestability	<i>student charakterizuje politický, hospodářský a vojenský význam státu v různých dějinných etapách</i> <i>doloží na konkrétních příkladech souvislost mezi formou vlády a společenským rozvrstvením</i> <i>zhodnotí význam činnosti konkrétních historických osobností v podmínkách státních reforem a společenských zvratů</i> <i>popíše nástroje státní moci a mechanismy vládnutí v různých</i>	Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (evropské kulturní kořeny), Multikulturní výchova (demokracie, deportace), Mediální výchova (rozbor antických

VIII.2.B – Dějepis

• utváření národních států a jejich reprezentace • ústavy a občanská práva • absolutismus a stavovství • novodobá demokracie a diktatura, totalitní režimy	<i>dějinných etapách</i> ○ <i>bezpečně rozpoznává demokratické a nedemokratické principy a postupy</i>	dokumentů) Využití učiva společenských věd, kořenů evropské kultury, zeměpisu a literatury
Konflikty a jejich řešení • řecko-perské války, punské války • války za ovládnutí středoevropského prostoru • náboženské války • třicetiletá válka • napoleonské války • války za nezávislost (USA, Polsko, Balkán) • válečné konflikty ve 20. století	○ <i>student charakterizuje příčiny a důsledky konkrétních válek</i> ○ <i>uvažuje o mírových možnostech řešení konfliktů v minulosti jako o možné neuskutečněné alternativě</i> ○ <i>rozpoznává význam a důležitost strategie, taktiky a techniky ve válečných konfliktech</i> ○ <i>naplňuje historickými argumenty pojmy hrdinství, zrada, válečné zločiny a krutost, osobní statečnost, mírová iniciativa, pacifismus a humanitární právo</i>	Realizována PT témata Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (formování středověké Evropy), Multikulturní výchova (multikulturalita středověké Evropy) Využití učiva zeměpisu, kořenů evropské kultury, cizích jazyků, literatury Realizováno PT Multikulturní výchova (střet kultur a náboženství, fundamentalismus, islamizace apod., nutnost tolerance – historické projevy), Mediální výchova (kritická práce s dobovým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)
Rovnost a nerovnost ve společnosti • neolitická revoluce jako předpoklad majetkové nerovnosti • otroci a svobodní v antické společnosti • rovnost a nerovnost ve středověké společnosti • emancipační hnutí proletariátu a ostatních sociálních skupin 19. a 20. století • sociální stát, jeho vznik a současné problémy	○ <i>student vysvětlí zásadní zlom ve vývoji lidstva v důsledku cílevědomé zemědělské a řemeslné činnosti</i> ○ <i>charakterizuje příčiny sociální nerovnosti a její důsledky v různých etapách vývoje lidské společnosti</i> ○ <i>rozpoznává vztah mezi hospodářskou a společenskou (politickou) nerovností; vysvětlí postavení žen v minulosti</i> ○ <i>charakterizuje postavení jednotlivých společenských vrstev v různých vývojových etapách lidské společnosti</i> ○ <i>uvádí příklady sociálních konfliktů a revolucí, jejich výsledky a důsledky</i> ○ <i>objasňuje úspěchy a omyly (zločiny)</i>	Realizována PT Multikulturní výchova (vznik kultur, ras a etnik), Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (evropské kulturní kořeny), Multikulturní výchova (despocie, odlišnost kultur, rasová tolerance), Environmentální

VIII.2.B – Dějepis

	při řešení rovnosti a nerovnosti v 19. a 20. století	výchova (životní prostředí a vznik starých civilizací) Mediální výchova (kritická práce s dobovým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)
--	--	--

S E X T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Migrace - prolínání a střety kultur, expanze, kolonizace, dekolonizace • velká řecká kolonizace • „stěhování národů“ • vnitřní a vnější kolonizace na našem území • křížácké výpravy • arabská, mongolská a turecká expanze do Evropy • zámořské výpravy a objevy • ideologické, politické a hospodářské důsledky zámořských výprav • vytváření koloniálních soustav evropskými velmocemi • příklad národně osvobozenického boje a problémy nově vzniklých států • sociální migrace • nucené transfery obyvatelstva v 19. a 20. století	○ <i>student charakterizuje příčiny migrace obyvatelstva</i> ○ <i>hodnotí různé typy migrace (dobrovolná, nucená; hospodářská, politická); své hodnocení podporuje historickými argumenty</i> ○ <i>objasňuje hospodářské, sociální (politické) a kulturní důsledky migrace</i> ○ <i>uvádí na příkladech základní principy tolerance a netolerance kultur při vzájemném setkávání</i> ○ <i>interpretuje konkrétní lidský příběh ovlivněný migrací</i> ○ <i>charakterizuje křížácké války jako ideologický import křesťanství do islámského a pohanského světa</i> ○ <i>charakterizuje důsledky turecké expanze pro evropské země</i> ○ <i>objasní příčiny koloniální expanze a její důsledky pro koloniální velmoci i pro kolonizovanou populaci</i> ○ <i>na konkrétním příkladu objasní problém dekolonizace a problémy rozvojových zemí</i>	Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí Součástí obsahu učiva je také půldenní projekt Den památky obětí komunistického režimu Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova (utváření sociálních postojů studentů, komunikace, autoevaluace, tolerance k práci druhých, morálka všedního dne, historické paralely), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury), Multikulturní výchova (střety kultur a náboženství v dějinách, úsilí o toleranci), Mediální výchova (práce s historickým dokumentem) V tématu

VIII.2.B – Dějepis

		realizováno průřezové téma Environmentální výchova (zemědělská půda, lesy a feudalismus)
Práce a každodennost • vznik zemědělství, řemesla a obchodu • postavení pracujících a vztah k práci v antických a staroorientálních státech • feudální výrobní způsob, venkov a zemědělství, rozvoj řemesel a obchodu • urbanizace a industrializace • monopolizace a globalizace • každodennost a alternativy trávení volného času; sport a zdravý životní styl	○ <i>student objasní význam práce pro rozvoj lidské společnosti</i> ○ <i>objasní postavení společenských vrstev reprezentujících výrobní způsob dané etapy společenského vývoje</i> ○ <i>charakterizuje postavení žen v každodenním životě společnosti v průběhu dějinného vývoje</i> ○ <i>při posuzování pracovních činností, rozlišuje mezi ekologickým a ekonomickým efektem</i> ○ <i>vysvětlí prudké změny v každodenním životě v důsledku urbanizace a industrializace v 19. století</i> ○ <i>charakterizuje způsob trávení volného času v jednotlivých dějinných etapách</i>	Využití učiva zeměpisu, literatury Realizováno PT Mediální výchova (kritická práce s dobovým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)
Ideje a ideály • kalokagathia a její vyjádření v řeckém umění • římský portrét a římské užité umění • antické kulturní dědictví • románská kultura, gotika, renesance a humanismus • baroko, rokoko, klasicismus, osvícenství • romantismus, nacionalismus, liberalismus, socialismus • demokratické ideje, fašismus a nacismus, komunismus • věda v moderní době - úspěchy a zneužití	○ <i>student rozpozná a charakterizuje souvislost mezi společenskými idejemi a jejich uměleckým ztvárněním</i> ○ <i>vysvětlí a na příkladech doloží podstatný vliv antiky, judaismu a křesťanství na evropskou civilizaci</i> ○ <i>objasní význam klášterů a univerzit jako kulturních a ideologických center středověku a raného novověku</i> ○ <i>charakterizuje ideové směry 18. a 19. století a uvádí konkrétní příklady jejich projevů ve společenské realitě</i> ○ <i>vysvětlí příčiny prudkého vědeckého rozvoje 19. a 20. století a jeho vliv na vývoj společnosti</i>	Využití učiva zeměpisu, literatury a výtvarné výchovy Realizováno PT Mediální výchova (kritická práce s dobovým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)
Osvícenství, revoluce a idea svobody, modernizace společnosti • osvícenství • velké revoluce - francouzská revoluce 1789-1799, vznik USA, revoluce 1848 • Evropa za napoleonských válek a po Vídeňském kongresu • rozvoj výroby a vědy, proměna agrární společnosti ve společnost průmyslovou, změny v sociální struktuře • utváření novodobých národních společností (zejména české, slovenské, německé, italské); emancipační hnutí sociálních	○ <i>student určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v revolucích 18. a 19. století</i> ○ <i>na konkrétních příkladech jednotlivých států demonstruje postupný rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů přes úsilí mocenských struktur o jejich udržení</i> ○ <i>posoudí význam ústavy a novou organizaci státu, popíše základní typy parlamentních státních systémů</i> ○ <i>vysvětlí emancipační hnutí národů i jednotlivých společenských</i>	Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků Realizováno PT Environmentální výchova (technika a proměny přírody, přírodní vědy a společnost)

VIII.2.B – Dějepis

skupin • předpoklady a projevy imperiální (mocenské a koloniální) politiky velmocí; nástup Ruska jako evropské velmoci; USA, jejich vnitřní vývoj a mezinárodní postavení do první světové války • vzájemné střetávání velmocí, diplomatické a vojenské aktivity v předvečer první světové války, mimoevropská ohniska koloniálních konfliktů • proměny životního stylu, vzdělanost a umění „belle époque“ přelomu 19. a 20. století	<i>vrstev; vymezí místo utváření českého novodobého národa v tomto procesu včetně jeho specifických rysů</i> ○ <i>charakterizuje proces modernizace společnosti, vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky; rozpozná její ekologická rizika; určí základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa v důsledku rozdílného tempa modernizace</i> ○ <i>vysvětlí expanzivní záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě, jež byly příčinou četných střetů a konfliktů daného období</i>	
---	---	--

SEPTIMA

Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Moderní doba - situace v letech 1914-1945 • první světová válka, české země v době první světové války, první československý odboj • revoluce v Rusku, upevňování bolševické moci • versailleský systém a jeho vnitřní rozpory • vznik Československa, Československo v meziválečném období • Evropa a svět ve 20. a 30. letech, světová hospodářská krize ve světě i v ČSR, růst mezinárodního napětí a vznik válečných ohnisek • mnichovská krize a její důsledky • kultura 1. poloviny 20. století (zrod moderního umění, nástup masové kultury, sport) • druhá světová válka (globální a hospodářský charakter války, věda a technika jako prostředky vedení války, válečné zločiny, holocaust), Protektorát Čechy a Morava, druhý československý odboj	○ <i>student charakterizuje dvě světové války, objasní hlavní události; dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky těchto konfliktů</i> ○ <i>uvede příčiny a projevy politického a mocenského obrazu světa, který byl určen vyčerpáním tradičních evropských velmocí, vzestupem USA a nastolením bolševické moci v Rusku</i> ○ <i>vymezí základní znaky hlavních politických nedemokratických ideologií a dovede je srovnat s hodnotami a principy demokracie; objasní příčiny a podstatu agresivní politiky a neschopnosti potenciálních obětí jim čelit</i> ○ <i>vysvětlí souvislost mezi světovou hospodářskou krizí a vyhrocením politických problémů</i> ○ <i>popíše a zhodnotí životní způsob v moderní evropské společnosti, zhodnotí význam masové kultury</i>	Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí Součástí učiva je také půldenní dílna Den památky obětí holocaustu Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova (utváření sociálních postojů studentů, historické paralely), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury, evropská integrace), Multikulturní výchova (historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) a Mediální výchova (práce s historickým dokumentem, dobové komentáře k

VIII.2.B – Dějepis

		událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza) Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků
Soudobé dějiny – bipolární svět - Evropa a svět po 2. světové válce (OSN, princip sociálního státu v Evropě) - východní blok, jeho politický, hospodářský a sociální vývoj; SSSR jako světová velmoc; RVHP, Varšavská smlouva - euroatlantická spolupráce a vývoj demokracie; USA jako světová velmoc - životní podmínky na obou stranách „železné opony“ (každodenní život, kultura) - konflikty na Blízkém východě - dekolonizace; „třetí svět“ a modernizační procesy v něm-ekonomické, demografické a politické postavení v globálním světě	<i>student charakterizuje vznik, vývoj a rozpad bipolárního světa, jeho vojenská, politická a hospodářská seskupení, vzájemné vztahy a nejvýznamnější konflikty</i> <i>vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku; zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí USA, SSSR, situaci ve střední Evropě a situaci v naší zemi</i> <i>porovná a vysvětlí politiku a způsob života v nedemokratických společnostech a v demokraciích</i>	Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury, evropská integrace), Multikulturní výchova (historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) a Mediální výchova (práce s historickým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza) Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků
Soudobé dějiny – problémy současnosti - pád komunistických režimů a jeho důsledky; sjednocující se Evropa a její místo v globálním světě - mimoevropské civilizační okruhy - globalizace - globální problémy moderní společnosti	<i>student popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou kulturní tradicí; popíše základní instituce sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování</i> <i>objasní hlavní problémy a specifické cesty vývoje významných postkoloniálních rozvojových zemí</i> <i>objasní specifika a význam islámské (popř. jiné neevropské) kultury v moderním světě</i> <i>vymezi základní problémy soudobého světa a možnosti jeho dalšího vývoje</i>	Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury, evropská integrace), Multikulturní výchova (historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) a Mediální výchova (práce s historickým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza)

VIII.2.B – Dějepis

		Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků Téma doplněno o odbornou exkurzi do krytu CO v Liberci
--	--	--

O K T Á V A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Regionální dějiny - nejvýznamnější archeologické památky našeho regionu - středověké osidlování severních Čech a založení města - vývoj v období prvních významných vlastníků libereckého panství Biberštejnů - hospodářský vzestup v období Redernů a Albrechta z Valdštejna - Gallasovská panství v severních Čechách a další hospodářský vzestup Liberce - selská povstání a další nepokoje - vývoj v 19. století - vývoj v první polovině 20. století - národnostní složení a mnichovská krize - Liberec jako součást Třetí říše - odsun Němců - Liberec po druhé světové válce - významné události druhé poloviny 20. století (1968, 1989)	<i>student rozpozná souvislost mezi obecnými (celospolečenskými, světovými) tendencemi a konkrétními (lokálními nebo regionálními) společenskými jevy</i> <i>charakterizuje případné shody nebo odlišnosti mezi obecným a lokálním (regionálním) a vysvětluje jejich příčiny</i>	Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova (komunikace, kooperace, tolerance, rozvoj historického i kritického myšlení) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (významní Evropané, český stát a Evropa, vývoj evropské kultury, evropská integrace), Multikulturní výchova (historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) a Mediální výchova (práce s historickým dokumentem, dobové komentáře k událostem světových dějin, filmové dokumenty a jejich analýza) téma doplněno odbornou exkurzí do Severočeského muzea v Liberci Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků
Významné mezníky v dějinách diplomacie 20. století - svět na prahu 20. století, předválečná diplomacie - versaillesko-washingtonský systém - meziválečné diplomatické aktivity	<i>student charakterizuje konflikty mezi velmocemi na přelomu století, jejich příčiny a snahy o diplomatické řešení</i> <i>zhodnotí funkčnost Trojspolku a Trojdhody a vymezí jejich úlohu</i>	Realizována průřezová témata Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

VIII.2.B – Dějepis

• diplomacie za 2. světové války, Postupimská konference • poválečné uspořádání světa, významné mezinárodní konference a mírové dohody • OSN, NATO, EU a další mezinárodní organizace	<i>v dějinách mezinárodních vztahů</i> ○ <i>posoudí úlohu velmocí v průběhu 1. světové války a jejich podíl na mírových jednáních</i> ○ <i>vystihne příčiny a důsledky vstupu USA do války</i> ○ <i>zhodnotí pozitiva i negativa versaillesko-washingtonského systému a úlohu Společnosti národů</i> ○ <i>popíše a zobecní základní rysy mezinárodní politiky ve 20. a 30. letech se zřetelem na postavení USA, VB, Francie, Německa a SSSR, kriticky zhodnotí jejich přínos i chyby v diplomacii</i> ○ <i>vysvětlí postoj západních demokracií k fašistickému Německu, Itálii a Japonsku</i> ○ <i>zhodnotí úlohu Atlantické charty a Velké trojky v boji proti fašistickému bloku</i> ○ <i>orientuje se v závěrech konferencí v Casablance, Teheránu, Jaltě a Postupimi a vymezení jejich význam pro další vývoj Evropy i světa</i> ○ <i>chápe úlohu OSN v poválečných dějinách i v současnosti</i> ○ <i>objasní příčiny zhoršujícího se vztahu mezi USA a SSSR a vznik jednotlivých mocenských sfér vlivu, kriticky hodnotí úlohu velmocí po r. 1945</i> ○ <i>na základě orientace v největších poválečných mezinárodních konfliktech posoudí úlohu velmocí, zhodnotí úlohu vojenských bloků</i> ○ <i>rozpad koloniálního systému uvede do souvislosti s mezinárodními politickými trendy doby před- i poválečné</i> ○ <i>chápe kořeny hnutí nezúčastněných</i> ○ <i>popíše a zhodnotí proces evropské integrace</i> ○ <i>charakterizuje proměny vztahů mezi USA a SSSR ve 2. polovině 20. století se zaměřením na jednání o odzbrojení</i> ○ <i>vysvětlí hlavní příčiny rozpadu bipolárního světa, charakterizuje je a poukáže na nebezpečnost dezintegračních snah v Evropě</i> ○ <i>vymezení nebezpečné rysy konfliktů přelomu 20. a 21. století (Jugoslávie, Irák, Afghánistán)</i> ○ <i>orientuje se v současných diplomatických aktivitách</i>	(mezinárodní spolupráce a její úskalí, vnímání problematiky evropské integrace), Multikulturní výchova (multikulturní svět a místo studenta v něm, respekt, historické střety kultur a náboženství v dějinách, bezpráví a intolerance v moderních dějinách) Využití učiva zeměpisu, literatury, cizích jazyků
Kořeny evropské kultury • kultura, civilizace a její rysy	○ <i>student vymezení pojmy civilizace a kultura, na konkrétních příkladech</i>	Realizována PT Výchova k myšlení

VIII.2.B – Dějepis

• antická mytologie • biblická dějprava • keltská a slovanská mytologie	<i>uvede proměny civilizace a kultury v čase</i> ○ <i>orientuje se v antické mytologii, rozlišuje hlavní božstva podle atributů a patronace, analyzuje náboženské představy člověka a jejich vliv na tehdejší společnost</i> ○ <i>zhodnotí odkaz antické mytologie pro dnešní svět a využije získané poznatky k charakteristice a pochopení díla s antickými motivy</i> ○ <i>chápe význam Bible jako historického pramene, objasní vznik Starého zákona a jeho význam pro tehdejší i současnou civilizaci</i> ○ <i>vnímá kulturní význam Bible a její aktuálnost v současném světě umění a etiky</i> ○ <i>vysvětlí okolnosti vzniku Nového zákona, zhodnotí osobnost Ježíše Krista, jeho význam pro tehdejší i dnešní společnost hlásící se k jeho tradici</i> ○ <i>objasní historickou podstatu Vánoc a Velikonoc, podstatu křesťanských zvyků a tradic, jejich význam pro dnešní společnost</i> ○ <i>na základě novozákonních příběhů chápe odlišnost křesťanství, ví, jakými cestami se toto náboženství rozšířilo, a chápe důvody jeho „popularity“ i jeho vliv na utváření středověké a novověké Evropy a formování mezilidských vztahů</i> ○ <i>rozumí základním pojmům souvisejícím s dějinami křesťanství v kontextu historickém i současném</i> ○ <i>porovná starověké mytologie s keltskou a slovanskou, vyhledává shodné rysy i možnosti vzájemného vlivu</i>	v evropských a globálních souvislostech (komparace, kořeny evropské kultury a její regionální specifika, polemika, věcná argumentace), Multikulturní výchova (náboženská tolerance a kulturní identita) Téma doplněno odbornou exkurzí do Oblastní galerie v Liberci (mytologické náměty ve výtvarném umění) Využití učiva kořenů evropské kultury, literatury a estetických oborů
Základní prameny ke studiu českých dějin • diplomatika a její zásady • edice státních listin • edice urbaniálních záznamů, Berní rula, Tereziánský katastr • periodika jako primární pramen historického poznání	○ <i>student si osvojí zásady diplomatiky</i> ○ <i>chápe rozdíl mezi původním a editovaným pramenem, využívá výhod editace pro heuristickou práci</i> ○ <i>orientuje se v základních pramenných edicích k českým dějinám, porovnává je a hodnotí</i> ○ <i>oceňuje význam periodik jako primárního pramene a ovládá zásady kritické práce s publicistickými zprávami</i>	Realizováno PT Mediální výchova
Součástí obsahu učiva v každém ročníku je připomenutí významných dní a výročí, především: Den české státnosti Den vzniku samostatné ČSR Den boje za svobodu a demokracii		

VIII.2.B – Dějepis

Den přistoupení ČR k NATO

Den vstupu ČR do EU

Den vítězství

Kořeny a tradice významných církevních svátků (advent, Vánoce, Velikonoce, Cyril a Metoděj, Hus)

Oddíl E – učební osnovy
VIII.3.B

HISTORICKÝ SEMINÁŘ

VIII.3.B – Historický seminář

Charakteristika předmětu: HISTORICKÝ SEMINÁŘ ve vyšším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia, doplňuje výuku dějepisu a současně z ní vychází. Spolupracuje také s dalšími společenskovědními obory a zeměpisem.

Stejně jako dějepis vybavuje studenta znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života v demokratické společnosti a přispívá k utváření jeho historického vědomí.

V historickém semináři jsou různými formami realizována všechna průřezová témata s výjimkou Environmentální výchovy. Osobnostní a sociální výchova prostupuje téměř všemi činnostmi v seminární výuce, výstupy ostatních jsou uvedeny v poznámkách učebních osnov.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
kvinta	(1)	X
sexta	(1)	X
septima	(1)	X
oktáva	(1)	X

Organizace výuky

Historický seminář je jako volitelný předmět zařazen do výuky v kvintě až oktávě. Je veden seminární formou, jeho základem je heuristika a diskuze k tématu, které si studenti na počátku roku volí z nabídky koncipované v rozpracování obsahu učiva tak, aby byl každý trimestr věnován jednomu tematickému celku.

Při výuce je využívána učebna pro výuku společenskovědních předmětů s odbornou knihovnou, audiovizuální technikou a možností připojení k internetu. Podle typu zvoleného tématu může být výuka realizována v exteriéru, v prostorách KVK, Severočeského muzea nebo Okresního archivu v Liberci.

Součástí předmětu je plnění dlouhodobějších tvůrčích a výzkumných úkolů, jejichž zadání opět vychází ze specifik tématu a má tudíž různé výstupy (referát, prezentace, publicistický příspěvek, obrazový dokument, didaktická pomůcka atp.).

Výchovné a vzdělávací strategie

Tematická seminární výuka prohlubuje historické vzdělání studentů i jejich schopnost týmové práce. Významně přispívá k utváření a rozvoji klíčových kompetencí studentů nejen tím, že je učí chápat současnost v kontextu minulosti a utvářet si realistický

VIII.3.B – Historický seminář

pohled na skutečnost, ale i tím, že student umí řešit výzkumné úkoly, zvládá základy společenskovední analýzy a historické kritiky, učí se zásadám heuristiky i zpracování odborného textu.

Kompetence k učení

- výuku koncipujeme tak, aby studenti co nejvíce nových informací získali vlastní aktivní badatelskou činností
- získané informace třídíme, porovnáváme, zobecňujeme, základní údaje dále zpracováváme formou diskuzních příspěvků, referátů i odborných textů
- vedeme studenty k tomu, aby své badatelské i tvůrčí aktivity dokázali zorganizovat, časově rozvrhnout, aby si dokázali stanovit dílčí cíle i pracovní postup
- učíme studenty kritické práci s textem, na historických příkladech dokazujeme různorodé povahy pramenů a jejich subjektivitu
- pomocí komparace vedeme studenty k objektivizaci získaných informací, seznamujeme je s postupy vedoucími k posuzování věrohodnosti pramene
- rozvíjíme studentovu schopnost správně se orientovat ve společenských jevech a procesech, které jsou součástí každodenního života
- společně hodnotíme každé studentské vystoupení i týmovou práci, student hodnotí sám sebe kriticky, ale bez sebepodceňování, ostatní při hodnocení dbají na vyzdvížení pozitiv
- různorodými, účelnými, přínosnými a komplexně zhodnocenými činnostmi prohlubujeme studentův zájem o historii i pozitivní přístup k učení

Kompetence k řešení problémů

- historická látka nabízí stále možnosti řešení problémů, proto pracujeme tak, aby studenti sami odvozovali nové historické jevy, promýšleli jejich kauzalitu i důsledky
- vedeme studenty k efektivním pracovním postupům vedoucím k vyřešení problému, učíme je problém segmentovat a analyzovat i volit efektivní způsob a možnosti jeho řešení
- při volbě variant řešení vycházíme z uplatňování různorodých myšlenkových operací, student smysluplně kombinuje heuristické, logické, empirické i tvůrčí postupy, ověřuje si výsledky své práce a porovnává je se známými skutečnostmi
- shromážděné informace a postřehy hodnotíme, porovnáváme a třídíme podle potřeby zadaného úkolu a vytváříme různé varianty řešení, které dále vyhodnocujeme a vybíráme z nich ty nejefektivnější – základem postupu zůstává diskuze nad každým krokem
- podobné postupy volíme i při individuálním řešení problémových úloh, student využívá zkušenosti ze skupinové práce i pro samostatná řešení
- při společných i individuálních činnostech vedeme studenty k tomu, aby uměli vysvětlit a zhodnotit každý svůj názor, aby o něm uměli diskutovat a byli schopni při polemice věcně a správně argumentovat

Kompetence komunikativní

- využíváme při výuce všechny dostupné zdroje informací a komunikační prostředky a vedeme studenty k tomu, aby s nimi uměli efektivně a tvořivě pracovat i bez pedagogického vedení

VIII.3.B – Historický seminář

- v průběhu každé činnosti usilujeme o to, aby student komentoval a vysvětloval svá stanoviska, na kladené otázky odpovídal souvisle, své myšlenky logicky řadil a argumentačně obhájil, aby jeho vyjadřování bylo srozumitelné, kultivované, s využitím bohaté, odborné slovní zásoby
- v průběhu diskuze dbáme na to, aby se studenti vzájemně poslouchali a reagovali na tvrzení ostatních
- při samostatných výzkumných úkolech i tvůrčích činnostech využíváme všech dostupných prostředků a forem komunikace k rozvoji komunikačních schopností studentů
- pracujeme s historickým dokumentem, na něm učíme studenty chápat text psaný ve starší době, jeho specifika a formální odlišnosti, učíme je k takovému dokumentu kriticky přistupovat a citlivě jej objektivizovat
- vedeme studenta k tomu, aby své komunikativní dovednosti efektivně využíval ke spolupráci s ostatními, aby byl ochoten se domluvit, naslouchat a respektovat druhého

Kompetence sociální a personální

- všechny tyto kompetence rozvíjíme při každé činnosti, protože seminář je založen především na vzájemné spolupráci, komunikaci a respektu
- vedeme studenty k tomu, aby dokázali přizpůsobit svou práci v předmětu svým schopnostem a možnostem, požadavkům zadání i očekávání pracovních partnerů, aby si utvářeli realistický pohled na skutečnost
- prací ve skupině učíme studenty spolupráci, rozvíjíme jejich schopnost rozdělit si úkoly a efektivně si práci zorganizovat i zhodnotit vlastní přínos společné činnosti
- volíme složení pracovních týmů tak, aby se zde utvářela příjemná pracovní atmosféra, vedeme studenty k ohleduplnosti a úctě k druhým i sobě samému
- posilujeme studentovu sebedůvěru, odpovědnost za vlastní jednání i organizační a tvůrčí schopnosti

Kompetence občanské

- občanské kompetence naplňujeme v průběhu každého semináře, podporujeme studenta ve schopnosti stanovit si cíl výuky, inspirujeme jej historickými příklady pro řešení současných problémů, svobodnou volbou tématu mu předáváme zodpovědnost za jeho důkladné prostudování
- na historických příkladech ukazujeme studentům, jak důležitý a nezbytný je respekt k druhému, snaha o pochopení jeho odlišností i uvědomění si vlastních specifik, a tím posilujeme studentovu toleranci, vstřícnost i otevřenost ve vztahu k druhým lidem
- díky dobré orientaci v minulosti umožňujeme studentovi důkladné a logicky podložené pochopení základních zákonných i společenských norem
- prostřednictvím pozitivních i negativních historických příkladů učíme studenta zodpovědně se rozhodovat v přítomnosti
- studiem historie vedeme studenta k úctě k národním tradicím, k tomu, aby je chránil a vážil si jich, chápal jejich podstatu a historické kořeny, aby se s nimi sžil a díky tomu se aktivně zapojil do občanského života
- prohlubujeme studentovo pochopení kulturního a historického dědictví, jeho pozitivní vztah k uměleckým dílům a smysl pro kulturu a tvořivost

VIII.3.B – Historický seminář

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

K V I N T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Výběrová témata • pomocné vědy historické • starověké báje (Egypt, Mezopotámie) • antická mytologie • civilizace předkolumbovské Ameriky • rozhodující bitvy světových dějin • 2. světová válka v zázemí • dějiny Anglie • dějiny Francie • dějiny USA • dějiny Československa 1918 - 1938 • dějiny Liberecka ve světle archeologie • Liberec po roce 1945 (odsun Němců, politické procesy, 1968)	○ <i>student aktivně ovládá zásady práce s prameny primární i sekundární povahy</i> ○ <i>při zpracování výstupu z tematické seminární výuky využívá všechny základní postupy – analýzu, komparaci, syntézu, generalizaci...</i> ○ <i>správně stanoví cíle své heuristické činnosti, jim pak podřizuje navržený pracovní postup</i> ○ <i>vyhledá všechny zdroje potřebné ke zpracování tématu</i> ○ <i>odděluje základní informace od dílčích</i> ○ <i>doplňuje historickou látku potřebnými údaji z jiných oborů</i> ○ <i>využívá ilustrační materiály pro komplexnější obraz zpracovaného tématu</i> ○ <i>rozšiřuje své historické poznání</i> ○ <i>chápe zásady historické kauzality a umí ji doložit na konkrétním příkladu</i> ○ <i>o studovaném tématu diskutuje, utváří si názor na sledované jevy, argumentačně jej obhájí</i> ○ <i>poutavě a odborně správně prezentuje výsledky své badatelské práce</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (heuristika – řešení problému, zodpovědnost za výsledky vlastní práce a její prezentace, kooperace), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (odlišné názory na svět, respekt ke kulturnímu dědictví, nutnost mírového řešení konfliktů), Multikulturní výchova (odsun Němců – respekt k lidské důstojnosti a příslušnosti k etniku), Mediální výchova (kritická práce s textem) Využití učiva dějepisu a společenskovedních oborů

S E X T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Výběrová témata • genealogie • významné královské rody Evropy • genealogie českých královských dynastií • Přemyslovci • Habsburkové • významné šlechtické rody libereckého regionu • heraldika • hrady a tvrze na Liberecku • Liberecko ve středověku • osobnosti libereckých dějin ve středověku a raném novověku	○ <i>student prohlubuje svou dovednost pracovat s prameny primární i sekundární povahy</i> ○ <i>správně se orientuje v badatelských fondech KVK, SM a SOA v Liberci, vyhledává zdroje potřebné ke zpracování tématu a ověřuje je</i> ○ <i>v praxi uplatňuje všechny zásady odborného zpracování historického tématu</i> ○ <i>stanoví si základní i dílčí cíle odborné práce, jim pak podřizuje navržený pracovní postup</i> ○ <i>zjištěná fakta srovnává, zobecňuje</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (badatelské činnosti a jejich prezentace – formulace myšlenek, syntéza, kooperace, komunikační dovednosti), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (genealogie – historická kontinuita

VIII.3.B – Historický seminář

• Československo v letech 1945 – 1948 • rok 1968 v ČSSR	<i>a hodnotí z hlediska historické kauzality</i> ○ využívá ilustrační materiály pro komplexnější obraz zpracovaného tématu ○ správně pracuje s odkazy a poznámkovým aparátem ○ rozšiřuje své historické poznání ○ o studovaném tématu diskutuje, utváří si názor na sledované jevy, umí jej argumentačně obhájit ○ přesvědčivě prezentuje výsledky své badatelské práce	evropských dějin) Mediální výchova (kritický přístup k dokumentu, vliv médií na člověka) Využití učiva dějepisu a společenskovedních oborů
--	--	--

SEPTIMA

Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Výběrová témata • badatelské fondy v Liberci a možnosti jejich využití • ČSSR v době normalizace • Charta 77 • rok 1989 v ČSSR • Liberecko v 19. a 20. století • rok 1968 v Liberci • rok 1989 v Liberci • totalitní režimy • diktátorské režimy 20. století • teror a násilí v českých dějinách • politické procesy v ČSR a ČSSR • historie EU • biblická dějprava • slovanská mytologie • česká martyrologie	○ student bezchybně pracuje s prameny primární i sekundární povahy ○ orientuje se v badatelských fondech KVK, SM a SOA v Liberci, využívá meziměstskou zápůjčku, cizojazyčné zdroje i ústní prameny ○ vyhledává všechny zdroje potřebné ke zpracování tématu, ověřuje je a kriticky hodnotí ○ zpracuje odborný text s dodržением všech formálních i obsahových zásad ○ klade důraz na formulaci závěrů vlastní práce, využívá konzultací s dalšími „odborně zainteresovanými“ spolužáky k detailnímu zpracování syntézy ○ rozšiřuje své historické poznání a využívá je pro práci v dalších oborech ○ obhájí a vysvětlí všechny své názory na studované téma, zvládá odbornou polemiku i prezentaci své práce	Realizována PT témata Osobnostní a sociální výchova (heuristika – zhodnocení vlastní práce, její prezentace, zodpovědnost za ni), Multikulturní výchova (totalitní režimy – nebezpečí náboženské a rasové intolerance a diskriminace), Mediální výchova (kritická práce s textem, posouzení objektivit pramenů) Využití učiva dějepisu a společenskovedních oborů

OKTÁVA

Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Výběrová témata • diplomatika • prameny k českým poválečným dějinám • dějiny Afriky • dějiny východní Evropy • kolonizace a dekolonizace • významné poválečné konflikty v Asii • významné poválečné konflikty v Africe	○ student v průběhu zpracování témat prokáže, že zvládl všechny zásady seminární práce (diskuze o tématu, o badatelských zdrojích, jejich dostupnosti, o stanovení cílů odborné práce, volbě pracovního postupu atp.) ○ odbornou práci prokáže svou schopnost bezchybně a komplexně zpracovat historickou studii	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (řešení problému, kooperace, formulace myšlenek, prezentace, argumentace, hodnocení vlastní práce), Výchova k myšlení

VIII.3.B – Historický seminář

významné poválečné konflikty ve střední a jižní Americe • dějiny papežského státu • holocaust • mytologie ve výtvarném umění, hudbě, literatuře • republika a její historické typy • významné zákoníky v českých dějinách • proměny českých hranic a jejich zabezpečení	○ <i>svou práci správně prezentuje a diskutuje o ní</i> ○ <i>orientuje se v badatelských fondech KVK, SM a SOA v Liberci, využívá primární prameny obrazové, zvukové, písemné i ústní</i> ○ <i>ovládá zásady výzkumu veřejného mínění i pravidla jeho statistického zpracování</i> ○ <i>využívá poznatků a zkušeností ze seminární práce při studiu dalších oborů i v předmaturitní přípravě</i>	v evropských a globálních souvislostech (komparace kulturních a společenských hodnot světa 20. století, hodnocení historické kontinuity v globálním kontextu - republika), Multikulturní výchova (holocaust, poválečné konflikty - poukaz na nebezpečí rasové nesnášenlivosti, diskriminace a předsudků), Mediální výchova (kritická práce s dokumentem, posouzení společenské hodnoty a objektivitu pramenů) Využití učiva dějepisu a společenskovědních oborů
---	---	---

Oddíl E – učební osnovy
VIII.4.A

OBČANSKÁ VÝCHOVA

VIII.4.A – Občanská výchova

Charakteristika předmětu: OBČANSKÁ VÝCHOVA v nižším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Vyučovací předmět občanská výchova byl vytvořen ze vzdělávacího oboru RVP Výchova k občanství (vzdělávací oblasti Člověk a společnost, Člověk a svět práce). Poskytuje informace z humanitních oborů, které umožní studentům kriticky reflektovat společenskou skutečnost a posuzovat různé přístupy k řešení každodenních problémů. Přispívá k uchování kontinuity tradičních hodnot naší civilizace, posiluje respekt k základním principům demokracie a evropanství. Podporuje vědomí neopakovatelnosti a jedinečnosti života, významu lidské důstojnosti. Vede studenty k tomu, aby se na základě všech získaných poznatků a dovedností dovedli orientovat v současném světě, aby se aktivně zapojili do života demokratické společnosti. Seznamuje studenty s vývojem společnosti na základě poznání dějinných, sociálních a kulturních aspektů. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, věnuje se prevenci radikálních a extremistických projevů. Vychovává k toleranci a respektování lidských práv, k úctě ke všem hodnotám ve společnosti.

Realizuje průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova, Multikulturní výchova, Environmentální výchova.

Předmět využívá znalostí učiva evropských souvislostí, dějepisu, zeměpisu a kořenů evropské kultury. Předmět je také realizován v dílnách, které jsou v jeho rámci hodnoceny: Občan, Den lidských práv, Den památky obětí komunistického režimu.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
prima	X	X
sekunda	1	X
tercie	1	X
kvarta	1	X

Organizace výuky

Občanská výchova je vyučována vždy v celé třídě, v sekundě je hodina věnována oblasti Člověk a společnost, v tercii se v hodině realizuje obsah vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Člověk a svět práce, stejný princip je realizován i v kvartě.

Studenti používají pro práci v předmětu materiály se společenskovední tematikou, odborné publikace, video a audio materiály, s danou problematikou se seznamují pomocí rozličných činností, aktivně se podílejí na procesu výuky.

K výuce jsou využívány odborné učebny (společenskovední a počítačová učebna – práce s internetem) a návštěvy společenských a politických institucí.

VIII.4.A – Občanská výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Předmět prohlubuje zájem o občanskou společnost a uvědomování si vlastní identity. Vede studenty k vytváření a upevňování základních principů chování a myšlení demokratického občana, zaměřuje se na rozvoj a posilování vědomí sounáležitosti s občanskou společností.

Kompetence k učení

- představujeme vědění jako hodnotu a poznání jako otevřený a zajímavý proces
- probouzíme aktivní zájem o studium, vzdělávání
- poskytujeme studentům možnost pracovat s písemnými, zvukovými i obrazovými materiály a tak správně analyzovat informace a kriticky je zpracovat a zobecňovat
- vedeme studenty k využívání různých zdrojů informací
- umožňujeme studentům poznávat smysl a cíl učení a umět posuzovat vlastní pokrok, zhodnotit sebekriticky a bez sebepodceňování vlastní práci

Kompetence k řešení problémů

- rozvíjíme kontextové myšlení
- poskytujeme studentům prostor k samostatnému řešení problémů
- podporujeme diskuze s obhajobou svých rozhodnutí a postojů
- umožňujeme studentům posuzovat řešení problémů z nejrůznějších společenských aspektů
- poskytujeme studentům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému a vést je k jejich ověřování a srovnávání
- seznamujeme studenty s možnostmi poradenství v oblasti volby dalšího studia, profesní orientace

Kompetence komunikativní

- poskytujeme studentům prostor pro sebereflexi, vyjádření názorů, postojů
- učíme klást otázky, hledat odpovědi v diskuzi
- vedeme studenty k uplatňování vhodného chování a komunikaci při řešení konfliktních situací mezi vrstevníky i dospělými
- umožňujeme studentům využívat komunikační prostředky a technologie
- vedeme studenty ke kritickému posuzování hodnověrnosti informací
- rozvíjíme u studentů schopnost slovního sebehodnocení a hodnocení práce i chování druhých tak, aby uměli pojmenovat vlastní pozitivní a negativní
- poskytujeme studentům základní definice a pojmy z dané problematiky

Kompetence sociální a personální

- poskytujeme možnost samostatné, párové a skupinové práce pro hlubší vhled do konkrétní oblasti.
- učíme respektu k lidské důstojnosti - úctě k ostatním, zdravému sebevědomí a odpovědnosti
- společně se studenty vytváříme příjemné školní prostředí
- upevňujeme dobré mezilidské vztahy
- vytváříme vhodné pracovní prostředí pro vytváření pozitivní představy samotných studentů

VIII.4.A – Občanská výchova

Kompetence občanské

- prosazujeme a upevňujeme tradiční hodnoty evropské vzdělanosti a současně podporujeme zájem o dění a kulturu v mimoevropských oblastech
- klademe důraz na mezipředmětové vztahy (historické souvislosti, tradice a kulturní dědictví)
- vedeme studenty k prezentaci vlastních názorů, k respektování přesvědčení druhých a vhodné reakci na ně
- seznamujeme studenty s jejich právy a povinnostmi
- organizujeme debaty s odborníky na aktuální témata a podporujeme pluralitní pohled studentů
- vedeme studenty k porovnávání teoreticky získaných znalostí s realitou
- otevíráme prostor pro pochopení různých činností člověka na životní prostředí a spoluzodpovědnosti za jeho ochranu
- umožňujeme tvořivý přístup studentů k plnění zadaných témat

Kompetence pracovní

- umožňujeme studentům pracovat na projektech tematicky zaměřených na problematiku sociální, občanskou, ekonomickou a ekologickou
 - seznamujeme studenty s konkrétními podnikatelskými aktivitami od záměrů až po jejich realizaci
 - poskytujeme studentům možnost využívat znalosti získané ve škole i mimo ni pro jejich další rozvoj
 - vytváříme prostor pro přijímání promyšlených rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesní orientaci
-

VIII.4.A – Občanská výchova

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

S E K U N D A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Naše škola • život ve škole • práva a povinnosti žáků • společná pravidla a normy • vklad vzdělání pro život • žákovská samospráva	○ <i>student zformuluje vlastními slovy, proč je hrdý na svou školu</i> ○ <i>zná její tradice</i> ○ <i>respektuje pravidla školního života</i> ○ <i>zapojí se do dění ve škole</i> ○ <i>chrání majetek třídy, školy</i> ○ <i>vhodně využívá čas k učení a odpočinku.</i> ○ <i>přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě, škole</i> ○ <i>respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky, pěstuje dobré mezilidské vztahy v širším společenství</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana Využití na Akci BIPO (výukový blok)
Naše obec, region, kraj • důležité instituce, zajímavá a památná místa • významní rodáci, místní tradice • ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku	○ <i>student pozná významné rodáky a slavné osobnosti</i> ○ <i>zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají</i> ○ <i>uvede příklady významných staveb</i> ○ <i>orientuje se v obci podle plánu obce/kraje</i> ○ <i>zamýšlí se nad ochranou životního prostředí v obci</i>	Realizováno PT Výchova demokratického občana Využití znalostí učiva dějepisu, zeměpisu
Naše vlast • pojem vlasti a vlastenectví • zajímavá a památná místa • významné osobnosti • státní symboly, státní svátky • významné dny	○ <i>student posoudí odlišnost regionů, porovná s ostatními</i> ○ <i>objasní účel státních symbolů a způsoby jejich používání</i> ○ <i>uvede hlavní znaky státu</i> ○ <i>vysvětlí nutnost existence řádu – normy - společenství lidí</i> ○ <i>chová se šetrně ke kulturním památkám a přírodním objektům, odmítá vandalské chování</i> ○ <i>rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu</i>	Realizována PT Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova, Mediální výchova Využití znalostí učiva dějepisu, zeměpisu
Lidská setkání • rovné postavení mužů a žen • lidská solidarita • pomoc lidem v nouzi • potřební lidé ve společnosti	○ <i>student vysvětlí přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi</i> ○ <i>rozpozná netolerantní chování lidí, rozpozná manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt</i> ○ <i>uplatňuje vhodné chování a komunikaci při řešení konfliktních situací mezi vrstevníky i dospělými</i> ○ <i>seznamuje se s významnými odborníky v daném oboru</i> ○ <i>zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova, Mediální výchova

VIII.4.A – Občanská výchova

Vztahy mezi lidmi - osobní a neosobní vztahy - mezilidská komunikace - konflikty v mezilidských vztazích - problémy lidské nesnášlivosti	<i>student využívá vhodných prostředků komunikace k vyjadřování svých myšlenek, postojů, pocitů</i> <i>respektuje odlišné názory, zájmy a myšlení lidí</i> <i>vysvětlí výhody spolupráce</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana
Rodina a domov - rodinné a příbuzenské vztahy - domov - rodina jako vzor a příklad	<i>student vysvětlí základní pojmy</i> <i>uvědomí si postavení rodiny v dnešní společnosti</i> <i>uvede typy rodiny</i> <i>uvede příklady práv a povinností dětí a rodičů</i> <i>ví, kde hledat pomoc</i> <i>uvede možnosti náhradní rodiny</i> <i>vysvětlí pojem adopce na dálku, navrhne konkrétní pomoc</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova Využití znalostí z předmětu výchova ke zdraví
ČR, Evropa a svět - národy Evropy a světa - vztah ČR ke státům Evropy a světa - mezinárodní spolupráce	<i>student vnímá kulturní difference jiných národností</i> <i>respektuje postoje a názory</i> <i>buduje si postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám</i> <i>utváří si vztah k minoritním skupinám</i>	Realizována PT Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova

T E R C I E		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Člověk jako osobnost - projevy chování - vnitřní svět člověka - systém osobních hodnot	<i>student popíše chování jednotlivých charakterů</i> <i>pochopí rozdílnost charakterů a diskutuje o nich</i> <i>hodnotí vlastní osobnost</i>	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova
Osobnostní rozvoj - základní projevy lidského života - citové stavy, nálady a vztahy - vyšší city - potřeby, motivy, zájmy - náročné životní situace	<i>student chápe z různých úhlů pohled na vnější a vnitřní svět</i> <i>uvede příklady pozitivní hodnot a smyslu života</i> <i>konkretizuje potřebu solidarity mezi lidmi</i> <i>dokáže v případě potřeby přiměřené pomoci lidem v nouzi</i> <i>orientuje se v náročných životních situacích</i>	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova Využití znalostí učiva biologie
Zásady lidského soužití - morálka a mravnost - svoboda a vzájemná závislost - pravidla chování - výhody spolupráce lidí	<i>student pojmenuje základní lidská práva</i> <i>vymezí práva i povinnosti dítěte – doma, ve škole, ve společnosti</i> <i>rozpozná protiprávní jednání – vydírání, šikanu, krádež, ohrožení bezpečnosti sebe i druhého člověka</i>	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova Využití znalostí učiva dějepisu a kořenů evropské kultury
Právní základy státu - znaky státu - typy a formy státu - Ústava ČR	<i>student objasní hlavní úkoly složek státní moci, jejich orgánů a institucí</i> <i>rozliší a porovná složky státní moci</i> <i>vysvětlí podstatu Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod</i>	Realizováno PT Výchova demokratického občana

VIII.4.A – Občanská výchova

• Listina základních práv a svobod • složky státní moci • obrana státu	○ <i>na příkladech popíše politické spektrum ČR</i> ○ <i>rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu</i>	
Člověk a kultura • rozmanitost kulturních projevů • kulturní hodnoty, kulturní tradice • kulturní instituce • masmédia	○ <i>student se seznámí s pojmy a vysvětlí je</i> ○ <i>rozlišuje druhy umění</i> ○ <i>uvede přehled hlavních kulturních institucí v našem regionu</i> ○ <i>vypráví o kulturních tradicích města, regionu, státu</i> ○ <i>uvede příklady mezinárodní spolupráce v oblasti kultury</i> ○ <i>kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí</i>	Realizována PT Multikulturní výchova, Mediální výchova Využití znalostí učiva dějepisu, zeměpisu, kořenů evropské kultury, estetické výchovy
Svět kolem nás • mezinárodní spolupráce • evropská integrace	○ <i>student vysvětlí význam mezinárodní spolupráce</i> ○ <i>seznámí se s EU, uvědomuje si vzájemnou spolupráci mezi zeměmi, zajímá se o dění ve světě</i> ○ <i>vnímá rozdíly mezi občany jednotlivých zemí</i>	Realizována PT Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova
Majetek, vlastnictví • formy vlastnictví • hmotné a duševní vlastnictví • hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví	○ <i>student rozliší a objasní formy vlastnictví a uvede příklady</i> ○ <i>rozliší pojmy hmotné a duševní vlastnictví</i> ○ <i>aktivně přistupuje k ochraně životního prostředí</i> ○ <i>rozlišuje důležité potřeby, snaží se je uspokojovat, aniž by poškodil druhé</i> ○ <i>respektuje cizí majetek, využívá a chrání majetek svůj</i>	Realizována PT Výchova demokratického občana, Environmentální výchova
Peníze • funkce a podoby peněz • formy placení	○ <i>student dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi</i> ○ <i>na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</i>	Realizováno PT Výchova demokratického občana
Trh práce • povolání lidí, druhy pracovišť • rovnost příležitostí na trhu práce	○ <i>student se orientuje v pracovních činnostech vybraných profesí</i> ○ <i>zamýšlí se nad volbou povolání</i> ○ <i>získá přehled o situaci na trhu práce</i>	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova
Možnosti vzdělávání • informace a poradenské služby • přijímací řízení	○ <i>student přemýšlí o organizaci svého volného času, o plánování studia a učení</i> ○ <i>kriticky hodnotí získané informace</i>	
Podnikání • druhy a struktura organizací • nejčastější formy podnikání	○ <i>student diskutuje o vhodných vlastnostech podnikatele</i> ○ <i>rozliší formy podnikání</i>	

VIII.4.A – Občanská výchova

K V A R T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Státní správa a samospráva • principy demokracie • politický pluralismus • formy participace • občanská společnost	○ <i>student vysvětlí fungování státní správy a samosprávy</i> ○ <i>vyloží možnosti občana ovlivňovat dění ve své obci a státě</i> ○ <i>vyloží smysl voleb komunálních a krajských</i> ○ <i>vyjmenuje znaky demokratického řízení státu</i> ○ <i>vysvětlí rozdíly mezi demokracií a diktaturou</i>	Realizováno PT Výchova demokratického občana Využití znalostí učiva dějepisu
Právní řád ČR • význam a funkce právního řádu • právní ochrana občana • protiprávní jednání - druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví • právo v každodenním životě • základní práva spotřebitele	○ <i>student dodržuje právní řád a respektuje normy, které se ho týkají</i> ○ <i>provádí jednoduché právní úkony</i> ○ <i>definuje základní práva občana</i> ○ <i>přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva ostatních</i> ○ <i>rozpozná protiprávní jednání</i> ○ <i>diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání</i> ○ <i>přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod</i>	Realizováno PT Výchova demokratického občana
Lidská práva • základní lidská práva • práva dítěte • poškozování lidských práv • diskriminace	○ <i>student se seznámí s dokumenty o lidských právech</i> ○ <i>vymezí lidská práva a práva dítěte</i> ○ <i>uplatňuje lidská práva v reálných situacích, posuzuje vlastní práva a práva jiných</i> ○ <i>zamyslí se nad původem diskriminace a xenofobie, rozpozná, co je dobré a morální</i> ○ <i>posoudí význam ochrany lidských práv a svobod</i>	Realizováno PT Výchova demokratického občana
Životní perspektivy • životní aspirace • efektivní rozhodování • hodnocení vlastních dovedností, schopností a předpokladů • hledání smyslu lidského života	○ <i>student si uvědomuje existenci sociálních pozic a rolí, pokouší se s nimi vypořádat</i> ○ <i>odpovědně volí životní cíle, hledá cesty k jejich realizaci</i> ○ <i>zná cesty, jak zvládat neúspěchy a krize</i> ○ <i>zamýšlí se nad smyslem lidského života, dokáže pochopit, proč má lidský život smysl v konání dobra nejen pro sebe, ale i pro ostatní</i> ○ <i>získá dovednost pro řešení problému</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana
Principy tržního hospodářství • nabídka, poptávka, trh • tvorba ceny, inflace • podstata fungování trhu • nejčastější právní formy podnikání • výroba, obchod, služby	○ <i>student objasní principy tržního hospodářství a podstatu fungování trh</i> ○ <i>objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH,</i>	Realizováno PT Výchova demokratického občana

VIII.4.A – Občanská výchova

	popíše vliv inflace na hodnotu peněz - popíše jednotlivé kategorie: výroba, obchod a služby – jejich funkce a návaznost - prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce - popíše zdroje příjmů státu, uvede hlavní oblasti výdajů, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti - na příkladech vysvětlí systém sociálních dávek	
Hospodaření - rozpočet domácnosti - úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; - rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti - význam daní	- student sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané - popíše zdroje příjmů státu, uvede hlavní oblasti výdajů, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti	Realizováno PT Výchova demokratického občana
Banky a jejich služby - aktivní a pasivní operace - úročení - pojištění - produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků	- student vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít - uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	Realizováno PT Výchova demokratického občana
Volba profesní orientace - sebezpoznávání, sebehodnocení - osobní zájmy a cíle - osobní vlastnosti a schopnosti - vlivy na volbu profesní orientace	- student pozná smysl práce, uvědomí si důležitost práce a začlenění člověka do společnosti - posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy - definuje vlastní zájmy a cíle	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova
Zaměstnání - pracovní příležitosti v obci (regionu) - způsoby hledání zaměstnání - psaní životopisu - pracovní smlouva, pracovní podmínky - práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatele - problémy nezaměstnanosti	- student vyhledá pracovní příležitosti v regionu - získá přehled o situaci na trhu práce - vybere nejdůležitější ustanovení v Zákoníku práce. - uvědomuje si, co má být obsahem pracovní smlouvy - napiše vlastní životopis	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova Využití znalostí učiva českého jazyka

Oddíl E – učební osnovy
VIII.5.A

EVROPSKÉ SOUVISLOSTI

VIII.5.A – Evropské souvislosti

Charakteristika předmětu: EVROPSKÉ SOUVISLOSTI v nižším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Předmět evropské souvislosti plně integruje průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech. Vede studenty k tomu, aby se na základě všech získaných poznatků a dovedností dovedli orientovat v současném světě, aby se aktivně zapojili do života demokratické společnosti. Seznamuje studenty s vývojem evropské společnosti na základě poznání dějinných, sociálních a kulturních aspektů. Zaměřuje se na otázky evropské integrace a globální problematiky.

Realizuje průřezová témata RVP Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Mediální výchova, Multikulturní výchova a Environmentální výchova.

Předmět doplňuje výuku předmětu občanská výchova a využívá znalostí učiva dějepisu, zeměpisu a kořenů evropské kultury.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
prima	X	X
sekunda	X	X
tercie	X	X
kvarta	1	X

Organizace výuky

Předmět je vyučován vždy v celé třídě, k realizaci výukových a výchovných cílů jsou využity odborné publikace, prameny a materiály o EU. Studenti pracují individuálně, ve dvojicích a skupinách, tvůrčími a badatelskými činnostmi se aktivně podílejí na procesu výuky.

K výuce se využívají odborné učebny (společenskovědní a počítačová učebna – práce s internetem) a návštěva institucí zabývajících se danou problematikou.

Výchovné a vzdělávací strategie

Předmět vede studenty k uvědomování si vlastní identity v evropském i celosvětovém prostoru. Předmět se zaměřuje na historické i aktuální pojetí společnosti v národním i nadnárodním postavení.

Kompetence k učení

- představujeme vědění jako hodnotu a poznání jako otevřený a zajímavý proces
- probouzíme aktivní zájem o evropskou a globální problematiku

VIII.5.A – Evropské souvislosti

- poskytujeme studentům možnost pracovat s písemnými, zvukovými i obrazovými materiály a tak správně analyzovat informace a kriticky je zpracovat a zobecňovat
- vedeme studenty k orientaci v různých zdrojích informací

Kompetence k řešení problémů

- rozvíjíme kontextové myšlení
- poskytujeme studentům prostor k samostatnému řešení problémů
- podporujeme diskuze s obhajobou svých rozhodnutí a postojů
- umožňujeme studentům posuzovat řešení problémů z nejrůznějších společenských aspektů

Kompetence komunikativní

- poskytujeme studentům prostor pro sebereflexi, vyjádření názorů, postojů
- učíme klást otázky, hledat odpovědi v diskuzi
- umožňujeme studentům využívat komunikační prostředky a technologie
- vedeme studenty ke kritickému posuzování získaných informací

Kompetence sociální a personální

- poskytujeme možnost samostatné, párové a skupinové práce pro hlubší vhled do konkrétní oblasti
- učíme respektu k lidské důstojnosti - úctě k ostatním, zdravému sebevědomí a odpovědnosti
- vytváříme vhodné pracovní prostředí pro vytváření pozitivní představy samotných studentů
- rozvíjíme u studentů schopnost slovního sebehodnocení a hodnocení práce i chování druhých tak, aby uměli pojmenovat vlastní pozitiva a nedostatky
- vytváříme prostor pro vytváření multikulturního prostředí

Kompetence občanské

- prosazujeme a upevňujeme tradiční hodnoty evropské vzdělanosti a současně podporujeme zájem o mimoevropské oblasti
- klademe důraz na mezipředmětové vztahy (historické souvislosti, tradice a kulturní dědictví)
- vedeme studenty k prezentaci vlastních názorů, k respektování přesvědčení druhých a vhodné reakci na ně
- organizujeme debaty s odborníky na aktuální témata a podporujeme pluralitní pohled studentů
- vedeme studenty k porovnávání teoreticky získaných znalostí s praxí

Kompetence pracovní

- umožňujeme studentům pracovat na projektech tematicky zaměřených na problematiku sociální, občanskou, ekonomickou a ekologickou
- poskytujeme studentům možnost využívat znalosti získané ve škole i mimo ni pro jejich další rozvoj

VIII.5.A – Evropské souvislosti

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

K V A R T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Globalizace • projevy, klady, zápory • významné globální problémy, včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení	○ <i>student si uvědomuje důvody začleňování ČR do mezinárodních struktur</i> ○ <i>pochopí význam bezpečnosti státu pro život občanů</i> ○ <i>uvede příklady některých projevů globalizace, objasní souvislosti lokálních a globálních problémů</i> ○ <i>uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru</i>	Realizována PT Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova, Mediální výchova Využití znalostí učiva zeměpisu
Evropa a svět nás zajímá • vzájemné vztahy • naši sousedé v Evropě • život v zahraničí • zvyky a tradice	○ <i>student překonává stereotypy a předsudky</i> ○ <i>objevuje významná místa a události vztahující se k evropské minulosti i současnosti</i> ○ <i>rozšiřuje si možnosti vlastního působení</i> ○ <i>vytváří si kladné postoje k Evropě a světu jako širší vlasti</i> ○ <i>dozvídá se o rozmanitých tradicích</i>	Realizována PT Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova, Mediální výchova Využití znalostí učiva dějepisu, zeměpisu, kořenů evropské kultury
Objevujeme Evropu a svět • naše vlast a Evropa • Evropa a svět • státní a evropské symboly • Den Evropy	○ <i>student si vytváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti</i> ○ <i>rozlišuje podobné a rozlišné znaky ČR, evropských a světových zemí</i> ○ <i>rozezná státní a evropské symboly</i>	Realizována PT Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova, Environmentální výchova, Mediální výchova Využití znalostí učiva dějepisu, zeměpisu
Jsme Evropané • kořeny a zdroje evropské civilizace • evropská integrace • instituce EU	○ <i>student si uvědomuje změny v Evropě z historicko-politického hlediska</i> ○ <i>rozumí změnám na evropském kontinentě a chápe souvislosti</i> ○ <i>popíše instituce EU a jejich fungování</i>	Realizována PT Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova, Environmentální výchova, Mediální výchova Využití znalostí učiva dějepisu, zeměpisu, kořenů evropské kultury
Mezinárodní organizace	○ <i>student vyloží na příkladu ČR:</i>	Realizována PT

VIII.5.A – Evropské souvislosti

• Severoatlantická organizace – NATO • Evropská unie - EU	<i>zdůvodní výhody a nevýhody členství v Radě Evropy a EU</i> ○ <i>uvede příklady činností významných mezinárodních společenství, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích</i>	Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova, Environmentální výchova, Mediální výchova Využití znalostí učiva dějepisu, zeměpisu
Životní styl a vzdělání mladých Evropanů	○ <i>student si osvojuje pohled na životní styl Evropanů</i> ○ <i>upevňuje si vzorce chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost</i>	Realizována PT Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova, Environmentální výchova, Mediální výchova

Oddíl E – učební osnovy
VIII.7.B

PRÁVO A POLITOLOGIE

Charakteristika předmětu: PRÁVO A POLITOLOGIE ve vyšším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Předmět právo a politologie vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost (vzdělávací obor Občanský a společenskovědní základ) RVPG. Vede studenty k tomu, aby se naučili znát a používat základní právní pojmy, orientovat se v českém právním řádu, zejména pak v právní úpravě občanského, rodinného, pracovního a trestního práva. Průběžně je též zdůrazňován vztah českého právního řádu k právu evropskému. Seznamuje studenty s vývojem právního řádu a právních odvětví na základě poznání dějinných, sociálních a kulturních aspektů. Poskytuje dále informace ze společenskovědních oborů, které umožní studentům kriticky reflektovat společnost a posuzovat různé přístupy k řešení každodenních problémů. Přináší studentům orientaci a základní znalosti v oblasti politologie důležité pro další odborný a profesní růst. Vede studenty k tomu, aby se na základě všech získaných poznatků a dovedností dovedli orientovat v současném světě, aby se aktivně zapojili do života demokratické společnosti.

Předmět využívá znalostí učiva občanské výchovy, dějepisu a zeměpisu. Předmět je také realizován v dílnách Den památky obětí komunistického režimu a Občan.

Vyučovací předmět právo a politologie realizuje průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova, Multikulturní výchova.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
kvinta	1	X
sexta	1	X
septima	X	X
oktáva	X	X

Organizace výuky

Předmět právo a politologie je vyučován 1 hodinu v kvintě a 1 hodinu v sextě a je pro všechny studenty povinný. K realizaci jsou využity odborné publikace, video a audio materiály. Studenti pracují individuálně, ve dvojicích a skupinách. Aktivně se podílejí na procesu výuky – samostatně vyhledávají data, kriticky se zamýšlejí nad odbornými texty, besedují s experty. K výuce se využívají odborné učebny (počítačová učebna – práce s internetem) a návštěvy institucí zabývajících se danou problematikou.

VIII.7.B – Právo a politologie

Výchovné a vzdělávací strategie

Předmět právo a politologie se zaměřuje na historické i aktuální pojetí práva a právních odvětví v národní i nadnárodní rovině. Vede studenty k aplikaci získaných poznatků na praktických příkladech. Seznamuje také studenty s aspekty občanského života a vede je k zapojení se do občanské společnosti. Pomáhá studentům vytvářet a upevňovat základních principů chování a myšlení demokratického občana

Kompetence k učení

- probouzíme aktivní zájem o právní problematiku, o záležitosti státu a samosprávy
- představujeme vědění jako hodnotu a poznání jako otevřený a zajímavý proces
- poskytujeme studentům možnost pracovat s písemnými, zvukovými i obrazovými materiály a tak správně analyzovat informace a kriticky je zpracovat a zobecňovat
- umožňujeme studentům hledat souvislosti v získaných materiálech
- vedeme studenty k orientaci v různých zdrojích informací

Kompetence k řešení problémů

- poskytujeme studentům prostor k samostatnému řešení problémů
- podporujeme diskuze s obhajobou rozhodnutí a postojů studentů
- umožňujeme studentům posuzovat řešení problémů z nejrůznějších společenských aspektů

Kompetence komunikativní

- poskytujeme studentům prostor pro sebereflexi, vyjádření názorů, postojů
- učíme klást otázky, hledat odpovědi v diskuzi
- umožňujeme studentům využívat komunikační prostředky a technologie
- vedeme studenty ke kritickému posuzování získaných informací

Kompetence sociální a personální

- poskytujeme možnost samostatné, párové a skupinové práce pro hlubší vhled do právní oblasti
- učíme respektu k lidské důstojnosti - úctě k ostatním, zdravému sebevědomí a odpovědnosti
- vytváříme vhodné pracovní prostředí pro budování pozitivní představy samotných studentů
- rozvíjíme u studentů schopnost slovního sebehodnocení a hodnocení práce i chování druhých tak, aby uměli pojmenovat vlastní pozitiva a nedostatky

Kompetence občanské

- prosazujeme a upevňujeme tradiční hodnoty evropské vzdělanosti a současně podporujeme zájem o mimoevropské oblasti
- klademe důraz na mezipředmětové vztahy (historické souvislosti, tradice a kulturní dědictví)
- vedeme studenty k prezentaci vlastních názorů, k respektování přesvědčení druhých a vhodné reakci na ně
- seznamujeme studenty s jejich právy a povinnostmi

VIII.7.B – Právo a politologie

- organizujeme debaty s odborníky na aktuální témata a podporujeme pluralitní pohled studentů
- vedeme studenty k porovnávání teoreticky získaných znalostí s praxí

Kompetence k podnikavosti

- poskytujeme studentům možnost využívat dostupné zdroje a informace při plánování a realizaci aktivit
 - podporujeme rozvoj osobního i odborného potenciálu studentů
-

VIII.7.B – Právo a politologie

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

K V I N T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Právo v každodenním životě • morálka a právo, charakteristika morální a právní normy • právní a morální vědomí; stát jako garant dodržování právních norem • smysl a účel práva • právní subjektivita • způsobilost k právním úkonům	○ <i>student rozliší morální a právní normy, vysvětlí odlišnost v postihu při porušení morálky a práva</i> ○ <i>vymezí podmínky vzniku a zániku právních vztahů, práva a povinnosti účastníků; uvede příklady</i> ○ <i>odůvodní účel sankcí při porušení právní normy</i> ○ <i>definuje pojmy spojené s právem v každodenním životě</i> ○ <i>uvědomuje si historické kořeny práva</i> ○ <i>rozliší fyzickou a právnickou osobu</i> ○ <i>uvádí konkrétní příklady práva (ČR i svět)</i>	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Využití znalostí učiva dějepisu
Právní řád ČR • význam a funkce právního řádu • jeho uspořádání a druhy právních norem • smlouvy, jejich význam a obsah • všeobecné podmínky smluv	○ <i>student dodržuje právní řád a respektuje normy, které se ho týkají</i> ○ <i>provádí jednoduché právní úkony</i> ○ <i>přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva ostatních</i> ○ <i>rozpozná protiprávní jednání</i> ○ <i>uvede, které státní orgány vydávají státní předpisy, jak a kde je uveřejňují</i> ○ <i>vysvětlí proces tvorby zákonů</i> ○ <i>na příkladu ukáže možné důsledky neznalosti smlouvy, včetně jejích všeobecných podmínek</i> ○ <i>využívá informace z domácích i zahraničních médií</i>	Realizováno PT Mediální výchova
Systém práva - občanské, rodinné, pracovní a trestní právo • přehled základních ustanovení • ostatní právní odvětví – obsah a účel • práva k duševnímu vlastnictví a jejich ochrana	○ <i>student rozlišuje právní odvětví</i> ○ <i>uvede příklady právních problémů, se kterými se může občan obracet na jednotlivé právní instituce</i>	
Orgány právní ochrany • funkce a úkoly • právnické profese • účel a průběh občanského soudního řízení • orgány činné v trestním řízení, jejich úkoly	○ <i>student rozeznává občanské a trestní soudní řízení</i> ○ <i>rozlišuje trestný čin a přestupek</i> ○ <i>vymezí podmínky trestní odpovědnosti</i> ○ <i>rozlišuje náplň činnosti základních orgánů právní ochrany</i> ○ <i>využívá informace z domácích i zahraničních médií</i>	Realizováno PT Mediální výchova
Mezinárodní právo • právní odvětví • vztah českého a mezinárodního práva	○ <i>student rozlišuje právní odvětví</i> ○ <i>popíše a uvede příklady vztahu českého a mezinárodního práva</i> ○ <i>zhodnotí význam tohoto vztahu</i>	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

VIII.7.B – Právo a politologie

Stát • znaky a funkce • formy státu • právní stát • výhody spolupráce lidí	○ <i>student rozlišuje a porovná historické a současné typy států a formy vlády</i> ○ <i>porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě</i> ○ <i>uvede příklady, jak může občan v demokratickém zřízení ovlivňovat politické dění v obci a ve státě</i>	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Využití znalostí učiva dějepisu, zeměpisu
Právní základy státu • Ústava ČR • složky státní moci • Listina základních práv a svobod	○ <i>student objasní hlavní úkoly složek státní moci, jejich orgánů a institucí</i> ○ <i>rozliší a porovná složky státní moci</i> ○ <i>vysvětlí podstatu Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod</i> ○ <i>na příkladech popíše politické spektrum ČR</i> ○ <i>pojmenuje základní lidská práva</i>	

S E X T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Státní správa a samospráva • principy demokracie • politický pluralismus • formy participace • politický život ve státě	○ <i>student vysvětlí fungování státní správy a samosprávy</i> ○ <i>porovná fungování státních orgánů a samosprávy v ČR a Evropě</i> ○ <i>vysvětlí rozdíly mezi demokracií a diktaturou</i> ○ <i>vyjmenuje znaky demokratického řízení státu</i> ○ <i>vyloží možnosti občana ovlivňovat dění ve své obci a státě</i> ○ <i>uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé instituce; zvládá komunikaci s úřady</i> ○ <i>uvede příklady projevů korupce, analyzuje její příčiny a domýšlí možné důsledky</i> ○ <i>vyloží smysl voleb parlamentních, komunálních a krajských</i> ○ <i>objasní podstatu a význam politického pluralismu pro život ve státě</i> ○ <i>rozlišuje složky politického spektra a porovnává přístupy vybraných politických seskupení</i>	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Využití znalostí učiva dějepisu, zeměpisu
Občanská společnost • podstata občanské společnosti • občanská práva a povinnosti	○ <i>student uvede příklady, jak funguje občanská společnost a jakým způsobem může občan přispívat k řešení záležitostí týkajících se veřejného zájmu</i> ○ <i>dodržuje a respektuje občanská práva a povinnosti</i>	
Lidská práva • zakotvení lidských práv v dokumentech • porušování a ochrana lidských práv • funkce ombudsmana	○ <i>student se orientuje v dokumentech o lidských právech</i> ○ <i>vymezí lidská práva a práva dítěte</i> ○ <i>porovná historické souvislosti fungování a uplatňování lidských práv</i> ○ <i>uplatňuje lidská práva v reálných</i>	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Využití znalostí učiva

VIII.7.B – Právo a politologie

	<i>situacích, posuzuje vlastní práva a práva jiných.</i> ○ vysvětlí, jak může občan obhajovat svá práva na státní i evropské úrovni ○ respektuje práva druhých, vysvětlí, jak vystupovat proti jejich porušování ○ vysvětlí funkci ombudsmana a popíše okruhy problémů, s nimiž se na něj může občan obracet	dějepis
Ideologie • znaky a funkce • přehled vybraných ideologií	○ student definuje znaky a funkce vybraných ideologií ○ uvede příklady politického extremismu a objasní, v čem spočívá nebezpečí ideologií	
Sociální fenomény a procesy • rodina, práce • sociální problémy (nezaměstnanost, kriminalita, extremismus)	○ student naslouchá partnerovi v dialogu či diskuzi ○ formuluje svůj názor a hledá věcně správné argumenty ○ pojmenuje a definuje sociální problémy současnosti; uvede příklady ○ citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova
Média • mediální komunikace • mediální produkty • manipulativní strategie, reklama	○ student zvládá společensky vhodné metody komunikace ○ orientuje se v současné mediální nabídce ○ s porozuměním čte mediální text ○ kriticky přistupuje k informacím ○ rozpozná záměr a možné účinky mediálního produktu ○ rozpoznává manipulativní prostředky	Realizováno PT Mediální výchova
Kultura a civilizace • příroda, kultura, civilizace • kultura jako pluralita hodnot • multikulturalita • „střet civilizací“ • Humanitní a přírodní poznání • reflexe světa z hlediska náboženství, filosofie, umění, vědy (úvod) • humanitní a přírodní vědy	○ student přispívá k nekonfliktnímu soužití různých sociokulturních skupin ○ objasní základní rozdíly v uchopení světa (mýtus, náboženství, filosofie, umění, věda) ○ rozdělí a popíše rozdíly mezi humanitními a přírodními vědami	Realizována PT Výchova k sociálním souvislostem, Multikulturní výchova Využití znalostí učiva dějepisu, zeměpisu
Evropská integrace • Evropská unie, orgány EU • jednotná evropská měna • instituce EU	○ student objasní důvody evropské integrace ○ dokáže na příkladu ČR vyložit a zdůvodnit podmínky členství v Radě Evropy a EU, jaké výhody a nevýhody to přináší ○ uvědomuje si změny v Evropě z historicko-politického hlediska ○ rozumí změnám na evropském kontinentě a chápe jejich souvislosti ○ posoudí vliv začlenění států do EU na každodenní život občanů ○ popíše instituce EU a jejich fungování	Realizována PT Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova

VIII.7.B – Právo a politologie

	- o seznamuje se s významnými odborníky v daném oboru - o využívá informace z domácích i zahraničních médií	
Mezinárodní spolupráce • důvody, význam, výhody • významné mezinárodní organizace a společenství - struktura a náplň činnosti	- o student uvede příklady významných mezinárodních společenství a popíše strukturu a náplň činnosti - o vysvětlí vliv činnosti mezinárodních organizací ve světovém měřítku a zhodnotí význam zapojení ČR - o využívá vhodných prostředků komunikace k vyjadřování svých myšlenek, postojů, pocitů - o respektuje odlišné názory, zájmy a myšlení lidí - o vysvětlí výhody spolupráce - o analyzuje význam bezpečnosti státu pro život občanů - o využívá informace z domácích i zahraničních médií	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Mediační výchova
Proces globalizace • příčiny, projevy, důsledky • globální problémy	- o student posoudí projevy globalizace - o uvede příklady některých projevů globalizace, objasní souvislosti lokálních a globálních problémů - o využívá informace z domácích i zahraničních médií	

Oddíl E – učební osnovy
VIII.8.B

PSYCHOLOGIE

Charakteristika předmětu: PSYCHOLOGIE ve vyšším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Předmět je součástí výchovně vzdělávacích oblastí Člověk a společnost a Člověk a zdraví RVP pro gymnázia. Student se učí podstatu lidské psychiky, je seznamován se základními pojmy z oblasti psychických jevů, procesů, vlastností a stavů. Je veden k poznání a pochopení teorie osobnosti jak z hlediska charakteristiky a typologie, tak z hlediska vývojového. Učí se zásadám duševní hygieny a zvládání náročných životních situací. Nedílnou součástí je i pochopení společenské podstaty člověka, sociální struktury společnosti a sociálních procesů. Všemi tématy se prolíná průřezové téma Osobnostní a sociální výchova. Realizováno je i průřezové téma Multikulturní výchova.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
kvinta	X	X
sexta	X	X
septima	1	X
oktáva	(2)	X

Organizace výuky

Předmět je zařazen jako povinný v septimě s jednohodinovou dotací, přitom 0,75 hodinové dotace je věnováno tématům z výchovně vzdělávací oblasti Člověk a společnost, 0,25 hodinové dotace tématům z výchovně vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. V oktávě je veden jako volitelný s dvouhodinovou dotací. Výuka probíhá klasickými metodami, realizuje se skupinová práce, jsou pořádány besedy a exkurze. Využívá se též vlastních zkušeností studentů a četby odborných časopisů a literatury.

Výchovné a vzdělávací strategie

Student si vytváří realistický pohled na skutečnost a orientuje se ve společenských jevech a procesech tvořících rámec každodenního života. Vědomě reflektuje vlastní jednání i jednání ostatních lidí, volí vhodný způsob jednání a chování v běžných situacích, je si vědom svých předností i nedostatků. Má pocit odpovědnosti za sebe jako jednotlivce i jako člena společenství, podílí se na rozvíjení zralých forem soužití s druhými lidmi.

VIII.8.B – Psychologie

Kompetence k učení

- rozvíjíme schopnost studentů organizovat si vlastní učení porovnáváním doporučených postupů s vlastními metodami
- výuku koncipujeme tak, aby studenti přijímali nové informace aktivně, v komparaci s příklady z běžného života i s informacemi v odborné literatuře
- vedeme studenty k tomu, aby své poznatkové i tvůrčí aktivity dokázali správně zorganizovat, časově rozvrhnout, aby si dokázali stanovit dílčí cíle i metody práce
- motivujeme studenty k sebekritickému hodnocení dosahování vytčených cílů posuzováním vlastního pokroku (při zpracovávání diskuzních příspěvků, práci se sekundárními prameny apod.)
- spojením teoretických a praktických poznatků rozvíjíme studentovu schopnost správně se orientovat ve společenských a sociálních jevech a procesech
- vedeme studenty k propojování nových vědomostí s již nabytými tvorbou vlastních závěrů a jejich využitím pro sebe samého v budoucnosti
- dbáme na využití různých strategií učení tak, aby si student uvědomoval jejich důležitost pro praxi a byl ochoten věnovat se dalšímu vzdělávání
- různorodými, aktuálními a komplexně hodnocenými činnostmi prohlubujeme studentův zájem o psychologii i pozitivní přístup k učení

Kompetence k řešení problémů

- rozvíjíme studentovu schopnost rozpoznat problém a objasnit jeho podstatu
- vedeme studenty k efektivním pracovním postupům vedoucím k vyřešení problému, učíme je problém segmentovat a analyzovat a volit efektivní způsob řešení
- vyžadujeme uplatnění základních myšlenkových operací, studenti kombinují logické, empirické i tvůrčí postupy, ověřují si výsledky své práce a porovnávají je se známými skutečnostmi, v nejrůznějších činnostech uplatňují svou fantazii a kreativitu
- učíme studenty získané informace hodnotit, srovnávat a třídit podle potřeby zadaného úkolu, vytvářet různé varianty řešení a vybírat z nich tu nejefektivnější, základem postupu zůstává společná diskuze nad každým krokem
- při společných i individuálních činnostech vedeme studenty k tomu, aby uměli vysvětlit a zhodnotit každý svůj názor a postoj, aby o něm uměli diskutovat a obhájit jej věcnou a správnou argumentací

Kompetence komunikativní

- při výuce využíváme všechny dostupné zdroje informací a vedeme studenty k tomu, aby s nimi uměli samostatně, efektivně a tvořivě pracovat
- v průběhu každé činnosti dbáme na jasné a srozumitelné vyjadřování studentů, usilujeme o to, aby studenti komentovali a vysvětlovali svá stanoviska, logicky řadili své myšlenky
- požadujeme, aby student tvořil svůj projev souvisle, kultivovaně, s využitím odpovídající odborné slovní zásoby, ve formě ústní i písemné
- diskuzí a polemikou motivujeme studenty k aktivnímu naslouchání druhým lidem
- skupinovou prací a tvůrčími či výzkumnými činnostmi vedeme studenty k praktickému využití komunikativních dovedností v osobním i profesním životě

VIII.8.B – Psychologie

- prostřednictvím analýzy, syntézy i komparace vyžadujeme od studentů pochopení sdělení různého typu v různých komunikačních situacích, správnou interpretaci i věcnou argumentaci

Kompetence sociální a personální

- vedeme studenty k tomu, aby dokázali přizpůsobit svou práci v předmětu svým schopnostem a možnostem, požadavkům zadání i očekávání pracovních partnerů, aby si utvářeli realistický pohled na skutečnost
- při společných i individuálních aktivitách rozvíjíme u studentů schopnost sebereflexe a autoevaluace, vedeme je k umění vyzdvihnout klady vlastní práce, odhalit chyby, odhadnout vlastní rezervy i cestu k jejich nápravě
- společnou prací podporujeme otevřený přístup studenta, který se nebojí požádat o pomoc a zároveň je sám ochoten pomoci, učíme ho toleranci, empatii, respektu vůči stanovisku druhého
- skupinovou prací učíme studenty kooperaci, rozvíjíme jejich schopnost rozdělit si úkoly i zhodnotit vlastní přínos společné práci
- konkrétními příklady podporujeme pozitivní vztah studentů k vlastnímu zdraví a jejich zdravý životní styl

Kompetence občanské

- aktualizací a konkretizací psychologických jevů a procesů rozvíjíme schopnost empatie studentů, dokazujeme jim, jak důležitý a v životě nezbytný je respekt k druhému, vstřícnost a otevřenost
- využitím aktuálních příkladů podporujeme toleranci studentů vůči jiným sociálním a etnickým skupinám a současně vedeme studenty k zaujímání odpovědných postojů k otázkám sociálním a kulturním
- vedeme studenty k poznávání morálního hodnotového systému společnosti a v souvislosti s tím formujeme etické vědomí a občanské postoje studentů
- prostřednictvím celé škály učíme studenta zodpovědně se rozhodovat v přítomnosti
- historickou komparací probíraných jevů a faktů prohlubujeme studentovo pochopení kulturního dědictví

Kompetence k podnikavosti

- usilujeme o to, aby si student z každé činnosti uměl vybrat jev, který jej osobnostně či profesně obohatí
 - podporujeme studenta ve schopnosti stanovit si cíl výuky, inspirujeme jej příklady z psychologických oborů k řešení aktuálních problémů
 - na základě konkrétních příkladů seznamujeme studenta s osobnostními principy a rysy podnikání
 - vedeme studenta k tomu, aby na základě zobecnění psychologických poznatků pochopil vliv profese, podnikání a intelektuální práce na rozvoj osobnosti člověka, v kladných i záporných projevech
-

VIII.8.B – Psychologie

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

S E P T I M A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Úvod do psychologie • předmět psychologie • obory psychologie • psychologické směry • metody psychologie	○ <i>student užívá správnou terminologii</i> ○ <i>orientuje se v základních oborech</i> ○ <i>charakterizuje jednotlivé směry</i> ○ <i>používá psychologické metody v praxi</i>	Celoročně realizováno PT Osobnostní a sociální výchova
Učení • druhy učení • metody učení • výsledky učení	○ <i>student porovnává různé metody učení a vyhodnocuje jejich účinnost</i> ○ <i>uplatňuje zásady efektivního způsobu učení ve vlastním životě</i>	
Psychologie v každodenním životě • stres • frustrace • duševní zdraví • duševní hygiena • duševní nemoci • skryté formy a stupně individuálního násilí	○ <i>student správně chápe význam jednotlivých pojmů</i> ○ <i>uplatňuje vhodné způsoby vyrovnávání se s frustrací a stresem</i> ○ <i>využívá svých poznatků při řešení vlastních stresových situací</i> ○ <i>rozpozná základní projevy duševní nemoci</i> ○ <i>odlišuje projevy šikany od jednorázového násilí a brutality</i> ○ <i>usiluje o pozitivní změny ve svém životě, pečuje o své zdraví a realizuje zdravý životní styl</i> ○ <i>je ohleduplný ke zdraví druhých, přispívá k jejich rozvoji</i> ○ <i>aktivně relaxuje, v zátěžových situacích uplatňuje osvojené způsoby regenerace</i>	Vzdělávací oblast Člověk a zdraví, obor Výchova ke zdraví
Osobnost člověka • rysy osobnosti • schopnosti a dovednosti • temperament • charakter • vývoj a formování osobnosti v jednotlivých etapách lidského života	○ <i>student objasní, proč a jak se lidé odlišují ve svých projevech chování</i> ○ <i>využívá získané poznatky při sebe-poznání a poznávání druhých lidí</i> ○ <i>porovnává osobnost v jednotlivých etapách vývoje</i> ○ <i>vymezí, co každá etapa přináší do lidského života</i> ○ <i>je si vědom úkolů, které jsou v jednotlivých etapách před člověka postaveny</i> ○ <i>odmítá výzvy k sebepoškození, je vůči nim odolný stejně jako vůči rizikovému životnímu stylu</i> ○ <i>má osvojeny modely správného chování a díky nim pružně řeší konkrétní situace vlastního nebo cizího ohrožení</i> ○ <i>zodpovědně přistupuje k sexuálním otázkám a sexuálnímu životu, uvědomuje si možné důsledky neuváženého jednání v této oblasti lidského života</i>	Částečně realizováno učivo vzdělávací oblasti Člověk a zdraví

VIII.8.B – Psychologie

Podstata lidské psychiky • psychické procesy • psychické stavy • psychické vlastnosti	○ <i>student vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává skutečnost</i> ○ <i>uvádí příklady faktorů, které ovlivňují psychiku člověka</i> ○ <i>využívá teoretických poznatků ve svém vlastním životě</i> ○ <i>orientuje se ve své osobnosti, emocích a potřebách</i>	Částečně realizováno učivo vzdělávací oblasti Člověk a zdraví
--	---	---

O K T Á V A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Socializace • proces socializace • mezilidská komunikace • problémy v mezilidských vztazích	○ <i>student uplatňuje společensky vhodné způsoby komunikace</i> ○ <i>dokáže předcházet konfliktům</i> ○ <i>rozpozná podstatu konfliktu</i> ○ <i>řeší realisticky konflikty ve vlastním životě</i> ○ <i>orientuje se v problematice reprodukčního zdraví a na základě toho buduje odpovědný přístup k vlastnímu budoucímu rodičovství</i> ○ <i>zná práva každého jedince v oblasti sexuality a reprodukce</i>	Realizováno PT Multikulturní výchova (mezilidské vztahy) Částečně realizováno učivo vzdělávací oblasti Člověk a zdraví
Společenská podstata člověka • proces socializace • chyby v procesu sociální percepce • sociální role • rituály	○ <i>student respektuje odlišnosti a rozdíly v projevech příslušníků různých sociálních skupin</i> ○ <i>je si vědom důsledků nesprávného sociálního poznávání</i> ○ <i>chápe význam rolového a rituálního chování</i>	Celoročně realizováno PT Osobnostní a sociální výchova Realizováno PT Multikulturní výchova (mezilidské vztahy a kulturní vazby)
Sociální struktura společnosti • sociální útvary • společenské instituce • sociální nerovnost • sociální mobilita • jedinec ve skupině • kultura • media	○ <i>student objasní podstatu chování člověka v různých sociálních útvarech</i> ○ <i>chápe význam sociální kontroly ve skupině</i> ○ <i>dokáže definovat rozličné druhy kultury</i> ○ <i>rozumí podstatě a rozdělení kultury</i> ○ <i>orientuje se v aktuálním dění své vlastní kultury</i> ○ <i>rozlišuje typy masmédií</i> ○ <i>využívá svých znalostí ve vlastní praxi při posuzování vlivů médií na jednotlivce</i>	
Sociální procesy • práce • sociální deviace • sociální problémy	○ <i>student objasní podstatu některých sociálních problémů současnosti</i> ○ <i>posuzuje hodnoty, které umožňují mladé generaci vstup do samostatného života, partnerských vztahů a rodičovství, a usiluje o jejich naplnění</i>	

Oddíl E – učební osnovy
VIII.9.B

EKONOMIE

Charakteristika předmětu: EKONOMIE ve vyšším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Předmět ekonomie vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce RVPG. Rozvíjí a rozšiřuje poznatky v oblasti ekonomie a ekonomiky. Vede studenta k pochopení mikroekonomických a makroekonomických vztahů a jejich praktickému využívání. Dále uvádí metody zodpovědného zacházení s finančními prostředky a rozvíjí schopnosti analyzovat působení médií v ekonomickém světě. Zaměřuje se na využití aktuálních mediálních informací při analýze české i mezinárodní ekonomiky. Poskytuje prostor k pochopení a kritické analýze rizik a přínosů globalizace ekonomiky. Přispívá též k orientaci na trhu práce, českém i evropském. Předmět využívá znalostí učiva politologie, práva, dějepisu a zeměpisu. Vyučovací předmět ekonomie realizuje průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova, Environmentální výchova, Multikulturní výchova.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
kvinta	X	X
sexta	X	X
septima	1	X
oktáva	X	X

Organizace výuky

Předmět ekonomie je zařazen do učebního plánu septimy a je pro všechny studenty povinný. Využívá různé formy výuky: výklad s použitím dataprojektoru, samostatné vyhledávání dat studenty, kritickou analýzu ekonomických textů, exkurze, besedy, výukové filmy, referáty, skupinovou práci, ekonomické hry a simulace.

Výchovné a vzdělávací strategie

Předmět vede studenty k orientaci na aktuálním trhu práce a k tomu, aby si dokázali plánovat svou profesní kariéru, chápali význam mezilidských vztahů na pracovišti a věděli, kam se obrátit o pomoc při ztrátě zaměstnání.

Kompetence k učení

- probouzíme aktivní zájem o problematiku ekonomie a ekonomiky aktivitami spojenými s předmětem
- představujeme vědění jako hodnotu a poznání jako otevřený a zajímavý proces

VIII.9.B – Ekonomie

- poskytujeme studentům možnost pracovat s písemnými, zvukovými i obrazovými materiály a tak správně analyzovat informace a kriticky je zpracovat a zobecňovat
- vedeme studenty k orientaci v různých zdrojích informací

Kompetence k řešení problémů

- dáváme studentům konkrétní příklady k řešení, k analýze vlastní situace současné i budoucí (profesní směřování, finanční rozvrhování apod.)
- poskytujeme studentům prostor k samostatnému řešení problémů
- podporujeme diskuze s obhajobou rozhodnutí a postojů
- umožňujeme studentům posuzovat řešení problémů z nejrůznějších společenských aspektů

Kompetence komunikativní

- umožňujeme studentům prostor pro sebereflexi, vyjádření názorů, postojů
- učíme klást otázky, hledat odpovědi v diskuzi
- umožňujeme studentům využívat komunikační prostředky a technologie
- vedeme studenty ke kritickému posuzování získaných informací

Kompetence sociální a personální

- poskytujeme možnost samostatné, párové a skupinové práce pro hlubší vhled do konkrétní oblasti
- umožňujeme studentům posuzovat profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jejich profesní volbě a kariéře
- vytváříme vhodné pracovní prostředí pro budování pozitivní představy samotných studentů
- rozvíjíme u studentů schopnost slovního sebehodnocení a hodnocení práce i chování druhých tak, aby uměli pojmenovat vlastní pozitiva a nedostatky

Kompetence občanské

- vedeme studenty k prezentaci vlastních názorů, k respektování přesvědčení druhých a vhodné reakci na ně
- organizujeme debaty s odborníky na aktuální témata a podporujeme pluralitní pohled studentů
- vedeme studenty k porovnávání teoreticky získaných znalostí s praxí

Kompetence k podnikavosti

- umožňujeme studentům rozhodovat se o budoucím profesním zaměření
- učíme chápat podstatu a principy podnikání, realitu tržního prostředí
- vedeme studenty k posuzování podnikatelských příležitostí

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

VIII.9.B – Ekonomie

S E P T I M A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Profesní volba • práce jako seberealizace • hodnocení vlastních schopností • profesní a vzdělávací nabídka • přijímací pohovor a výběrové řízení, pracovní úspěšnost a kariérní růst	○ <i>student kriticky posoudí své předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace</i> ○ <i>posuzuje profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě</i> ○ <i>vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova
Mezinárodní trh práce • nabídka a poptávka po pracovních místech - informační, poradenské a zprostředkovatelské služby • pracovní trh v EU, globalizace pracovního trhu, profesní mobilita • rekvalifikace, celoživotní vzdělávání	○ <i>student uvede příklady profesní poptávky na českém i evropském trhu práce</i> ○ <i>posoudí profesní nabídku na českém i evropském trhu a pružně na ni reaguje dalším vzděláváním</i> ○ <i>orientuje se na pracovním trhu v ČR i EU</i> ○ <i>využívá moderní technologie k získání nejnovějších informací na trhu práce</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova
Osobní management • plánování osobní práce, time management • zaměstnání a mezilidské vztahy zaměstnání a rodina • workholismus	○ <i>student vytvoří model vyváženého pracovního rozvrhu s ohledem na své osobní vztahy</i> ○ <i>definuje pojmy: time management, workholismus</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova
Pracovní právo • právní podmínky vzniku, změny a zániku pracovního poměru • práva a povinnosti účastníků pracovněprávních vztahů • odbory	○ <i>student uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď</i> ○ <i>deklaruje svá pracovní práva, vyslovuje požadavky na respektování svých práv ostatními lidmi a respektuje své pracovní povinnosti</i> ○ <i>objasní funkci odborů</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova
Bezpečnost práce • zásady bezpečnosti práce • ekologická hlediska práce • pracovní úraz a odškodnění	○ <i>student volí bezpečné pracovní postupy šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky</i> ○ <i>chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Environmentální výchova
Základní ekonomické pojmy • typy ekonomik • ekonomický cyklus • tržní mechanismus • nabídka, poptávka, tvorba ceny • globální ekonomické otázky	○ <i>student objasní typy ekonomik (i z historického hlediska) a uvede příklady</i> ○ <i>popíše ekonomický cyklus a tržní mechanismus</i> ○ <i>aktivně přistupuje k ochraně životního prostředí</i> ○ <i>respektuje cizí majetek, využívá a chrání majetek svůj</i> ○ <i>vysvětlí pojmy zisk, cena, DPH</i> ○ <i>rozpozná běžné cenové triky, klamavé nabídky</i>	Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova Využití znalostí učiva dějepisu
Ekonomické subjekty • právní formy podnikání (živnost, typy společností, družstvo)	○ <i>student rozlišuje a porovnává jednotlivé formy podnikání, posoudí, která z nich je v konkrétní</i>	

VIII.9.B – Ekonomie

základní právní normy týkající se podnikání	<i>situaci výhodná</i> - analyzuje výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním - uvede, jak postupovat při zakládání vlastní podnikatelské činnosti a jak zažádat o živnostenské oprávnění	
Marketing - marketing a public relations - reklama, reklamní agentury	- student analyzuje skrytý obsah reklamy - vyjadřuje svůj názor na faktory ovlivňující úspěch výrobku na trhu	Realizováno PT Mediální výchova
Fiskální politika - státní rozpočet - daňová soustava	- student porovná hospodářský systém ČR s vybranými ekonomikami zemí EU - objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů - rozlišuje základní typy daní - uvede, jakým způsobem podá daňové přiznání, jak provede základní výpočty daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
Monetární politika ČNB - inlace - kurz měny - zahraniční platební bilance - HDP	- student na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inlace, HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů - vysvětlí podstatu inflace a její důsledky na příjmy obyvatelstva, vklady a úvěry	Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova
Sociální politika - důchodový systém - systém sociálních dávek - životní minimum - nezaměstnanost, státní politika zaměstnanosti	- student uvede postup, jak se vypočítá životní minimum, zažádá o sociální dávku, na niž má nárok - objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, vymezení práce úřadu práce a personál. agentur - vyhledává informace o zaměstnání a rekvalifikaci v různých typech médií	Realizováno PT Mediální výchova
Peníze - funkce peněz - formy platebního styku - cenné papíry, akcie, burza	- student používá nejběžnější platební nástroje, směnění peníže za použití kurzovního lístku - vysvětlí funkci peněz, formy platebního styku a cenných papírů - uvede principy vývoje ceny akcií i možnosti bezpečných forem investic - ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku	
Hospodaření domácnosti - rozpočet domácnosti - práva spotřebitele	- student rozliší pravidelné a nepravidelné příjmy a výdaje a sestaví rozpočet domácnosti - rozliší pojmy: schodkový, přebytkový, vyrovnaný rozpočet - na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova
Finanční produkty volné finanční prostředky a jejich využití	student navrhne způsoby využití volných finančních prostředků a jejich investování; vysvětlí proč	

VIII.9.B – Ekonomie

• řešení nedostatku finančních prostředků, úvěrové produkty, leasing • úrokové sazby, RPSN (roční procentní sazba nákladů) • pojištění	○ <i>vybere úvěrové produkty, zdůvodní svoji volbu</i> ○ <i>vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN</i> ○ <i>objasní význam pojištění</i>	
Bankovní soustava • ČNB a komerční banky • specializované finanční instituce • moderní formy bankovníctví	○ <i>student objasní funkci ČNB, komerčních bank a dalších finančních institucí</i> ○ <i>využívá moderní formy bankovních služeb</i>	

Oddíl E – učební osnovy
VIII.10.B

FILOZOFIE

Charakteristika předmětu: FILOZOFIE ve vyšším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Předmět filozofie vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost (vzdělávací obor Občanský a společenskovědní základ) RVPG. Zaměřuje se na reflexi společenské skutečnosti a utváření vlastní identity, s přihlédnutím k vyšší osobnostní vyspělosti studentů. Poskytuje informace z humanitních oborů, které umožní studentům kriticky reflektovat společenskou skutečnost a posuzovat různé přístupy k řešení každodenních problémů. Přispívá k uchování kontinuity tradičních hodnot naší civilizace, posiluje respekt k základním principům demokracie a evropanství. Podporuje vědomí neopakovatelnosti a jedinečnosti života, významu lidské důstojnosti. Vede studenty k tomu, aby zvládali vybraný pojmový filozofický aparát a byli informováni o důležitých filozofických otázkách.

Předmět využívá znalostí učiva dějepisu a zeměpisu. Filozofie realizuje průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova, Environmentální výchova, Multikulturní výchova.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
kvinta	X	X
sexta	X	X
septima	X	X
oktáva	3	X

Organizace výuky

Předmět filozofie je vyučován 3 hodiny v oktávě a je pro všechny studenty povinný. Studenti využívají materiály s humanitní tematikou, používají odborné publikace, video a audio materiály; s danou problematikou se seznamují pomocí rozličných aktivit. Studenti se aktivně podílejí na procesu výuky. K výuce se využívají odborné učebny (společenskovědní a počítačová učebna – práce s internetem).

Výchovné a vzdělávací strategie

Předmět filozofie vede studenty k osvojení základního pojmového aparátu filozofie a orientaci v základní filozofické problematice. Studenti zaujmou kritické stanovisko ke světu a k sobě samým.

Kompetence k učení

- probouzíme zájem studentů o problematiku filozofie rozličnými aktivitami
- představujeme vědění jako hodnotu a poznání jako otevřený a zajímavý proces

VIII.10.B – Filozofie

- umožňujeme studentům hledat souvislosti v získaných informacích
- nabízíme možnost samostatné práce
- poskytujeme studentům možnost pracovat s písemnými, zvukovými i obrazovými materiály a tak správně analyzovat informace a kriticky je zpracovat a zobecňovat
- získané informace a zkušenosti používáme k dalšímu výchovnému působení

Kompetence k řešení problémů

- poskytujeme studentům prostor k samostatnému navrhování variant a řešení problémů
- podporujeme diskuze s obhajobou vlastních rozhodnutí a postojů
- umožňujeme studentům posuzovat řešení problémů z nejrůznějších společenských aspektů
- poskytujeme studentům prostor k vysvětlení a zhodnocení vlastního názoru na danou problematiku
- podporujeme diskuze s obhajobou studentských rozhodnutí a postojů

Kompetence komunikativní

- umožňujeme studentům prostor pro sebereflexi, vyjádření názorů, postojů
- učíme klást otázky, hledat odpovědi v diskuzi
- poskytujeme studentům prostor pro vyjádření názorů a postojů k probíranému tématu
- vedeme studenty ke spolupráci ve skupinových aktivitách
- umožňujeme studentům využívat komunikační prostředky a technologie
- vedeme studenty ke kritickému posuzování hodnověrnosti informací

Kompetence sociální a personální

- poskytujeme možnost samostatné, párové a skupinové práce pro hlubší vhled do konkrétní oblasti
- vytváříme vhodné pracovní prostředí pro vytváření pozitivní představy samotných studentů
- komentujeme se studenty filozofické problémy a nacházíme možná řešení
- rozvíjíme u studentů schopnost slovního sebehodnocení a hodnocení práce i chování druhých tak, aby uměli pojmenovat vlastní pozitivní a negativní stránky

Kompetence občanské

- prosazujeme a upevňujeme tradiční hodnoty evropské vzdělanosti a současně podporujeme zájem s ohledem na mimoevropské oblasti
- klademe důraz na mezipředmětové vztahy (historické souvislosti, tradice a kulturní dědictví)
- vedeme studenty k prezentaci vlastních názorů, k respektování přesvědčení druhých a vhodné reakci na ně
- seznamujeme studenty s jejich právy a povinnostmi, které si studenti osvojují
- organizujeme debaty s odborníky na aktuální témata a podporujeme pluralitní pohled studentů
- vedeme studenty k porovnávání teoreticky získaných znalostí s realitou

VIII.10.B – Filozofie

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

O K T Á V A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Úvod do filozofie • předmět, vznik a vývoj filozofie • obrat od mýtu k logu, vztah filozofie a náboženství, filozofie a umění, ideologie, politika, světový názor • filozofické disciplíny teoretické i praktické (zejména ontologie, gnoseologie, filozofická antropologie, etika, estetika, dějiny filozofie, filozofie dějin) • základní filozofické problémy	○ <i>student objasní podstatu filozofického myšlení</i> ○ <i>vysvětlí vztah filozofie k mýtu, náboženství, umění, ideologii a světovému názoru</i> ○ <i>rozliší filozofické disciplíny</i> ○ <i>analyzuje a kriticky zhodnotí základní filozofické otázky</i>	Využití znalostí učiva dějepisu
Klíčové etapy a směry filozofického myšlení • orientální filozofie • antická filozofie • křesťanství a středověk • renesanční myšlení • racionalismus a empirismus • osvícenství • hlavní směry 19. století • filozofie 20. století	○ <i>student charakterizuje a rozliší hlavní filozofické směry a jejich představitele</i> ○ <i>nachází souvislosti mezi jednotlivými etapami</i> ○ <i>rozliší základní paradigmata</i> ○ <i>s porozuměním čte a interpretuje filozofické texty</i> ○ <i>porovnává jednotlivé filozofické směry z hlediska historického i filozofického</i> ○ <i>orientuje se v problematice české i evropské filozofie</i>	Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova Využití znalostí učiva dějepisu
Etická dimenze lidského bytí • podstata morálky a mravnosti • etické normy, mravní odpovědnost, mravní apriori, úloha svědomí • etika každodenního života	○ <i>student definuje základní pojmy</i> ○ <i>uvědomuje si vlastní mravní odpovědnost</i> ○ <i>praktikuje etiku každodenního života</i> ○ <i>uvažuje nad historickými souvislostmi dané problematiky</i> ○ <i>uvádí rozdílné názory na danou problematiku v ČR a ve světě</i> ○ <i>využívá informace z domácích i zahraničních médií</i>	Realizována PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova Využití znalostí učiva dějepisu
Víra v lidském životě • podoby víry, znaky náboženské víry • náboženské systémy, církve • sekty	○ <i>student rozlišuje významné náboženské systémy</i> ○ <i>uvede historické souvislosti vzniku náboženství s přesahem do současnosti</i> ○ <i>orientuje se v dané problematice nejen v ČR, ale i v Evropě, na světě</i> ○ <i>rozezná projevy náboženské a názorové nesnášenlivosti</i> ○ <i>využívá informace z domácích i zahraničních médií</i>	Realizována PT Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova Využití znalostí učiva dějepisu
Teorie argumentace • podstata argumentace; • zásady věcně správné a etické argumentace	○ <i>student eticky a věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi</i> ○ <i>uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům</i> ○ <i>využívá informace z domácích i zahraničních médií</i>	Realizováno PT Mediální výchova

Oddíl E – učební osnovy
VIII.11.B

SPOLEČENSKOVĚDNÍ SEMINÁŘ

VIII.11.B – Společenskovědní seminář

Charakteristika předmětu: SPOLEČENSKOVĚDNÍ SEMINÁŘ ve vyšším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Volitelný předmět společenskovědní seminář vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost (vzdělávací obor Občanský a společenskovědní základ) RVPK. Rozvíjí a rozšiřuje poznatky zejména v oblastech politologie, práva, ekonomie, sociologie, filozofie a etiky. Poskytuje informace z humanitních oborů, které umožní studentům kriticky reflektovat společenskou skutečnost a posuzovat různé přístupy k řešení každodenních problémů. Seznamuje studenty s vývojem společnosti na základě poznání dějinných, sociálních a kulturních aspektů. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, věnuje se prevenci radikálních a extremistických projevů. Předmět využívá znalostí učiva dějepisu, zeměpisu, politologie, práva, ekonomie a filozofie.

Společenskovědní seminář realizuje průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova, Multikulturní výchova.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
kvinta	X	X
sexta	X	X
septima	X	X
oktáva	(1)	X

Organizace výuky

Společenskovědní seminář je zařazen jako volitelný předmět do oktávy. Studenti využívají materiály se společenskovědní tematikou, používají odborné publikace, video a audio materiály; s danou problematikou se seznamují pomocí rozličných aktivit - samostatné vyhledávání dat, kritická analýza odborných textů, referáty, párová a skupinová práce. K výuce se využívají odborné učebny (společenskovědní a počítačová učebna – práce s internetem). Metodami výuky jsou analýzy a interpretace dokumentů a diskuse nad společenskými problémy.

Výchovné a vzdělávací strategie

Předmět se významně podílí na formování postojů studentů, přispívá k lepšímu poznávání sebe i druhých, učí logicky myslet, připravuje na převzetí sociálních rolí, rozvíjí schopnost odpovědně jednat, vytváří a upevňuje mravní a právní vědomí studentů.

VIII.11.B – Společenskovední seminář

Kompetence k učení

- prohlubujeme znalosti v oblasti společenskovední problematiky
- využíváme vhodné metody v procesu učení - vyhledávání informací, práce s výsledky průzkumu, provádění analýzy, komparace, syntézy
- umožňujeme studentům hledat souvislosti v probírané látce
- vedeme studenty k orientaci v různorodých zdrojích informací

Kompetence k řešení problémů

- poskytujeme studentům prostor k samostatnému řešení problémů
- podporujeme diskuze s obhajobou vlastních rozhodnutí a postojů
- umožňujeme studentům posuzovat řešení problémů z nejrůznějších společenských aspektů
- vedeme studenty k zodpovědnosti za průběh práce i za konečný výsledek při týmové a individuální práci

Kompetence komunikativní

- dáváme studentům prostor pro sebereflexi, vyjádření názorů, postojů
- učíme klást otázky, hledat odpovědi v diskusi
- umožňujeme studentům využívat komunikační prostředky a technologie

Kompetence sociální a personální

- poskytujeme možnost samostatné, párové a skupinové práce pro hlubší vhled do společenskovední oblasti
- rozvíjíme u studentů schopnost slovního sebehodnocení a hodnocení práce i chování druhých tak, aby uměli pojmenovat vlastní pozitiva a negativa

Kompetence občanské

- prosazujeme a upevňujeme tradiční hodnoty evropské vzdělanosti a současně podporujeme zájem o mimoevropské oblasti
- vedeme studenty k prezentaci vlastních názorů, k respektování přesvědčení druhých a vhodné reakci na ně
- organizujeme debaty s odborníky na aktuální témata a podporujeme pluralitní pohled studentů

Kompetence k podnikavosti

- poskytujeme studentům možnost využívat dostupné zdroje a informace při plánování a realizaci aktivit
 - podporujeme rozvoj osobního i odborného potenciálu studentů
-

VIII.11.B – Společenskovědní seminář

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

O K T Á V A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Základní filozofické disciplíny • teoretické • praktické	○ <i>student interpretuje filozofické texty</i> ○ <i>nachází v nich souvislosti s již probranou látkou</i> ○ <i>zamýšlí se nad otázkami, které z textů vyplynou</i>	Využití znalostí učiva dějepisu, filozofie
Státoprávní a ekonomická problematika • stát a samospráva • právo • ekonomie a ekonomika	○ <i>student nachází hlubší souvislosti v již probrané látce</i> ○ <i>kriticky posuzuje získané informace</i> ○ <i>vysvětlí fungování státní správy a samosprávy</i> ○ <i>orientuje se v právních souvislostech</i> ○ <i>zamýšlí se nad ekonomickými termíny</i> ○ <i>porovnává stát, právo a ekonomiku ČR s ostatními státy</i> ○ <i>využívá informace z domácích i zahraničních médií</i>	Realizována PT Mediální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Využití znalostí učiva dějepisu, zeměpisu, politologie, práva, ekonomie
Základní etické problémy • euthanasie • homosexualita • interrupce • trest smrti	○ <i>student se orientuje v zásadních otázkách etiky</i> ○ <i>na základě analýzy textů posuzuje jednotlivé etické problémy</i> ○ <i>uvádí rozdílné názory na danou problematiku v ČR a ve světě</i> ○ <i>využívá informace z domácích i zahraničních médií</i>	Realizována PT Mediální výchova, Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Využití znalostí učiva dějepisu, politologie, práva, filozofie